

TEXT

ARCHIVES
ÉQUIVALENCES

2001

ENIGME ÎN ORAȘUL MEU
povestiri

Horia Gârbea

1997

TEXT

ÉQUIVALENCES

A S B

2001

Notă asupra ediției

Cuprins

Pagina inițială

Înapoi

Închide

Ieșire

Notă asupra ediției

©2001 ASB (Romania) [*Biblioteca București*]

©2001 ÉQUIVALENCES (The Netherlands) [(PDF)L^AT_EX – PDF/ELITE]

©1997–2001 HORIA GÂRBEA (BUCHAREST, ROMANIA) [ROMANIAN TEXT]

©2001 ADRIAN REZUȘ (NIJMEGEN, THE NETHERLANDS) [EDITION]

©2001 LUCIA VERONA (BUCHAREST, ROMANIA) [LOGO ASB]

The web-publication of the *original text* has been *explicitely* authorized by the author. No *other* form of electronic publication of this text has been authorized by the present copyright holders.

PDF/ELITE © 2001, ADRIAN REZUȘ [based on PDF/SCREEN]

PDF/SCREEN © 1999–2001, C. V. RADHAKRISHNAN

TYPESET BY L^AT_EX 2_ε/romanianT_EX © 1994–2001 ADRIAN REZUȘ

[ARCHIVE COPY] PRINTED IN THE NETHERLANDS – SEPTEMBER 23, 2001

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **2** din **150**

Cuprins

Enigme în orașul meu	7
Arta povestirii (un fel de prefață)	9
Nașterea unei națiuni	14
<i>Millenium Digital Sex</i>	20
Numai cine joacă... ..	29
Animalul roz	38
2084. Tot la țigănci	45
Enigme în orașul meu	53
Șah și dame	65
Autogol cu actor și contabilă	74
Domnul Tudor	81
Plăcerile vieții	87
Scara	97
Crime la Elsinore	109
Motanii din bibliotecă (în loc de încheiere)	120
<i>Addenda</i>	125
Interviu cu Sfințitul Călugăr Vasile	127
Povestea unui om leș (parodie)	141
Horia-Răzvan Gârbea – Profil	145

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **3** din **150**

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **4** din **150**

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **5** din **150**

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **6** din **150**

Enigme în orașul meu

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 7 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **8** din **150**

Arta povestirii (un fel de prefață)

Într-o zi, căzînd la un examen, Goethe a fost admonestat de profesor:

– Tinere, ignoranța ta stupidă de azi m-a scîrbit.

Goethe a răspuns:

– Ingoranța mea stupidă de azi este știința voastră de mîine.

În copilărie, am crezut această anecdotă adevărată. Pîna mi-am dat seama că Goethe n-a picat în viața lui la nici un examen. Ea a fost atribuită altor personalități care au fost în realitate niște studenți eminenți și care, oricum, n-ar fi vorbit așa cu un profesor.

Se povestește că, la Londra, puțin înainte de intrarea Angliei în războiul mondial, Wittgenstein a intrat într-un pub de lîngă Trafalgar Square și l-a zărit la o masă pe Freud care bea o pintă de Guinness. S-a apropiat de el și s-a prezentat, apoi i-a spus în germană:

– Dumneavoastră care știți totul despre subconștient, de ce nu faceți ceva să opriți evenimentele acestea groaznice?

Batrînul Freud i-a spus în aceeași limbă:

– Dacă filozofia dumitale nu poate, nici psihanaliza mea nu va reuși mai bine. Poți să cunoști procesele conștientului și subconștientului, dar nu le poți influența.

Atunci, un bădăran de la o masă vecină a strigat la ei:

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 9 din 150

– Bă, dacă mai vorbești nemțește, bag cuțitu'n voi!

Povestirea este cât se poate de stupidă și are doar aparența verosimilității. De fapt, este imposibil ca Wittgenstein să fi intrat în vorbă cu persoane care nu i-au fost prezentate. Este puțin probabil că, la poziția lui, Freud ar fi intrat într-un pub, chiar și din centru, în loc să se ducă la un club. În general e greu de bănuț că, oriunde s-ar fi întâlnit, Wittgenstein și Freud și-ar fi adresat asemenea platitudini.

Este absolut de necrezut ca, lângă Trafalgar Square, clienții unui pub să strige de la o masă la alta. De fapt acolo nu există bătărani nici cât în Veneția lui Goldoni.

Este deci evident că povestea a fost compusă altundeva.

O istorisire spune că un Împărat al Chinei a vrut să vadă dacă supușii săi sînt mulțumiți și a întreat un bătrînel care, în fața dughenei sale, mîncea dintr-un vas cu orez:

– E bună mîncarea ta?

Omul i-a răsuns:

– Mie îmi place. Dar gustă și vezi.

Împăratul a gustat și a constatat că era foarte bună.

– Niciodată n-am mîncat un orez atît de bun. Mîncarea mea de la palat e mai rea ca asta. Care este secretul?

– Nu-i nici un secret, a zis bătrînelul. Trebuie doar să-ți prepari singur masa.

În afară de morala sa comunistă dezgustătoare, această întîmplare este de neîntîmplat. Protocolul imperial îi interzicea împăratului să iasă din palat fără suită și este cu desăvîrșire exclus să fi mîncat din strachina altuia.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 10 din 150

Orice chinez normal ar fi rămas paralizat în fața împăratului și nu i-ar fi ars să mai vorbească și în pilde. Să admitem ficțiunea de dragul moralei. Dar avem aici o contradicție logică dacă mîncarea preparată de tine însuși e cea mai bună, împăratului nu trebuia să-i placă orezul, pentru că nu era gătit de el, ci de bătrînul cu pricina. În concluzie și această poveste este tichuită tot în Balcani și anume de către un cretin.

Există sute de asemenea anecdote. Cărțile de citire, revistele pentru copii sau pentru gospodine ca și cele cu pretenții sînt pline de ele. Saint-Exupéry a scris o carte groasă, numită „Citadela“, cu asemenea povestioare. A fost tradusă și la noi încă din anii '70. A fost reeditată și are succes. Un fel de tratat de politologie umanistă gen „Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie“. Că veni vorba, maximele lui Neagoe sînt foarte aproape de stilul anecdotelor de mai sus (pe care le-am cules și adaptat ca exemplu). Cea mai bună dovadă că sînt niște prostii, este că istoria noastră nu-l reține pe Vodă Teodosie. În cel mai bun caz, n-a apucat aplice învățăturile cu pricina. În școală însă, ele se studiază și la istorie și la literatură.

CONCLUZIE PARȚIALĂ: printre noi sînt foarte mulți proști, dar școala va crea și mai mulți.

Este de observat și un alt un fenomen straniu: tinerii de la noi (mă refer la cei cu ore cari pretenții culturale, elevii de la liceele bune și studenții) sînt nebuni după scrierile lui Cioran. Fenomenul ține de ostentație și exterioritate adică, scurt, tot de prostie. Nimic mai incompatibil cu adolescența și cu prima tinerețe. În loc să exulte la poemele erotice ale lui Arghezi sau Apollinaire, ei jubilează la Cioran. Nu este exclus să existe cîteva persoane speciale, prematur maturizate, care să-l guste pe Cioran la 20 de ani. Dar

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 11 din 150

a face din el modă... Blugi, bocanci și Cioran!

Apoi, pe la 30 de ani, ai noștri tineri virează spre afaceri și politică. Atunci, înfipti adînc în zădărnicie, Cioran nu-i mai interesează.

Literatura, dacă există, trebuie să fie amorală, măcar în intenție. Ce fac după aia cu ea și cu viața autorului niște neisprăviți, asta nu mai e treaba scriitorului.

CONCLUZIE FINALĂ: *Bravos, națiune!*

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 12 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **13** din **150**

Nașterea unei națiuni

Într-o dimineată însoțită de toamnă, prefectul de Napoca, Tiberius Agillus, se trezi bine dispus și plin de energie. Mulțumi zeilor că l-au trimis pe pământul Daciei, mănos și primitiv. Cu moravurile lui, ar fi putut nimeri în Asia Minor sau chiar în Finis Africae. Împăratul tolera sodomii doar în armată, cu cei din administrație era necruțător.

Exilul lui Agillus era luminos și fericit. Dacii îl respectau și, cât le permitea firea lor aspră, erau drăguți cu el. Nu se putea certa cu ei căci nu reușise să învețe limba locului. O pune pe seama lipsei sale de talent și a faptului că, neexistând o scriere, ca să-și noteze vocabularul, uita pînă seara tot ce învăța peste zi.

Pe dacii care-l ajutau în lucrări îi botezase latinizînd numele lor, mai mult presupuse. Așa de pildă, pe omul său de alergătură, locuitor și translator, devotat dar cam slugarnic, îl striga Hunarus, dar numai zeii pot ști cum îl va fi chemat în realitate. Pe ceilalți daci din serviciu, de pildă pe paharnici, băieși, maseuri, îi chema aleator cînd Decebal, cînd Scorillo, nume cert dacice la care băieții se deprinseseră să răspundă.

În ziua aceea, fiind radios, făcu gluma obișnuită, punîndu-l pe Hunarus, care-i lega sandalele, să-i spună numele zilei în care se găseau după calendarul dac. Ca de fiecare dată, se strică de rîs auzind bolboroseala ininteligibilă lui. Politicos, omul de credință, care vorbea latina curgător

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 14 din 150

dar cam vulgar, hohoti și el împreună cu ocupantul. Agillus îl mîngîie pe creștet numindu-l cu tandrețe „viezure“. Cuvîntul ăsta i se întipărise în minte, nu se știe de ce, și-l folosea totdeauna ca să-și alinte favoriții.

Apoi se îndreptară împreună spre un fost sanctuar dacic acum abandonat. Hunarus reușise să-i explice lui Tiberius Agillus că locul fusese părăsit pentru că, fiind conceput după calcule astrale, se constatasese că muncitorii, beți, plasaseră megaliiții greșit. Solstițiile și eclipsele nu mai cădeau în zilele prevăzute.

Regele timpului se mîniase îngrozitor, îi trimisese imediat pe meșteri la Zamolxe și interzisese, într-un moment de rătăcire, cultura viței de vie. Relațiile cu vecinii, care importau masiv din vinul dacic, se răciseră pînă la incidente de graniță.

Prefectul roman își instalase acolo un fel de palat de justiție în aer liber și judeca pricinile de patru ori pe lună. Nu avea multe de judecat, de regulă băștinașii nu recurgeau la arbitrajul lui pentru că era străin. Dreptul dacic nu avea nici o legătură cu dreptul roman și nici cu noțiunea de dreptate așa cum a fost înțeleasă mai tîrziu, poate în mod greșit. Bunăoară, pentru vina de a fi chemat ploaia, vrăjitorii erau pedepsiți cu moartea, iar pentru a fi provocat seceta, cu o amendă neînsemnată. Asta pentru că, ziceau legiuitorii, seceta usucă doar plantele, în timp ce ploaia prea multă împiedică oamenii să se miște liber pe sub cer.

Ceea ce îl șoca pe Agillus era că, în lipsa scrisului, nu exista noțiunea juridică de „precedent“. Pentru o faptă pentru care unul era iertat, altul putea fi aruncat în sulite. Prefectul considera asta o barbarie dar, lenș fiind, nu voia să se amestece.

În acea zi, spre alungarea plictiselii lui, se părea că va avea un proces

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 15 din 150

important. Luă loc cu măreția necesară în jilțul de onoare, iar Hunarus, ca translator și asesor, se așeză alături.

Soldații romani din gardă, cu care, de altfel, Agillus nu se înțelegea pentru că proveneau din toate provinciile depărtate, stăpîneau cu greu situația. O femeie tânără, înconjurată de rudele ei, numeroase și revoltate, împingea fără gingășie un bărbat cam smolit la chip și chel înaintea judecății. Era, după cum își dădu seama judecătorul, soțul reclamantei.

Vacarmul vocilor acuzatoare era asurzitor și cuvintele, pline de litera „z” ca un zumzăit de albine, treceau neînțelese pe lângă urechile lui Tiberius enervîndu-l.

– Zer! Dîrz! Mînz! strigă la nimereală romanul, epuizîndu-și astfel vocabularul dacic.

Părțile în litigiu se mai potoliră. Doar un bătrîn continua să mormăie un cuvînt care conținea alăturarea de sunete, absurdă pentru Agillus, „z-d-ă”.

– Varză! spuse aspru cuceritorul, amintindu-și încă un substantiv.

Ceialți tăcură și femeia începu plîngerea. În chip ciudat, Hunarus era cam stingherit și Agillus îl bănuie că nu traduce cu acuratețe. Foarte autoritar, îl invită să tălmăcească întocmai, că altfel va fi rău de el.

Povestea era simplă. Acuzatul își neglija nevasta ținîndu-se cu bărbați. Interesat, președintele de complet ceru amănunte, gîndindu-se să-l achite și-apoi să-i ceară recunoștință. Dar nu aceasta era vina principală. Nenoricitul băgase toate economiile familiei, schimbate în sesterti, într-un fel de joc în care oricine punea o sumă, o lua înzecit peste o lună. La acest punct, Hunarus argumentă repezit în favoarea corectitudinii aceluia joc.

Tiberius Agillus se scîrbi de atîta înapoiere. Era vădit că, dacă dai un sestert, nu poți lua zece în afară de cazul că restul de nouă ar fi fost furați

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 16 din 150

de la alții. Ceru să i se explice în detaliu mecanismul și hotărî, în regim de urgență, interzicerea acestei escrocherii incompatibile cu demnitatea de provincie romană.

Supărat peste măsură de lucrurile grave auzite, latinul renunță la ideea de a-l ierta pe făptaș. Mai ales că arăta ca un african zbîrcit. Decise despărțirea lui de femeia care era atît de frumoasă că-i plăcu și lui Agillus. De asemeni hotărî amendarea individului și rămînerea la soție a tot ce se mai păstrase din avutul comun.

Iar dacă avea să mai persevereze în nelegiuiri, amenințată, Tiberius, avea să fie legat de o lance (*curia*) și ținut astfel pînă se va tămădui (*cura*) de nărav.

Hunarus, cam iritat, traduse dacilor sentința și condamnatul fugi, huiduit de toți. Iar tînăra dăciță se apropie de cel ce-i făcuse dreptate și-i sărută genunchii. Prefectul, surprins de gest, simți deodată un lucru foarte curios pe care nu putea să și-l explice. Femeia nu mai isprăvea cu mulțumirile și Tiberius n-o oprea defel. Favoritul îl privea cu ochii holbați, nevenindu-i să creadă. Romanul își puse mîna dreaptă în părul bogat al femeii, îl mîngîie, și-o chemă cu singurul cuvînt tandru pe care-l știa:

– Viezure, viezure...

După ridicarea ședinței de judecată, prefectul se învîrți toată ziua, distrat, neterminînd nici o treabă. Seara se duse la reședința sa și nu izbuti să adoarmă imediat. La miezul nopții, la ușa lui izbucni un scandal neînțeles în care cuvîntul auzit de dimineată în sanctuar revenea foarte des. Ieși cu pumnalul în mînă. Hunarus, care se culcase, ca totdeauna, pe prag, încerca să oprească împricinata de dimineată să pătrundă la stăpînul său.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 17 din 150

Cu un șut de care urmașii săi de la A. S. Roma ar fi fost mândri, voinicul prefect îl azvîrli mai încolo pe șeful de cabinet, lăsînd-o pe tînără înăuntru.

Pentru că rămăsese fără agoniseala băgată de fostul ei soț în jocul bles-temat, Tiberius Agillus o găzdui la curtea lui pe harnica femeie care se făcea mereu mai utilă și despre care aflase că purta numele imposibil de Dochia. Neputînd pronunța asemenea sunete, prefectul o striga Iulia și ea se obișnuise.

Învățase și ceva latină, iar Agillus era mulțumit. De aceea fu surprins, într-o zi, s-o vadă foarte îngrijorată și s-o audă adresîndu-i-se în limba ei. Nu pricepea nimic. Dar Dochia-Iulia continua, aproape plîngînd, să-și arate trupul și să strige spre roman un cuvînt dacic:

– Barza! Barza!

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 18 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 19 din 150

Millenium Digital Sex

Cuvîntul lui Dumnezeu este pretutindeni. Forma lui părelnică nu are nici o însemnătate. Mesajul Celui de Sus ajunge la noi de peste tot și deodată ca și aerul care vine din toate părțile cînd deschizi fereastra și te înconjoară într-o clipă, de-l simți rece pe toată pielea deși el este împins spre tine de Acolo.

Am putea să ne întrebăm cărui muritor îi treceau prin minte aceste gînduri. Dar nu erau gînduri, ci simple cuvinte. Îl chema Neagoe Păduraru și ele nu-i treceau prin minte. Ci le citea pe ecranul calculatorului său din site-ul *christianwill.com*.

Era el oare om al bisericii, preot sau măcar diacon întru Hristos? De ce veghea în ceasul acela de noapte și de ce bîntuia ca un duh, pe Internet, locul numit? Era un convertit sau un iluminat? Nici una, nici alta. Neagoe Păduraru era contabil, inteligent, dar mărginit la spirit, neconvertit și nei-luminat. În sfînta biserică nu mai intrase de cînd fusese botezat. Împotriva voinței sale, avînd el pe-atunci doar patru luni.

Era deștept, precum spuneam, dar, în afară de economie, nu citise mai mult de zece cărți toată viața și Biblia nu se afla printre ele. Ceea ce știa despre sfîrșitul lumii în anul 2000 aflase din *Almanahul Paranormal* și chestiile astea îl pasionau foarte tare căci erau ușor de citit și plăcute la discutat mai tîrziu cu gagicile ca să te dai șmecher.

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 20 din 150

Iar Neagoe al nostru se dădea șmecher, îi plăcea, își înfoia penele complexului de superioritate în fața tutelor de muieri, contabile și ele, care, în neștiința lor și mai adîncă, îl credeau cultivat. De fapt era un cocalar de cartier ridicat la demnitatea gulerului alb sub care gîtul îi rămăsese însetat la propriu și jegos la figurat.

El prezisese, la mîna a doua, după reviste de trei lei, sfîrșitul lumii la schimbarea prefixului. Tutele, oafele, cîrmîzele se făceau că le este frică și că prevestirile lui din pauza de cafea le zîgîlțuie carnea tăricică. De fapt le tremurau numai hormonii, iar frica abstractă de anul 2000 le lăsa urme dureros-plăcute ca un OZN care ar fi aterizat, rotund și greu, pe-o pajîște de clitoriși.

Anul 2000 venise și nu se întîmplase nimic. Ștatele de plată rămăseseră ștate, bugetul buget și Neagoe Păduraru același. Cîte o pitulice scrisă cu ZD îl mai lua peste picior fonfăindu-se a răsfăț că:

– Vai, a venit anul 2000 și nimic din ce-ai zis tu nu s-a produs.

Neagoe clătina din cap ca știutorii adică:

– Bine, bine, culcă-te tu pe urechea bleagă și mai zburdă, da' să ții buclele strînse că ai să vezi Armageddonul cum ne-o trage.

Aia strîngea, iar umerii ca mușcată de țîță și Neagoe își savura micul triumf contabil. Lui îi plăceau femeile, așa crude și proaste cum le lăsase Dumnezeu, fandosite și închiloțate în dantela prejudecăților. Toate vorbeau cu superioritate despre sex, dar toate își mărunțeau pașii cînd simțeau arsura privirii lui pe curi. Asta pe holul instituției sau la bufet, la fumat și la gargară. Floricele de cîmpii pe un pogon de regie autonomă. O gramatică infinită numai din verbe neregulate.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **21** din **150**

De fapt Neagoe Păduraru le disprețuia pe gîsculițele colegiale și rareori le lua, așa, în treacăt, de potol. Cînd o făcea scăpa greu de ele, excesiv de nemăritate cum erau și ostenite de la cifre de parcă le cărau cu cîrca. El visa altceva. Să-și înșurubeze aspirația virilă într-o celebritate, să iasă în lume cărat cu Merțanul și a doua zi să povestească neglijent, la slujbă, ce nasoaie sînt oglinzile din marile cazinouri.

O săracă-și-cinstită, o curată-frumoasă-lăptoasă nu erau de el. Și cînd mai tescuia sub el cîte una de la personal sau de la decontări se simțea apoi înjosit. Își cheltuise un glonț din încărcătorul testicular lăsat de Dumnezeu pe-un fleac în loc să le țină pentru laureata Oscar sau Pulitzer care-l aștepta.

De-aceea scruta Neagoe Internetul. Căuta prin locații cu sex și camere de conversații pentru nesatisfăcute (chat-rooms). Doar-doar va pune el mouse-ul pe americanca bogată, pe argentiniana excentrică sau măcar pe contesa rusoaică scăpătată și domiciliată la Paris. Să intre-n vorbă, să-și pună prima viză pe pașaportul încă virgin și apoi să revină în patria ciorbei de potroace. Neapărat să revină și să se dea rotund.

Astfel, contabelitul de Păduraru ajunsese doar accidental în *christianwill.com*. Și dacă o făcea noaptea, nu era din reculegere, ci pentru că atunci accesul în Virtualia era mai iute și mai ieftin. Acolo se vorbea de un ins care nu-l interesa, Isus Nazarineanul. Citi o vreme, din inerție pagina, apoi comută scurt căci pe ecran apăruse o reclamă:

Vizitați urgent! «Millenium Digital Sex»! Amor cu vedeta dorită!

Apăsați acum mildisex.com!

De fapt Neagoe se duse pe site-ul respectiv mai mult într-o doară. Știa că locurile barosane de pe Internet, paginile web cu lesbiene de 15 ani

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 22 din 150

încîrligate savant și cele cu sfîrcuri la metru sînt pe bani. Îți arătau o poză cu un curișor cît un timbru sovietic. Apoi te puneau să te scobești în VISA-card și nu-ți desumflau nădragii fără cel puțin 19.99\$. Ori Păduraru, strănepot de pădurari adevărați, era zgîrie-brînză. Avea el VISA, primul din neamul lui de frați desculți ai codrului, dar n-o dezlega la gură. Pentru el, urmaș de pălmaș, sexul, ca să fie voluptuos, trebuia să fie mult, deodată și pe gratis. Era mămăligă, nu caviar.

Ajungînd la pagina cu pricina, Păduraru nu descoperi nimic frumos sau scandalos. Ecranul calculatorului nu se umplu de carne roz sau păr cîrlionțat. Un anunț sobru, aproape cucernic, vestea că:

– *Millenium Digital Sex* oferă vizitatorilor, vagabonzi pe web, o partidă de sex cu vedeta dorită.

Mai jos era un chenar care-l îndemnă să saliveze mai mult decît ar fi făcut-o un deget atent manichiurat îndreptat spre curtea supremă a bucuriilor dosnice:

Try now. It's Free!

Engleza lui Neagoe, aproximativă deși lustruită în coate de osîrdie, nu-l ajută acum. Pricepu anunțul doar cu senzorul uretrei. Era un pic dezamăgit. Un program gratuit nu poate fi decît o ațîțare. Și totuși. . .

Apăsă cu degetul mijlociu și sexual pe mouse și intră în meniul de bază.

De obicei, pe Internet, hîrjoneala începe cu o fișă de cadre. Nu poți să te bucuri de nuri electronici ai damezelor din ecran, nici să le atingi pixelul maroniu din bumb dacă nu spui cine ești, în ce țară te-a lepădat destinul, ce meserie ai și cît cîștigi pe an.

Obișnuit cu formalitatea, socotitorul diplomat umplu atent formularul scriind rușinat că s-a născut în Bucharest-Romania și tot ce mai trebuia

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 23 din 150

precizat. La urmă imbecilii întrebau din nou clientul dacă e pregătit să treacă pe meserie „now“.

- Now! apăsă hotărît Neagoe.

– Doriți o vedetă masculin sau o femeie (male or female), întreba sistemul.

Și Păduraru deduse că și clientele femeii pot avea parte de o vedetă de sex opus sau, de ce nu, de același sex.

Urmă un labirint de întrebări despre vedeta favorită, dar fără să apară vreodată numele ei. Românașului îi place să aleagă între Ghioala și Marghioala și băiatul credea că va trebui să opteze între Sophia Loren și B.B. la tinerețe. Nici vorbă despre asta. Site-ul cerea să optezi pentru o brună sau o blondă (natural sau artificial), să fixezi înălțimea dorită, culoarea ochilor, nuanța pielii, lărgimea bustului, densitatea părului pubian și alte o mie de amănunte.

Neagoe răspunse hotărît, tot mai hotărît, tot mai dornic să ajungă la capătul final pe măsură ce se îndepărta de început. Prinse a se teme de-o pană de curent care să-i anuleze efortul precedent.

Se petrecea un lucru curios. Ecranele succesive prin care Neagoe Păduraru defila din ce în ce mai excitat nu aveau nici o sugestie deșănțată precum se mai obișnuia la site-urile erotice. Dimpotrivă, o aură opalină-aurie tot mai stăluuitoare decora întrebările și zonele în care se scriau răspunsurile.

Deodată un semnal sonor, ca o trâmbiță îl vesti pe împricinat că acum:

– Sistemul «Millenium Digital Sex» știe ce tip de vedetă ți-ai dori.

Neagoe pufni în rîs. Era chiar nostim. Deci nu știai cu cine te vei trezi nas în nas, sex în sex pe ecran. Palmele lui contabilicești transpirară ușor.

Schema nu se terminase. Trebuia să spui cum vrei să vină îmbrăcată aleasa, ce machiaj, ce inele, cercei și mărele să poarte.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 24 din 150

Apoi, spre noul rîs de unul singur al clientului de București, urmau liste de parfumuri pe care vedeta visată putea să le aibă încrustate în piele. Neagoe, care mirosise la viața lui destule subițori de Chișinău, se destrăbălă olfactiv-imaginar. Și ca un făcut, parcă și ecranul începu să miroasă ciudat, a esențele alese.

Defilarea opțiunilor continua cu locurile și decorurile posibile în care clientul avea să-și întâlnească aleasa, cu amănunte de mobilier și decorațiuni. Nerăbdarea interesată a lui Păduraru dispăru. Era acum relaxat, juca un joc nemaipomenit, cu atît mai grozav cu cît miza se topise.

Sunete metalice, de aălămuri și instrumente de suflat, răsunau tot mai des vestind pe rînd că *Millenium Digital Sex* știe acum tot mai mult despre vedeta ta favorită:

- *Ce persoană dorești?*
- *Cum o vrei îmbrăcată?*
- *Cum o visezi împodobită?*
- *În ce locuri ai ales s-o privești?*
- *Ce cadou ții să-i oferi?*
- *Cu ce vehicul să vină spre tine?*
- *Și cu ce să mergi tu spre ea?*
- *În ce anotimp și parte a zilei să se producă întâlnirea?*

În sfîrșit Neagoe alese, dar tot numai după vorbe, fără nici o ilustrație ajutătoare, cum trebuia, pas cu pas, să se întîmple contactul de la prima atingere pînă la marca de țigară fumată după aceea.

Consumatorul, tot mai vrăjit, uitase aproape de scopul final al afacerii. Calculatorul cînta acum continuu din mii de chimvale anunțînd fiecare

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 25 din 150

alegere ca pe un triumf și ca pe o bucurie proprie. Ecranul radia în culori blânde și totuși parcă poleite de un soare invizibil.

Neagoe Păduraru simți că ochii i-au obosit. Nu luase aminte la timpul de lucru. Poate se cufundase în *Millenium Digital Sex* de ore întregi. Simți deodată o oboseală mare, deși plăcută, și își dori ca totul să se termine. *Millenium Digital Sex* începu să cînte ca un cor de voci înalte într-o limbă necunoscută și Neagoe fu întrebat:

– Ești gata să-ți întâlnești partenera acum?

Aproape adormit, aproape fără speranță, urmașul pădurarilor apăsă pe:

– *Now!*

Se aștepta la o orchestră mai bogată, la un cor mai măreț, dar pe ecran apăru o întrebare mult mai simplă și mai ciudată:

– *În ce an ne aflăm acum?*

Zîmbind ostenit, apreciind gluma, Neagoe scrise, de la claviatură, 2000.

Dar pe ecran, cu litere roșii, scria:

– *Răspunsul este greșit. Continuă!*

În joacă, fără să se irite, bărbatul introduse 2001, apoi 2002 și tot așa mai departe primind același mesaj:

- *Răspunsul este greșit. Continuă!*

Și totuși muzica era mai tare, mai frumoasă, culorile mai aurite. Abia cînd Neagoe simți că a pierdut șirul anilor, ecranul se luminează altfel, feeric, umplînd parcă toată camera nenorocită de bloc. Din depărtarea unui culoar nesfîrșit, adîncit în sticla de televizor, o femeie înaltă, îmbrăcată în alb, se apropia de bietul scrib împlîntînd în el o lumină ca un laser de aur și argint totodată. Femeia era acolo și peste tot, nespuse de frumoasă și amărîtul se

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 26 din 150

ridică de pe scaun apoi îngenunche pe podea deși acolo cu el nu mai era nici scaun, nu mai era nici podea.

Femeia nu vorbea, îi surîdea numai și el îi auzea totuși vorbele spunându-i că a ales bine și că dorințele lui sînt curate și limpezi ca o zăpadă abia căzută.

Neagoe Păduraru simți nevoia să scrie și, deși nu mai avea calculatorul în față, literele se înșirau ușor, una după alta în aer. Și astfel el scrisse:

„Cuvîntul lui Dumnezeu este pretutindeni. Forma lui părelnică nu are nici o însemnătate. Mesajul Celui de Sus ajunge la noi de peste tot și deodată ca și aerul care vine din toate părțile cînd deschizi fereastra și te înconjoară într-o clipă de-l simți rece pe toată pielea deși el este împins spre tine de Acolo.“

Cînd fratele Neagoe termină de scris aceste cuvinte, se simți ușurat.

Iată! Mai trecuse încă un secol.

Dar ce însemna un secol pentru veșnicia și măreția lui Dumnezeu și a fapturilor sale care jos, pe Pămînt, se înghesuiau în jurul calculatoarelor ca să intre în pagina web *Millenium Digital Sex*?

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 27 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **28** din **150**

Numai cine joacă...

Mascota Pronosportului, echivalentul mai prizărit al lui Toto-Calcio, este un omuleț rotofei ca o minge de fotbal, cu bască maro și o mutră veselă dar tâmpițică. Vrea să sugereze, probabil, că nu inteligența este calitatea neapărat necesară marilor câștigători și că oricine joacă se poate număra printre cei ce ridică săptămînal potul cel gras.

Numele omulețului este banal și aduce aceeași sugestie: îl cheamă Ilie Pronosport. După cucerirea libertăților, Ilie al nostru a cam dispărut. Supărată de concurența dură a altor distracții și chiar a altor jocuri mai simple și mai bănoase ca pokerul electronic și bingo, grăsuța mascotă a intrat în umbră. Înainte vreme, era regele necontestat al după-amiezilor de la sfîrșitul săptămîinii cînd pe băncile scuarului de la Pache zeci de tineri pensionari, amestecați cu studenți ce le erau sau nu nepoți, lăseau șahul și tablele și i se închinau. Numai puțini, care l-au iubit în tinerețe cu frenezie, i-au rămas fideli și, dacă au mai virat către noile sisteme de loterie, nu l-au uitat cu totul. Chiar dacă echipele s-au schimbat în campionatul Italiei, prin tradiție el dă meciurile la care se pariază, unii încă mai visează la cele trei semne consacrate unu, ics (pentru remiză) și doi. Printre ei se află și Ilie Chiriac cunoscut de toți pensionarii din cartierul meu sub porecla „Ilie Pronosport“. El s-a identificat în viața lui cu cel căruia a ajuns să-i poarte numele. Fost frizer, supporter al Progresului, echipa băncii, a tuns, a ras și a

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 29 din 150

ieșit la pensie vorbind numai despre fotbal și pronosticuri. Simpatice, tipul, nu prea mintos, dar bun în meserie. Figaro mai vine și acum la unitatea Igienea, privatizată în „Hygeea srl“ și smulge tuturor un zîmbet. Sîmbăta e nelipsit de la loteria din colț.

Aprozarul a devenit casă de amanet, „Cafea-dulciuri“ este acum casă de schimb. Loteria a rămas pe loc, primind doar niște mașini pe care nea Ilie le consideră vinovate de eșecurile sale spre hazul tinerilor. Ilie este o mică legendă a cartierului. Se spune despre el că n-a cîștigat niciodată la Pronosport. Dar nu este adevărat. Apropiatii știu că a avut și succese. Ele s-au împletit însă cu alte evenimente. De exemplu, la începuturile Pronosportului, cînd se jucau 12 meciuri și nu 13 ca astăzi, și varianta costa 50 de bani, în 1956, Ilie a cîștigat aproape o sută de lei. Pe-atunci erau ceva bani. Imediat a început „chestia de la Budapesta“, cum o numesc și acum, cu prudență inutilă, bătrîni.

Au urmat ani lungi de încercări nereușite, săptămînă de săptămînă.

Pînă în 1965 cînd, în chiar zilele congresului al IX-lea al partidului comunist, Ilie a dat iar o mică lovitură, cu 12 exacte din 13.

A fost un succes pentru el. Pe care l-a repetat în august 1968, chiar la prima etapă. Atunci a cîștigat mai mult, vreo mie și ceva. A mai cîștigat, n-ar mai fi cîștigat, în martie '77. Și iarăși au venit ani de înfrîngeri, de buletine cu numai 10 rezultate corecte sau cu cîte 11 tocmai la concursurile cînd se cîștiga doar cu 12 sau 13. Abia în 1981, primăvara, Ilie a cîștigat din nou. Etape treceau după etape, Ilie Pronosport îmbătrînea și pensia se apropia repede. Colegii de joc se întrebau cu înțeles: „Oare o să apucăm și noi să-l vedem pe Pronosport al nostru cîștigînd?“.

Era să se întîmple în noiembrie 1987, cînd acum mai obosit de ani, Ilie

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 30 din 150

a avut iar 12 exacte și a luat cîteva mii. Apoi, la peste doi ani, bomba la etapa din 17 decembrie 1989, pentru prima dată în viață, cu dosarul de pensie depus, perseverentul a adunat 13 exacte.

A fugit la agenție a doua zi, căci în ziar nu avea încredere, se temea de o greșeală de tipar. Dar nu era. Cîștigase. S-a repezit în parcul Pache, că era o iarnă frumoasă, a vrut să facă cinste amicilor, dar ei erau preocupați de altceva, distrați, unii lăcrimau. De la Pronosport l-au programat să-și ia banii pe 12 ianuarie 1990. Prins cu evenimentele, Ilie a uitat să se ducă la casierie. A trebuit loteria să-i trimită o carte poștală să-i amintească de cîștig.

În iunie '90, acum proaspăt pensionar, a mai cîștigat o dată. Apoi nimic. Îmbătrînea. Lumea era mai grăbită, nu mai avea chef de pronosticuri. Colegii de parc, cei care erau mai în putere, își găsiseră de lucru pe la firme sau chiar deschiseseră mici tarabe. Ba unul, cu ajutorul copiilor, ținea o cîrciumă pe la Foișor, într-un fost centru de pîine.

I s-a propus și lui Ilie să se reangajeze și chiar la Loto-Prono. Tinerele oficiente plecaseră la buticuri sau în Turcia și regia avea deficit de personal. Dar n-a acceptat. Loteria era pentru el locul unde nu putea fi decît client. Cu timpul lucrurile s-au așezat un pic. Pensionarii au revenit în părculeț, politica a încetat să-i mai intereseze și au început să joace la noile sisteme, mai simple și mai atractive. Ilie a rămas tot cu pronosportul care ajunsese o Cenușăreasă. Într-o zi de vineri, primăvara trecută, Ilie Pronosport a ajuns la ora obișnuită la agenția lui preferată, de la Traian, și a observat că și-a uitat ochelarii acasă. Altădată s-ar fi întors după ei dar acum, la anii lui, pregeta. A completat buletinele acelea noi cum a putut și a plecat. A făcut turul obișnuit prin parc, a făcut cumpărături și, cînd a revenit acasă, a

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 31 din 150

văzut că două dintre variante erau greșite.

Nu s-a necăjit din cauza banilor aruncați, ci pentru că simțea că vremea lui cam trecuse. Ilie stătea singur, așa se obișnuise, nu fusese însurat niciodată. În tinerețe avusese el succese destule dar, apoi își spunea că e „om serios“. Vara, când mergea la băi prin sindicat, mai avea câte o aventură, de! fără asta nu se putea. Acum, completarea greșită a variantelor îl făcea să se simtă stingher și, pentru prima dată, să regrete anii trecuți. Ce făcuse el în viață? Starea de nemulțumire nu-l părăși nici a doua zi și, spre seară, nu se mai uită la rezultatele Pronosportului. Îi era ciudă pe ele. Cu asta își irosise el existența? Luni citi gazeta foaie cu foaie fără să se ducă mai întâi la rubrica loteriei, cum făcea de obicei. Apoi, cam scîrbit, și numai într-o doară, compară variantele lui cu cea oficială. Una dintre cele completate greșit avea toate rezultatele exacte. Juventus pierduse acasă! El pusese „doiul“ de la alt meci. Una peste alta: victorie.

La cât de aiurea se terminaseră meciurile, Ilie, vechi jucător, înțelese că i-a pus Dumnezeu mâna-n cap. Probabil singura variantă completă era a lui și asta însemna un câștig de multe milioane. Așa a fost, ba chiar peste așteptări. De data asta Ilie s-a scuturat de lene. Parcă întinerise. Activ, precis, a pus banii în bănci, i-a transformat în valută, a cumpărat acțiuni și a știut că anii pe care îi va mai avea de trăit vor fi foarte buni pentru el.

Diverse rude îndepărtate au venit imediat, de unde nu-l felicitau nici de sărbători. I-au propus afaceri grozave în care ei să vină cu inițiativa și munca, iar el cu capitalul. Câștigătorul i-a respins cu toată energia lui cea nouă. Cei cîțiva „băieți“ sexagenari din parc, care cunoșteau pe degete cariera lui Ilie s-au bucurat sincer de norocul lui. El îl numea „știință“ și nu spusese nimănui povestea cu ochelarii. I-a liniștit totuși în temerile lor privind un

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 32 din 150

nou război sau un cataclism datorat rezultatului fericit. „Acum e altceva“, i-a asigurat el. Cînd și-a terminat plasamentele, spre vară, pentru a respira puțin i-a invitat pe amicii mai apropiați la sărbătorirea victoriei. Era pe undeva, pe lîngă Moșilor, un restaurant de lux și cam deocheat pe care ei, grupul de pensionari nu-l văzuseră pe dinăuntru decît la televizor. Cei care pretindeau că știu, deși n-aveau de unde, ziceau că acolo se întîlnesc mafioții să pună la cale afaceri mari și că e plin de fete prea puțin îmbrăcate. Acolo voia să-și ducă Ilie camarazii de Pronosport. Cînd au intrat și un chelner i-a condus la masa rezervată, Ilie și ceata lui de bătrînei au făcut senzație. Asemenea clienți nu se văzuseră pe-acolo. Dar și lor restaurantul și mai ales programul le-au lăsat o impresie devastatoare. După un timp, fetele care își încheiaseră dansurile au început să umble prin sală, să se ducă la mesele unde erau chemate. O brunetă nemaipomenită s-a învîrtit puțin în jurul lor apoi, observînd că Ilie pare să fie liderul grupului, s-a așezat fără nici o rețineră pe genunchii lui. Adunarea a rămas cu gura căscată.

– Sărbătorești ceva? Nimeni n-a putut deschide gura.

Abia la repetarea întrebării, unul dintre meseni a răspuns ceremonios:

– Da, domnișoară. Prietenul nostru a cîștigat la Pronosport.

– Extraordinar! Păi atunci de ce nu beți șampanie? La un semn al ei, chelnerul a și sărit cu o sticlă și o tavă cu pahare adecvate. Fata a ciocnit prima cu Ilie, apoi și cu ceilalți. Dar numai pe el l-a pupat apăsător.

– Și cît ai cîștigat, dragule?

Prudența îl făcu pe Ilie să declare doar șaptezeci la sută din sumă, dar ea se arătă impresionată.

– Cîștigi des? Ai o metodă?

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **33** din **150**

– Destul de des, minți fericitul. Nu există metodă. Trebuie doar să te pricepi la *futbol*. Eu urmăresc *futbolul* de peste patruzeci de ani.

– Vai, ce interesant! Nici mama nu se născuse pe-atunci. Ai experiență.

– Sigur că am.

– Dar cum te cheamă?

– Ilie...

– Ilie Dumitrescu? rîse splendid tînăra.

– Nu, Ilie Chiriac. Dar, prinse el curaj, mi se spune de ani de zile Ilie Pronosport. Uite, dumnealor pot să confirme.

Ei confirmară, felina arătare, care se numea Monica își trase un scaun lîngă omul zilei și petrecerea continuă. Dar nu prea mult.

La plecare, ca lucru de la sine înțeles, fata chemă un taxi și, luîndu-și rămas bun de la grupul de prieteni, urcă în el alături de Ilie.

Au urmat cîteva luni de vis. Monica se mutase la Ilie, era plină de atenții și neobosită. Dar ce era mai ciudat, nici Ilie nu obosea prea lesne. Sigur, fetița, cum o numea el, nu renunțase la programul ei de artistă, dar avea mult timp și pentru iubitul cîștigător.

Este de înțeles că pronosportistul îi îndeplinea toate gusturile. Petrecuseră o lună de vacanță într-o insulă grecească. Mergeau în *week-end* la munte. Monica îi spunea cu sinceritate că se bucură că e pensionar. Așa are mult timp liber. Spre toamnă, Monica își dori o mică mașină. Cuplul lor avea nevoie de asemenea obiect dar Ilie, ale cărui fonduri scăzuseră destul de mult, ezita. De-aici o bosumflare a fetiței ce zgîria inima îngrijorată a frizerului.

După cîteva zile, Monica se îmblînzi și veni cu ideea:

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 34 din 150

– De ce nu mai joci la Pronosport? De cînd sîntem împreună n-ai mai jucat. Cu știința ta o să câștigi repede bani de mașină. Ilie se amări foarte rău. Își cunoștea norocul.

Dar ce putea face decît să joace și să piardă ca în vremurile cele mai rele?

Astfel lucrurile prinseră a scîrțîi.

Monica era tot mai acră, Ilie mai întunecat.

După încă vreo două etape cu rezultate catastrofale, fata făcu pentru prima dată aluzie la diferența de vîrstă dintre ei. Bătrînelul simți că-l lasă cordul. Deveni alb la față, transpiră brusc și Monica, speriată, sări să-i aducă un pahar cu apă.

– Nu te enerva! Trebuie să existe o metodă de câștig!

Ilie Pronosport își reveni și, în mintea lui plină de unu, doiuri și icsuri, de soliști, duble și surprize, avu loc revelația. Viața lui cea nouă însemna Pronosport câștigător și Monica. Trebuia să le combine. De unde era tandru și delicat, de data asta aproape că îi smulse hainele și, în timp ce ea, mai mult speriată decît încîntată, se întreba ce i-a venit, se repezi asupra ei recitîndu-i în același timp programul meciurilor.

Monica înțelese ce i se cerea și se concentră cu seriozitate asupra dublei îndeletniciri de care depindea prosperitatea lor viitoare.

– Atalanta – Pescara, porunci Ilie.

– Ics! suspină fata.

– Bologna – Udinese, mîrîi rugător bărbatul.

– Unu-ics, hotărî ea.

Erau și partide atît de grele încît transa trebuia să fie foarte adîncă și dedicarea trupului și spiritului să devină absolută.

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 35 din 150

- Inter – Milan?
- Zero la zero... ics... rostea ca dintr-o altă lume Monica.

Ilie înțelege starea ei și-i dădea un respiro:

- Fiorentina – Lecce.
- Unu! șuiera ea, revenind la culorile firești.

Cînd Ilie avea un dubiu asupra clarviziunii, trebuia să repete obstinat procedeul pentru a se convinge de realitatea incredibilă:

- Steaua – Oțelul.
- Doi! Doi, îți zic! răspundea partenera epuizată.

În prima săptămîină varianta lor n-a avut decît douăsprezece rezultate exacte. Dar apoi, concentrîndu-se mai bine, au avut aproape numai succese. Nimeni nu cunoaște metodele secrete ale lui Ilie Pronosport.

Unii cred că e vorba doar de noroc. El nu infirmă ipoteza:

- Adevărat. Norocul meu e fetița asta.

Toată lumea trebuie să recunoască că are dreptate. De-ar fi numai felul în care arată și mersul tineresc. Niciodată, în oraș, nu se urcă în micul Ford roșu condus de Monica. Visează să ajungă la toamnă la Torino, să vadă pe viu un meci al lui Juventus, echipa lui de suflet.

Un singur mic necaz are Ilie i-a slăbit mult vederea. Dar Monica are grijă să-l însoțească de fiecare dată la Loto-Prono și nu-l lasă să-și uite ochelarii acasă.

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 36 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **37** din **150**

Animalul roz

În ziua Gulum a lunii Bakur soarele răsărise parcă mai devreme ca de obicei. Vu-Vu îl salută corect dar rece, după tradiție, fără sa adauge nici un gest de curtenie în plus. Se întreba înca o dată dacă răsare atît de devreme ca să facă în necaz oamenilor sau, pur și simplu, calendarul, alcătuit de Og-Og, sau mai bine zis atribuit acestuia, că era mult de-atunci, nu era complet greșit. De mulți ani, Vu-Vu constatase că, în același timp al anului, soarele răsare mereu la ore diferite. Bătrînii spuneau că înainte era un alt calendar, al lui Jik-Jik, mult mai bun, cu 12 luni aproximativ egale dar, venind la putere, Og-Og își impusese propriul său calendar. Asta dacă bătrînii învățatori, ramoliți cum erau, cu mintea dusă din cauza fumului de yuya, pe care-l inhalau toată ziua, nu uitaseră. Oricum, erau chestii vechi, chiar și Og-Og fusese dat la leoparzi de vreo 14 ploi. Era mai bună măsuratoarea timpului în ploi, așa erai sigur că nu te înșeli prea tare. Dar ce să faci, fiecare conducător avea orgoliul propriului calendar. Vu-Vu se gîndea uneori la asta, alteori însă fumul de yuya sau sucul de kao îl amețeau atît de tare, încît nu se mai gîndea la nimic. O luă spre piața satului unde culegătorii începuseră să-și împartă fructele, după tradiție, în ordinea venirii. Se pomeni că-i invidiază. E drept că se sculau devreme, dar terminau repede treaba, împărțeau fructele și gata. Ei, vînătorii, chiar dacă lucrau doar o dată la cinci răsărituri, își riscau viața. De pescari era

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 38 din 150

și mai rău. Trebuiau să iasă cu barca la fiecare trei răsărituri, iar malurile se umpluseră de crocodili. Nici nu apucau să se suie în luntre și câte un bot înhăța unul și-l ducea la mlaștină. Pe urmă hoitul mirosea multă vreme, căci crocodilii nu-l mâncau imediat, că doar nu erau proști. Nu putea fi luat și aruncat la leoparzi, ca orice mortăciune, căci crocodilii îl păzeau.

Unii spuneau că crocodilii sînt mai deștepți ca oamenii. Vu-Vu nu credea. Crocodilii erau mai mult vicleni, ceea ce era altceva. Mai deștepți decît oamenii erau doar elefanții. Era și normal, erau atît de mari și trăiau foarte mult. Un om care ar fi trăit cît un elefant ar fi adunat o înțelepciune extraordinară.

Poate că și furnicile era deștepte, oricum, tradițiile lor erau mai solide. Ca probă că făceau sate mari, în care încăpeau mii de indivizi și care erau identice, cum oamenii n-ar fi reușit niciodată să construiască. Dar furnicile erau altceva, erau prea mici.

Aceasta fusese de altfel tema dizertației lui Vu-Vu cînd dobîndise centura de luba. Vorbise despre raportul între mărimea trupului și deșteptăciunea minții. Nu ocolise capcanele dintre care asta cu furnicile fusese cea mai grea. Argumentase convingător de ce șerpii, deși erau mari, nu se puteau compara cu caprele, care erau aproape la fel de inteligente ca tapirii. Asta din cauză că șerpii erau mai mult lungi, iar prin mărime se înțelegea o dimensiune întinsă pe toate cele trei direcții din spațiu. Ca dovadă, peștii, oricît de mari, pentru că erau lățiți numai pe două direcții, erau mult mai proști decît șobolanul de apă, care se hrănea cu pești.

Ca să-l încurce, unul dintre judecatori îl întrebă dacă nu cumva ariciul, care este un ghem cu cele trei dimensiuni aproape egale, e mai deștept decît omul. Și dacă purcelul de rîu e mai rotunjour decît crocodilul, deci

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **39** din **150**

mai deștept, de ce crocodilul îl mănîncă pe purcelul de rîu și nu invers. Vu-vu răspunsese că raportul între dimensiuni este important numai în măsura în care mărimea lor absolută este destul de mare și cu această idee cucerise centura de luba. Doar doi candidați din vreo zece fuseseră atunci investiți cu semnul acesta de înțelepciune virilă. Acum se gîndea cu oarecare amărăciune că nu i-a adus mare lucru. În afară de dreptul tradițional la a treia femeie și de privilegiul de a primi în fiecare an trei creiere de maimuță, nu avea nimic în plus.

Atîția și atîția oameni care nu aveau luba țineau cîte femei voiau și își puteau permite. Doar că trebuiau să le împartă cu orice alt bărbat de același rang, după rînduielele astea noi. Cît despre creierul de maimuță, delicios nu-i vorbă, anul se lungise atît de tare în ultimul timp, că aproape nu mai ajungea să se bucure.

De altfel, Vu-Vu nici nu avusese decît două femei iar una fusese dată la leoparzi demult.

Vu-Vu credea că moravurile decăzuseră și că tradițiile ar fi trebuit respectate mai strict. Nu mai avea mult pînă să devină învățător. Poate nici zece ploii. Ca orice bărbat vînător, se resemna mai greu să devină învățător, atunci cînd se apropia vîrsta. Era oarecum rușinos să fii hrănit de alții și gata de a fi sacrificat în caz de foamete. Spre deosebire de alți bătrîni care se duceau singuri la Minga aruncîndu-se în cataractă cît mai puteau să umble, el nu prea avea chef să-l vadă pe zeu din proprie inițiativă. Voia să plece din trupul lui într-o dimineață, devreme. Apoi, seara, după ce învelișul ar fi fost dat la leoparzi, n-avea decît s-o ia spre Minga, încetîșor, ca fiecare.

Scuturindu-se de lene, după ce-și aduse fructele acasă, Vu-Vu pleca spre

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 40 din 150

pădure singur. Nu era zi de vînat, dar trebuia să culeaga yuya. Tradiția cerea ca bărbații să-și culeagă yuya singuri pentru ca era în fond vorba de un viciu. Totuși destui trimiteau pe alții plătindu-le cu ceva în schimbul trîndăviei, căci yuya se culegea greu. Avea el dreptate: moravurile decazu-seră.

Se gîndea la asta foarte absorbit cînd, deodată, simți prezența unui animal. Era un animal mare, simți el, și, concentrîndu-se, îi auzi chiar răsufierea. Trebuia să fi fost pe moarte, horcăia. Se apropie de locul de unde venea sunetul cu sulița pregătită. Animalul era acolo. Dormea sau trăgea să moară. Era un animal neobișnuit. Cît o maimuță mare, dar cu o piele neagră și lucioasă ca de șarpe, cu pete regulate galbene ca ale salamandrei. Doar labele de sus erau roz și fața la fel, aproape purpurie.

Vu-Vu se întrebă dacă să-l străpungă. Dar nu era zi de vînat și legea îl oprea. Ar fi putut doar să se apere, însă animalul nu era periculos. Deodată se trezi, poate simțindu-se privit, și Vu-Vu se aștepta să fugă în desigurii. Totuși, nu! Deși era speriat, animalul se ridică la fel ca un om și îl privi fără să o ia la goană. Semăna cu un om, stătea drept. Nu era atît de înalt ca Vu-Vu sau ca alt om din sat, dar nici foarte mic nu era. Rînjea la Vu-Vu la fel ca o maimuță. Apoi scoase cîteva sunete.

Limba creaturii era foarte diferită de a oricărui animal. Ca vînat, Vu-Vu înțelegea graiul maimuțelor și al leoparzilor, la fel ca oricine. Pe al cîtorva păsări îl și vorbea curent, încît le putea păcăli oricînd. Vorbirea animalului roz era însă mai aproape de cea omenească. Avea multe sunete. Deși i se părea absurd, pentru că animalul nu fugea, Vu-Vu încercă să se înțeleagă cu el, vorbindu-i puțin batjocoritor, așa cum se vorbește cu copiii sau cu șoarecii casei. Animalul păru că răspunde. Apoi întinse spre el mîna

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 41 din 150

în care avea ceva. Era ca o piatră șlefuită, bine șlefuită și cu muchiile foarte drepte. Părea ușoară.

Vu-Vu era un om foarte înțelept. Toată lumea recunoștea asta, chiar cei care nu-l îndrăgeau. Își spusese că animalul roz nu putuse ajunge brusc acolo, unde de atâtea ploi nu fusese văzută asemenea creatură. Nu putea fi vorba decât de o migrație, trebuie să fi fost mai mulți. Nici un animal nu umblă de unul singur. Dacă ar fi fost și bun de mâncat, hrana satului putea fi asigurată multă vreme, mai ales că era un animal mare și părea ușor de vînat.

Cum se gîndea așa, animalul începu să meargă, exact ca un om, numai pe etichete din spate, și să facă semne chemătoare spre el, strigînd. Atunci Vu-Vu, văzu între copaci o piele mare, albă, de care atîrnau un fel de liane groase. Un capăt al pieii atîrna în crengi, altul căzuse pe pămînt. Vu-Vu se apropie și o atinse. Era ușoară ca pielea de pasăre, dar de la ce pasăre să fi provenit? Animalul roz continua să țipe fără rost și arăta spre cer.

Vu-Vu era obișnuit să raționeze și o făcea foarte repede. Creatura nu putea să fi venit în zbor, pentru că nu avea aripi. Dar faptul că făcea semne în sus putea să arate că vrea să îi comunice lui ceva. Înseamnă că animalul neobișnuit era înțelept. Cît un tapir? Cît o maimuță? Sau poate mintea lui se apropia de a omului? Dacă era așa, de ce arăta spre cer, locul unde sălășuiau monștrii care aduceau trăznetul și nu spre pămînt, locul tradițional al zeilor?

Animalul roz turuia înainte ca un papagal. Faptul că părea prietenos, mai prietenos decât orice animal, chiar decât șoarecii de casă, că folosea o limbă atît de complicată îl convinse pe Vu-Vu că are de-a face cu o fiară înțeleaptă. Era clar că nu trebuia să ajungă în sat, pentru că un animal atît

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 42 din 150

de mare putea fi viclean și mai ales periculos dacă se înfuria. Crocodilul și leopardul erau cele mai bune exemple.

Trebuia făcut ceva cu el. Și încă foarte urgent.

Vu-Vu ajunsese la vârsta la care un barbat este în stare să ia hotărîrea cea mai potrivită într-o situație absolut nouă. Nu conta dacă fiara era sau nu periculoasă, bună sau rea la gust, singură sau însoțită de o turmă numeroasă. Ea trebuia oricum analizată de cît mai mulți oameni cu minte și experiență. Și-apoi situația era atît de extraordinară, încît nu mai era o chestiune de vînătoare, ci de apărare.

Vu-Vu era un vînător încercat. El înfipse sulița cu vîrf ascuțit în foc în pieptul animalului roz apoi, aproape imediat, îi reteză beregata cu un cuțit de cremene foarte tăios. Era sigur că a ales soluția cea mai bună.

Pînă seara înțelepții din sat se minunară de neobișnuitul animal găsit de Vu-Vu. Jupuit de pielea neagră semăna și mai bine cu un om, doar că era prea mic și avea culoarea aceea roz. Carnea era însă infectă. Trebuia s-o arunce la leoparzi.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 43 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **44** din **150**

2084. Tot la țigănci

Într-o zi posomorîță și scîrboasă de decembrie a anului 2084, Vasile Păun se întorcea de la serviciu pe drumul său obișnuit printre gropile ca niște cratere de pe Bulevardul Nicolae Văcăroiu. Lucrase pînă tîrziu să falsifice rapoartele care trebuiau să demonstreze că Intreprinderea de Industrializarea Laptelui *Vasile Văcaru* la care activa depășise planul.

Acum era întuneric beznă, numai departe la colțul străzii Chebelev (fostă Titulescu) ardea un bec chior. Vasile își aminti de tinerețea lui cînd încă se mai lucra doar opt ore și nu se reintroduseseră planurile cincinale.

Îi era foame, frig, lehamite dar trebuia să mai aștepte. Circulația era blocată. Își aminti era 25 decembrie. Conducătorul Iubit mergea cu alai să depună coroane de flori la *Monumentul Celor Doi Martiri* de la Cimitirul Ghencea. Într-adevăr, după revenirea la ateism, de 25 decembrie se comemora moartea Genialilor. Uitase. Oftă lung și își spuse că nu ascunsese prea bine literatura interzisă despre 17–25 decembrie 1989. Recitise paginile xeroxate cu cîteva zile în urmă și le uitase în sertar, nu le mai pusese la loc în ascunzișul obișnuit. Deși îmbătrînit și acrit, Vasile Păun simți o dorință mai aprigă decît foamea. De altfel acasă nu avea decît niște salam de soia și un rest de vodcă tip *Ceaușescu*. El simți o puternică dorință sexuală. Ce era de făcut? Rămas celibatar din lipsă de spațiu locativ, ar fi trebuit să se ducă la femeia pe care o frecventa de obicei, Anghelina Morcovel.

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 45 din 150

Dar ea stătea tocmai în sectorul agricol. Nu avea buletin de București, nici adeverință de la securitate pentru a locui în Capitală, pentru că o mătușă de văr avusese un bunic „golan“ care vorbise din balconul Institutului de Reeducare *Academician Theodorescu* (fosta Universitate).

La ora aceea era imposibil să mai ajungă pînă în comuna C. V. Tudor și înapoi mai devreme de ora 22 cînd circulația devenea interzisă pentru civili. Ar fi rămas să doarmă la ea, dar dacă era controlat și se afla că n-a fost acasă? Risca o pedeapsă grea pentru că industria laptelui de vacă era considerată industrie strategică și toți lucrătorii trebuiau să fie permanent acasă cu excepția celor opt zile anuale de concediu.

Nu era nimic de făcut. Mergea trist spre casă. Se va plictisi ca în fiecare zi. La televizor, fiind comemorare, vor fi numai cîntece de slavă în memoria marelui dispărut împușcat acum 95 de ani în orașul care-i poartă numele (fost Tîrgoviște).

Deodată cineva se apropie de el și i se adresează cu „Pst, pst!“

Un tip prost îmbrăcat, fără vîrstă, desenă scurt cu degetul în aer cifra 2. Vasile știa ce înseamnă asta „2 a 2-a 2022“ data ultimei manifestații anti-comuniste. Nu era născut pe-atunci, dar aflase mai tîrziu ce se petrecuse...

Semnul „2“ era semnul conspirativ al celor „contra“. De aceea nimic oficial nu se efectua pe 2 ale lunii sau pe 22. Vasile pricepuse semnul, dar dacă era o provocare?

Tipul insista. N-avea cine să-l vadă, prea era întuneric. Zise șoptit „Pst domnu' (nu «tovarășu» cum era obligatoriu!) nu vrei la țigănci?“ Cuvîntul îl zăpăci pe Vasile. Oficial nu se vorbea așa. Se trezi tras într-un gang, apoi împins pe o scară spre ceva ce arăta a ușă de subsol. Era ostent. Nici nu

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 46 din 150

se împotrivi. Cel care-l adusese bătu conspirativ și ușa fu deschisă de o femeie elegantă. Prea elegantă.

– Bună-seara, domnule. Pofțiți!

Ușa se închisese, cel care-l adusese dispăruse. În ce intra?

– Dar eu... dar eu... se bilbii Vasile.

– Nu vă temeți. Sînteți în siguranță. O să alegeți de aici.

Femeia răsfoia un catalog cu poze cum Vasile nu mai văzuse decît o dată, demult, la un amic care avea cîteva exemplare străvechi dintr-o revistă ce apărea la sfîrșitul secolului, o revistă cu asemenea poze de vis.

Nu înțelegea ce trebuie să facă. Nu știa nimic despre bordeluri. Acuplarea fără scop procreativ era un delict pentru cei ce nu făceau parte din nomenclatură. Desigur viața sexuală era tolerată neoficial, dar de aici și pînă la a alege o tîrfă...

– Alegeți fără teamă. Nu e scump.

– Dar cît o să mă coste?

– Ne înțelegem noi.

– N-am decît o jumătate de milion. Nici cît prețul unei pîini...

– V-am spus că nu contează.

Vasile alese dintre femeile din poze, toate negricioase, toate roșcate (culoarea comunistă) și avînd pe ele doar cîteva salbe, brățări și cercei, pe cea cu figura cea mai inocentă. Madama îl conduse într-o cameră unde se afla un pat mare superb. Pe pe pat tînăra țigancă din fotografie, să fi avut maximum 17 ani, îl privea tulburător. N-avea nimic din fața dură și ridată a femeilor oricît de tinere pe care le vedeai pe stradă, la coadă sau la defilări.

Fără un cuvînt, dezbrăcată cum era, coborî umplu o cupă și i-o intinse lui Vasile stînd în genunchi în fața lui.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 47 din 150

- Ce-i asta? bîgui el.
- Șampanie, stăpîne! șopti fata.
- Nu suport șampania.

Era adevărat. Singurele lucruri de băut de pe piață erau vodca *Ceaușescu*, șampania *Zorile Roșii* (cu gust de sodă dizolvată în pișat de cal) și carmolul (dar acesta numai cu rețetă).

- Stăpine, sclavă ta te imploră umilă să guști măcar.

Încurcat, nepricepînd nimic, Vasile sorbi odată apoi răsturnă paharul pe gît. Era ceva divin care nu semăna cu *Zorile* cum nu semăna statuia lui Adrian Păunescu din piața omonimă (fostă Cosmonauților) cu Venus din Milo.

Apoi mai bău un pahar, încă unul și pînă să se dumirească ce-i cu el se pomeni dezbrăcat și cufundat într-un mic bazin de marmură unde cadîna îl stropea cu apă fierbinte și licori necunoscute. Avînd în vedere că în blocul său apa curgea numai de la 5.15 la 5.45 și de la 20.20 la 20.40, iar atunci era rece, Vasile se scaldă cu voluptate.

După șampanie și baie, aproape că nu-i mai trebuia nimic. Dar fata nu-l lăsă pînă cînd nu violă toate articolele din Codul Penal care osîndeau cu ani grei de ocnă orice act sexual altfel decît într-una din cele două poziții aprobate prin hotărîre de guvern. Numai invalizii aveau voie altfel, în raport de beteșugul fiecăruia, dar certificatul de invalid se obținea cu șperțuri imense.

Cînd se credea sfîrșit, femeia o luă de la capăt altfel și altfel, încît îi dădea curaj să facă lucruri pe care nici în vis nu le întrezărise. Pînă în clipa în care ea, fără să-l prevină, adoptă un alt procedeu. Vasile îngheță. Asta era sex-crimă de stat. Se pedepsea cu moartea conform decretului

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 48 din 150

prezidențial nr. 32 din 2075. Și totuși el comise delictul pînă la capăt. Apoi adormi brusc.

Cînd se trezi, țiganca tînăra nu mai era acolo. În schimb, doamna de la intrare îl privea blînd, așezată lîngă pat.

– Mai doriți șampanie? Nu? Bine... Atunci vreau să vă rog ceva. Înainte de asta trebuie să vă spun că ați fost selecționat cu grijă. Nu vă aflați aici întîmplător. Cum poate ați dedus, acesta este un local secret al CePeEX-ului. Nu vă speriați. Și prezența dumneavoastră aici e secretă. Ar trebui totuși să plătiți pentru seara petrecută aici. Nu vă agitați. Nu cu bani. Doar cu un mic serviciu.

Noi știm că nu-l iubiți pe Conducătorul Iubit. Nu, nu vă speriați. Nu vă denunța nimeni. El vine aici o dată pe lună, nu poate mai des, și chiar atunci, ceea ce face este, după propriul lui decret, o crimă. Ziua fixată este mîine. Serviciul care vi se cere este să-l lichidați.

- Pe Conducător? Pe Iubitul Conducător?
- Exact. Veți rămîne aici, ascuns undeva, și mîine...
- Nu pot.

– Cum nu puteți? Doar îl detestați. Toți îl urăsc. Veți deveni erou. Nu. Nu refuzați. Ar fi o prostie. Chiar adineauri ați comis, după spusele fetiței, ceva ce se pedepsește cu moartea. Dacă dați înapoi...

- Mă toarnă? Ea?
- Da. Și dispăreți definitiv. Nu aveți de ales.

Vasile Păun simțea că leșină. Era adevărat, nu avea de ales. Puse o ultimă întrebare.

- Și dacă fac ce-mi cereți, cine vine în locul lui?

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 49 din 150

– Tot un Conducător Iubit, firește. Dar pe acela o să-l iubiți și dumneavoastră. Cum să nu-l iubiți când o să vă decoreze pentru marile servicii aduse patriei și poporului?

– Deci nu se va schimba nimic.

– Ba, pentru dumneavoastră, se va schimba totul. O să puteți veni aici și zilnic, dacă veți rezista.

La aceste vorbe, filmul bietului om se rupse cu violență.

A doua zi dimineată, Vasile nu povesti nevestii cumplitul său vis. Ea însă remarcă o schimbare în comportamentul lui. De unde înjura că nu curge apa caldă și blestema programele televiziunilor comerciale, Vasile se rase zîmbitor cu apă rece și porni televizorul fredonînd.

– Azi e sîmbătă! Ce bine că nu mergem la serviciu.

– Păi e normal! zise consoarta.

– Ehei, ce știi tu...

Apoi privind pe geam, se crispă brusc

– Cine-i ăla? Cine-i ăla din fotoliu?

– Cum cine, dragă! C. A. Rosetti, normal. Mi s-a părut că e Ion Solcanu.

– Asta-i culmea. Cum să fie?

– Ehei, ce știi tu...

Peste cîteva minute, când ieși să cumpere pîne Vasile Păun o privi insistent ca totdeauna pe tînăra și frumoasa țigancă, de nici 17 ani, care, fardată elegant, vindea țigări cu timbru fals la o măsuță de camping, pe trotuar. Ea îi întoarse privirea și, după ce trecu, Vasile o auzi spunînd tare și cu înțeles:

– Așea ie unii! Nu se mai saturăăă...!

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 50 din 150

Speriat, nenorocitul de Păun fugi crucindu-se. Din fotoliul său, C. A. Rosetti îl privea cu măreție de senator.

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 51 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **52** din **150**

Enigme în orașul meu

Sînt la noi oameni, nu mai bătrîni decît părinții mei, care au trăit, se poate spune, în trei lumi atît de diferite încît viața lor s-a desfășurat ca pe trei planete felurite. Pentru că lumea de dinainte de război, cea din vremea asupririi bolșevice (a românilor de către ruși, apoi chiar de către români) și cea nebună, de după '89, nu au nimic comun în afară de compoziția aerului și valoarea accelerației gravitaționale. Cine crede altfel este un fericit naiv.

Intelectualii educați înainte de '48, cu studii terminate la acel moment, seamănă cu cei de azi la fel de mult ca noi cu marțienii. Dacă alții au uitat, sau se fac că au uitat, eu nu pot să nu-mi amintesc șocul pe care-l aveam, încă în copilărie, de a constata cît de diferite erau manierele celor de dinainte și ale celor de după, chiar dacă aceștia din urmă erau cumsecade, iar uneori și de familie bună.

Primii aveau o politețe înăscută, iar ceilalți, chiar în momentele de curtenie, păreau absolut niște bătărași. La cei dintîi, franceza era mai mult decît firească, o vorbeau de mici în chip natural, ceea ce nu înseamnă că nu aveau o românească mult mai nuanțată decît a contemporanilor noștri. În schimb puțini puteau citi chiar texte englezești foarte simple. Acestea erau deosebirile care mă frapau chiar în copilărie, cînd generația bunicului meu era alcătuită din oameni încă în putere, unii recent eliberați totuși din închisori. Mi-amintesc că bărbații jucau un bridge bătrînesc, negrăbit, iar

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 53 din 150

doamnele țacăneau pînă tîrziu în noapte pietrele de rummy cîștigînd, la capătul partidelor, cîteva hîrtii de un leu sau trei lei cu chipuri de proletari pe ele.

Astăzi, în clipele rare de analiză critică, mă osîndesc pentru că purtările mele cele mai alese i-ar scandaliza pe acei domni din care au rămas doar pozele din albume.

Un astfel de om era și regretatul profesor Felix Panaitescu, unul dintre cei a căror amintire, dacă nu a rămas în cronici, trăiește încă în memoria mea așa cum cred că i se cuvine. Acest bărbat strălucit studiasse deopotrivă dreptul și matematicile. Originea, „nesănătoasă“, și firea îi erau atît de departe de canalie încît era un noroc că, în acea epocă, nu stătuse prea mult la pușcărie. Ba primea chiar și pensie. Educația și inteligența lui reprezentau un pericol mortal pentru alcătuirea lumii în care avusese nefericirea să nimerească prin grația șervețelilor de la Ialta.

Unui bătrîn de asemenea altitudine îi rămîne oricînd plăcerea povestirii prin care poate reveni în trecut. Cîte nu știa și nu povestea profesorul! Prin meseria lui de magistrat și apoi de avocat, ca și printr-o aplecare naturală spre faptele insolite, colecția lui de întîmplări avea destule piese stranii și macabre. În ultimii ani le repeta, poate, cam des. Dar asta a făcut să le rețin mai bine.

Așa era cazul doctorului Fîru, petrecut cînd Felix Panaitescu era doar un procuror începător. Doctorul, celebru pentru glumele lui, își permisesse o ghidușie de bătrîn ce avea să-i scurteze calea spre altă lume. Avea o menajeră care se lăuda cam des cu cinstea ei și se jura că, în orice situație, „ea n-ar lua un ac“ și așa mai departe. Stăpînul însă avea unele cuvinte să se îndoiască.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 54 din 150

Pentru a o pune la încercare, el s-a întins pe pat, vopsindu-și tîmpla cu cerneală roșie, și a luat în mîină revolverul, pe atunci un obiect la îndemîna oricui. Pe masă a lăsat o scrisoare de adio în care măturisea că și-a descoperit un cancer și portvizitul plin de bani. Descoperind cadavrul, preacinstita femeie a fost mult mai puțin impresionată decît prevesteau asigurările ei de devotament. A citit scrisoarea fără să arunce prea multe priviri spre corpul celui care, în penumbra artificială a camerei, o urmărea printre gene. Apoi a luat bănetul și l-a mutat cu un gest firesc în buzunarul șorțului.

Atunci doctorul și-a făcut plăcerea să strige formidabil:

– Lasă banii, că te împușc!

Peste conștiința tulburată a femeii s-a suprapus strigătul sinucigașului și amîndouă au dus la un atac de cord. Doctorul Firu nu a avut decît să constate moartea instantanee a nefericitei și să se predea autorităților. Felix Panaitescu a anchetat cazul și un avocat celebru l-a scăpat cu ușurință pe domnul Firu de orice consecință juridică. Nu făcuse decît să împiedice jefuirea propriilor bani.

Dar, după morala lui, care era a unui anumit tip de oameni din epocă, bietul bătrîn a fost copleșit de remușcări. Nu a mai revenit niciodată la starea de hîtru campion al farselor, ba s-a și stins curînd după aceea.

Această întîmplare din galeria fostului magistrat își avea, normal, un pendant. O doamnă din lumea bună pierise pe neașteptate și fusese depusă la capela de la Bellu. Pe-atunci nu era obiceiul dezgustător de azi de a se extrage imediat coroanele de aur și răposaii nu erau tulburați. Rudele își puteau permite înhumarea lor cu totul. Peste noapte, cu complicitatea evidentă a paznicilor, un hoț a rîvnit la aurul dentar cum, s-a dovedit, se mai întîmplase. Nimeni n-ar fi știut nimic dacă, încercînd să smulgă

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 55 din 150

prada cu un clește oarecare, presupusa moartă nu s-ar fi trezit de durere. Ea a pus instinctiv mîna rece pe brațul tîlharului să-i oprească acțiunea. Acela, îngrozit, a lovit-o, tot mașinal, cu cleștele în cap și nu numai o dată, provocîndu-i acum o moarte adevărată. Apoi a leșinat alături de catafalc.

Fiind arestat, făptașul nu s-a gîndit să nege nimic, starea de prostrație l-a stăpînit săptămîni întregi. La proces, un as al baroului a pledat ingenios că, în clipa cînd murea „de facto“, victima era „de jure“ dusă dintre vii, cu certificat în regulă. Astfel că hoțului i se pot imputa tentativa de furt și profanarea, dar nicidecum omorul. A luat și așa destui ani de temniță. Însă oricum, nu mai conta. Minte a se răvășise iremediabil.

Tot astfel de istorii aflu de la Felix Panaitescu și mă miram că nu le pune pe hîrtie, mai ales că avea o deosebită înclinație pentru literatură. Îi arătam mostre din versurile mele naive. Nu aveam decît vreo 13–14 ani și bătrînul clătina din cap cu îndoială. La vremea aceea, ca și mult mai tîrziu de fapt, nu admiteam că experiența vieții poate hotărî asupra valorii scrisului. Domnul Felix încerca să mă convingă de contrariu, apăsînd asupra importanței experienței erotice:

– *Mon cher, jeune ami*, zicea, numai o femeie te va face să crezi extraordinar și, dacă în dumneata există flacăra asta, a talentului, numai atunci va izbucni și ai să afli de ea.

Neavînd pe nimeni, fostul avocat venea des pe la noi și, pentru că nu mă „înțelegea“, credeam eu, preferam să-i ascult doar poveștile pe care le spunea bunicului meu sau unor oaspeți. El ca și unchiul și mătușile mele credeau cu tărie, ca pe un lucru de la sine înțeles, că, foarte curînd, comunismul se va prăbuși odată cu Uniunea Sovietică. Cei din generația părinților mei erau sceptici, iar uneori spuneau că tipii s-au ramolit. Vii-

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 56 din 150

torul le-a dat dreptate bătrînilor dar, din păcate, cam târziu. Mulți dintre ei au putut privi momentul acela doar de dincolo de granița dintre lumea asta și o alta, pe care nu ne-o putem închipui. Fie și numai pentru plăcerea lor de a vedea destrămarea „lagărului“ așa vrea ca o astfel de lume să existe.

În ceea ce-l privește pe Felix Panaitescu, el nu se îndoia că, trecînd peste hotarul vieții pămîntești, spiritul rămîne în lume, „nu cum zic ăștia cu Marx al lor“. Argumentele lui erau convingătoare și se întemeiau pe experiență, după cum voi spune îndată.

Tînăr fiind, magistrat într-un oraș de la Dunăre, nenea Felix legase prietenie cun un inginer de-acolo, proprietar de întinse domenii. Era acela un becher ceva mai în vîrstă decît Felix, dar pus pe petreceri sănătoase, nelip-site de distincție. Se numea, dacă memoria nu mă înșală, Orest Pătrașcu. Cum la moșie avea puține distracții, își petrecea vremea mai mult prin tîrg, unde ținea casă mare și deschisă pentru oamenii de lume.

Ca și prietenul său Felix, el era puternic atras de științele oculte care nu se vulgarizaseră ca astăzi cînd „paranormalul“ se ivește, cică, peste tot. Existența sufletului și-a lumii de dincolo era un subiect preferat în conversațiile lor. Într-o seară, în care voia să se culce mai devreme pentru că avea treabă a doua zi în zori, judecătorul Panaitescu a ieșit din biroul său și, în salon, a dat peste Orest Pătrașcu de a cărui vizită nu fusese prevenit. El i-a spus că a trecut pe-acolo și, văzînd lumină a intrat, doar pentru un minut. Voia numai așa, să-l vadă. S-a îndreptat imediat spre ieșire deși, din politete, amicului voia să-l mai rețină.

– Nu, nu, plec! a zis Oreste.

În prag s-a mai oprit o clipă și i-a spus:

– Să știi, Felix! Am avut dreptate. A noastră va fi victoria.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 57 din 150

Apoi a plecat fără să explice la ce victorie se referea.

Dimineața, Panaitescu s-a pomenit la ușa lui cu un comisar și cu procurorul. Ei i-au dat de știre că inginerul Orest Pătrașcu murise cu o seară înainte, la el la moșie. Pornise singur cu șaretă târziu, în amurg, să doarmă acolo. Trebuia să verifice niște socoteli. În apropiere de conac, trecând peste un podet, calul se speriasse, se vede treaba, și-l răsturnase. Căzînd în albia aproape secată, pe pietre, își rupsese gîtul. Dis-de-dimineață venise un băiat de la moșie să anunțe în oraș cumplitul accident. Moartea fiind fără bănuială, Felix și procurorul și-au dat aprobarea ca bietul lor prieten să fie înmormîntat.

Punînd faptele cap la cap, cu cercetarea atentă a orelor, Felix a tras încheierea că la ceasul cînd îl vizitase pe el, Orest era mort. Atunci abia și-a amintit că mai demult, într-una dintre interminabilele lor discuții, își promisese, mai mult în glumă, ca oricare dintre ei ar fi să treacă primul pragul, de va mai fi „ceva“ dincolo, să-și înștiințeze prietenul. Astfel, spunea Panaitescu, regretatul lui camarad își ținuse făgăduiala. Peste ani el rememora această întîmplare cu elogii pentru tactul cu care inginerul îl vestise fără să-l înspăimînte, spunîndu-i o frază pe care s-o înțelegea abia mai târziu și nelăsîndu-l să priceapă că vorbește cu un spectru.

Experiența lui cuprindea și alte pățanii, dovezi mai mult sau mai puțin clare ale unei existențe prelungite peste granița morții. Dumnezeu, credea fostul judecător, nu putea lăsa ca lucrurile acestea să fie limpezi pentru că altfel, vorba lui Hamlet, cîți nu s-ar fi îmbulzit, la cea mai slabă contrarietate a vieții, spre tărîmul de dincolo.

Cu vremea am mai uitat eu însumi destule dintre „probele indirecte“ culese de ilustrul magistrat dar una, oarecum nostimă cu tot macabrul ei,

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 58 din 150

mi-o amintesc foarte bine. O prietenă din tinerețe a lui Felix se căsătorise cu un pianist și, după un răstimp rămăsese văduvă. El se îmbolnăvise de piept și, foarte iute, se stinsese la un sanatoriu din Elveția în timp ce ea rămăsese la București unde nenea Felix o vizita uneori. La acest punct distinsul domn păstra o ținută voit sobră care era mai sugestivă decât un clipit complice.

Într-o zi, doamna i-a comunicat foarte îngrijorată că refuză să-l mai întâlnească. De ce? Pentru că s-a întors Kuki. Acesta era diminutivul răposatului. Auzise noaptea, din dormitorul ei, pianul. Se cânta Mozart, favoritul regretatului pianist.

Pe jumătate atras de chestiune, pe jumătate temător că prietena lui devenise prea nervoasă, ca să nu zic nebună, Panaitescu a vizitat-o într-o seară, cu toată opoziția ei. Nu se temea de stafii. Dacă venise Kuki, el îi va înțelege, argumenta juristul la care, de data asta, interesul purta fesul.

Au stat la masă apoi s-au retras, cum spunea c-o perifrază nenea Felix. Deodată, ca prin vis, de nu cumva chiar în vis, s-a auzit sunetul îndepărtat al unui pian. Până la urmă i-a trezit pe amândoi. Încă mahmuri, au continuat să-l asculte. Văduva a început să plîngă șoptind:

– El e. Cîntă Mozart.

Deși soție de muzician, doamna nu se pricepea. Matematicianul, mai cultivat sau cu auz mai fin, și-a dat seama că nu e nici un Mozart. S-a repezit în încăperea cu pianul. Instrumentul era deschis. Pe clape pășea, cînd rar și grav, cînd într-un devastator allegro, motanul birmanez al casei.

– Cine știe? rîdea Felix. Dacă la început fusese chiar el cîntînd Mozart și apoi a lăsat în loc numai cotoiul, ca să glumească sau să ne menajeze?

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 59 din 150

Kuki iubise foarte mult motanul, dar nu-i dăduse nimic din talentul lui interpretativ.

Eram adolescent când Felix Panaitescu a trebuit să verifice la rîndul său ipotezele cu care jonglase toată viața. S-a dus „de moarte bună“ cum se zice, lăsîndu-mi regrete și pentru el și pentru faptul că o întregă generație, poate ultima a bunului simț și-a bunului gust, se stîngea în acea vreme, tot mai aspră, a agoniei comunismului.

Anii au trecut. Îmi plăcea să călătoresc și uneori chiar aveam ocazia s-o fac. Spre primăvară, cum zice clasicul, „plecările acestea fură din ce mai dese, șederile mai lungi“. Mă opoșisem o vreme pe lîngă Bergamo. Sîmbăta și duminica, dacă nu plecam în plimbări mai îndelungate, urcam cu micul funicular în Città Alta și-apoi mai sus, hăt, la Colle Aperto unde era un aer bun și se deschidea priveliște largă spre cîmpia lombardă și în spate, mai rar, ce-i drept, se despuiau de ceață Alpii. Dinspre Orio și Serio se ridica aburul primăverii abia mijite, că trecuse binișor de San Valentino, se terminase și Carnavalul.

Într-o sîmbătă, pe vreme cam închisă, cum mă plimbam ca un străin singuratic ce eram pe promenada ce ținea de la Poarta Sfîntului Augustin pînă la intrarea propriu-zisă în Cetate, s-a pornit ploaia. Știam că n-o să țină și am grăbit pasul urcînd o străduță bolovănoasă spre Piața Veche. O stradă îngustă ca un tunel și cenușie de te făcea să înțelegei gîndurile pesimiste ale bietului Donizetti care, nici vorbă, se va fi preumblat și el tot pe-acolo.

La capătul stradelei se deschidea o piațetă minusculă. La colț era o cafenea micuță și alături, pe frontonul unei case vechi, un blazon frumos, săpat în piatră, care mi-a atras atenția. Scutul avea un singur cîmp pe care

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 60 din 150

stătea falnic leul venet înconjurat de patru turnuri mici crenelate. Deasupra un coif închis din care se învolburau patru lambrechini, câte doi spre fiecare parte. Nu se zărea nici o deviză. Blazon războinic de condotier venețian, nu mai încăpea vorba. Am stat să mă uit câteva clipe la el, apoi am intrat în cafenea. Ploaia avea să se oprească în curînd, știam bine. Tocmai răstimpul să iau o cafea, poate un „coretto“, că mă cam pătrunsese răcoarea, și să mă uit prin ziar. Cum mă molipsisem de zgîrceania lombardă, mulțumeam soartei că-mi scosese în cale cafeaneaua asta dosnică. Alminteri, în Piața Veche, la picioarele turnului (Campanone), m-ar fi costat dublu că, de! era loc turistic.

În local nu erau decît femeia de la bar, mai mult ca sigur și patroană, și un bătrîn cu pipă care citea „Gazzetta dello Sport“. Cum stăteam la masă, cu cafeaua în față, cînd să-mi aprind țigara, omul a coborît ziarul ca să întoarcă o pagină. Am rămas prostiț, cu țigara într-o mîină, și bricheta în alta. Era Felix Panaitescu. Nu era una dintre acele asemănări care te fac să te înșeli, era chiar el în persoană. Mă privea cu aerul său calm dintotdeauna.

Rămăsesem cu ochii la el, în chipul cel mai nepolitic, și, desigur, m-a întrebat din priviri ce s-a întîmplat. M-am scuzat, i-am spus că sînt străin și că seamănă foarte bine cu un domn pe care îl cunosc dar pe care nu mă așteptam să-l întîlnesc aici. Nu i-am spus că acela murise cu ani în urmă.

- Aha, sînteți străin, a zis el. Sînteți spaniol?
- Nu, dar de ce?
- Aveți accent spaniol.

I-am explicat că sînt român. Pînă și timbrul vocii era al lui Felix Panaitescu. Iar accentul îi era bergamasc.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 61 din 150

– Am trăit o vreme în Spania. Dacă vă convine mai mult, putem vorbi în spaniolă.

Probabil remarcase vreo greșeală în frazele mele. M-am scuzat că spaniola îmi este încă și mai rea. A lăsat ziarul și a început să converseze. Mi-a spus că strămoșii lui au fost venețieni dar familia stă la Bergamo de la fondarea orașului. El locuia chiar alături.

– În casa aceea cu blazon frumos? am întrebat.

A confirmat cu mândrie. Strămoșii lui fuseseră niște războinici profesioniști, fără ei, fără venețieni, Bergamo ar fi fost pierdut.

Am îndrăznit să-l întreb ce meserie are. Acum era pensionar, desigur. Dar studiasă matematica. Fusesse profesor de matematică.

Am mai schimbat fraze fără importanță, am aflat că ține cu Milan. M-a întrebat despre meserie, dacă îmi place orașul și altele. Spera că am văzut multe dintre comorile artistice ale Italiei de care era foarte mândru. Arta, spunea, e un lucru extraordinar, iar italienii sînt mari artiști. Asta deoarece, explica el rîzînd, sînt foarte ardenti în dragoste.

– Pentru că să știi, zicea, fără dragoste nu există artă. Numai o femeie te poate face să crezi lucruri extraordinare.

Terminasem cafelele și eram năucit. Nu de grappa turnată în ceașcă, dar de întîmplare. Am ieșit împreună, ne-am luat rămas bun și el a intrat în casa cu blazon. Ploaia stătuse.

Cînd m-am întors acasă am căutat urmele, pe care le pierdusem, ale lui Felix Panaitescu. Din familie nu mai trăia nimeni din generația lui, nici din următoarea. Nici el, nici sora lui nu avuseseră copii. Am dat doar de nepoata unui văr care-l cunoscuse destul de bine, era ceva mai mare decît mine și, pe vremea cînd era elevă, nenea Felix o meditase la matematică.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 62 din 150

Am întrebat-o dacă are știre de vreo legătură a stră-unchiului ei cu Italia. Mi-a spus că studiasse matematica la Bologna, amănunt care mie îmi scăpase sau poate îl uitasem. Mi-a arătat două albume cu fotografii rămase de la el, i-am povestit și eu unele amintiri. Despre întâlnirea de la Bergamo nu i-am spus nimic.

Doamna regreta că după moartea lui Felix Panaitescu lucrurile fuseseră preluate de sora lui care la bătrînețe se cam scrîntise. Multe obiecte fuseseră înstrăinate de ea, bine că pozele nu interesaseră pe nimeni. Apoi bătrîna murise și amintirile lui Felix trecuseră în posesia nepoatei de văr, mama celei cu care discutam. În afară de albumele de familie, rămăseseră numai cîteva cărți, bijuterii mărunte și pendula.

Atunci am observat pendula, un ceas de perete foarte frumos, cu carcasă din lemn nobil. Cadranul avea cifre romane. Două greutateți de cupru și o limbă din același metal se zăreau în spatele unui cristal.

Deasupra cadranului, ca ornament, se afla, susținut de două figurine, un blazon sculptat tot în lemn. Scutul nu avea decît un singur cîmp pe care trona leul venet înconjurat de patru turnuri crenelate.

În vârful scutului, se vedea un coif închis din care coborau, în volute artistic-complicate, patru lambrechini, cîte doi spre fiecare parte. Dedesubt, tot din lemn, firește, se desfășura o panglică pentru o deviză intarsiată cu litere aurii. Era în latinește. Am citit-o și mi-am promis îndată să o păstrez în minte drept cea mai prețioasă amintire lăsată de Felix Panaitescu. Tot atunci mi-am făgăduit mie însumi că voi ține acea deviză pentru mine și n-o voi mai spune niciodată nimănui.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 63 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **64** din **150**

Șah și dame

La câțiva ani după ce își storsese imaginația și memoria în povești care acoperiseră 1001 de nopți, Șeherezada se afla bine-mersi în pat alături de regele Șahriar când se trezi că el o roagă să-i spună o poveste. S-a mirat cadîna pentru că regele nu-i mai ceruse asta, fiind sătul de cît o ascultase timp de atitea nopți. Cum însă nu se putea să se împotrivească regelui și stăpînului ei și cum nici cu alte lucruri n-o mai îmbiase demult Șahriar, căci avea totuși o vîrstă, începu să scotocească printre amintiri. Ar fi putut să-i spună o poveste pe care i-o mai spusese, doar Șahriar nu excela prin memorie, dar s-ar fi simțit micșorată față de ea însăși. Se așeză deci mai bine între perne și, cînd regele îi ceru să înceapă odată, ea răspunse:

– Ascult și mă supun.

Apoi inspiră adînc și zise:

– Se povestește, o, rege, dar Allah este mai știutor și mai înțelept, că într-o țară depărtată domnea un tiran aspru și ursuz. El se credea foarte inteligent și, cînd i se aducea la cunoștință că poporul se plîngea de răutatea lui, spunea:

– Să mulțumească lui Allah și Profetului că măcar au parte de un tiran luminat.

Iar țara peste care domnea era foarte bogată în grîne, că altfel ar fi fost și mai rău de supușii aceluia rege.

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 65 din 150

Autocratul se plictisea însă și își învinuia sfetnicii că nici una dintre distracțiile rînduite pentru el nu are nivelul intelectual destul de înalt să-l mulțumească. Giumbușlucurile acrobaților și dansurile din buric le găsea triviale, sporturile și vînătoarea i se păreau niște amuzamente bătărănești, iar teatrul o petrecere doar pentru vulg. De citit nu se învrednicea pentru ca, zicea, citise totul și oricum nici o carte nu spunea mai mult decît Coranul. Și aici avea desigur dreptate.

Se dădu deci sfoară în țară și în alte țări că oricine avea să născocească o distracție destul de înaltă pentru gîndirea suveranului va fi răsplătit regește.

Veniră la serai diferiți panglicari cu tot felul de copilării. Păsări mecanice care cîntau și zburau, oșteni de plumb, evantaie cu pedale, zaruri măsluite și altele. Toate fură respinse de rege ca deosebit de enervante.

Într-o zi însă, apărui un bătrîn care părea ultimul om ce a înălțat vreodată rugă către Ziditor. Îl salută smerit pe rege urîndu-i ca Allah să fie alături și împrejurul său. Apoi îi propuse un nou joc. La acestea, stăpînitorul îi reaminti versurile poetului:

*Cînd s-au înfățișat privirii mele
Fruntași de seamă jalea să-mi gonească,
Nu pot să cred că leacul la belele
Un cerșetor va fi să mi-l găsească.*

Zdrențarosul ascultă, deși strîmbînd din nas la ritmul imperfect și rima cam săracă, apoi recită scurt următoarele:

*Învelișul nu-i nimica!
Bei vinul, nu rozi ulcica!*

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 66 din 150

Auzind acest distih, nu prea pătruns de respect, despotul îndreptă spinarea și-l dojeni pe moșneag cu un catren dintr-un poem bătrânesc:

*Cînd lemnul doagei nu este de soi,
Ușor se strică vinul din butoi.
Și pe inel de cositor nu-i bine
Să strici învăpăiatele rubine.*

Regele observă cu necaz că versurile acestea îi plăcuseră și mai puțin bătrînului. Probabil, își zise, și avea dreptate, nenorocitul considera că ultimele stihuri nu fac decît să repete mai prost morala primelor două. Dar el nu știe că așa obișnuiau cîndva poeții să accentueze o idee?

Din fericire pentru capul lui, cerșetorul sau ce-o fi fost se abținu să mai replice iar regele, fără să se mai întindă la citate, îl pofti să-i arate despre ce era vorba.

Atunci bătrînul scoase din traistă două bucăți de lemn care, puse alături pe latura lor lungă, închipuiau un pătrat. Pătratul era împărțit în 144 de careuri astfel încît să se formeze douăsprezece rînduri și douăsprezece coloane. Aceste careuri erau colorate meșteșugit, alternativ, în alb, negru și roșu. Culorile erau astfel dispuse, încît pe diagonale venea aceeași culoare. Astfel, din colțul stîng de jos ajungeai în cel drept de sus mergînd numai pe alb, iar pe cealaltă diagonală, numai pe roșu.

Începutul păru regelui promițător, dar asta nu fu nimic față de ce urma. Călătorul scoase dintr-un săculeț de pînză nu mai puțin de o sută de figurine pe care le rîndui pe tabla de joc. Patruzeci și opt dintre ele erau albe și le alinie ca pe o armată pe primele două rînduri dinspre rege. Alte patruzeci

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 67 din 150

și opt erau identice, dar negre. Pe acestea le puse spre sine. Mai erau patru figuri înalte, roșii, pe care le puse tocmai în mijlocul careului. Simetria era perfectă și fiecare figură ocupa un pătrățel.

Stăpînitorul nu numai că rămase cu gura căscată, dar îngenunche lîngă tablă ca să vadă mai bine. Apoi ceru să i se explice pe dată regulile acestui joc care se arăta minunat între toate născocite cu voia lui Allah de oameni.

Bătrînul, care era și inventatorul jocului, surîse cu plăcere. Îi spuse că legile după care se desfășoară o partidă sînt nespuse de simple. La el în sat, unde îl răspîndise, jucau și copiii, iar unii dintre ei deja îl învingeau și pe el. Dar, se grăbi să adauge, deși cu reguli ușoare, strategiile sînt practic infinite.

El îi desluși regelui că unul dintre combatanți conduce o armată neagră, celălalt una albă, mutînd pe rînd fiecare cîte două piese. Oricare dintre cei doi poate muta și cîte o piesă roșie, neutră, pentru a-l împiedica pe celălalt. Aceste piese însă nu pot fi capturate. El zise că fiecare armată are cîte doisprezece soldați. Apoi vin cîte două turnuri, doi călareți, doi ofițeri, doi arcași și doi mareșali. În sfîrșit, regele și regina fiecărei tabere. Fiecare piesă are felul ei de a se mișca.

Încîntat de cele aflate, suveranul dori să joace pe loc o partidă. Cum era ager la minte, deprinse repede mișcările și începu să mîne în luptă oastea albă cu mult elan. Numai că adversarul lui, deși se gîndea mai mult, muta mai bine și, la fiecare două mișcări ale strălucitului potrivit facea două mișcări năucitoare care secerau oștenii albi. Foarte repede, mareșalii și turnurile regelui căzură. Inventatorul cîștiga teren și în curînd blocă regele augustului adversar, ceea ce îi aduse victoria.

Regele fu prins de joc, cu atît mai mult cu cît se încapățîna să cîștige.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 68 din 150

Uneori partenerul îl oprea și-i explică de ce mișcările lui nu sînt cele mai bune. Pînă la urmă însă tot îl biruia. Slăvitul om uită de treburile țării, de dregători și neveste și jucă jocul cu pătrățele pînă cînd, la miezul nopții, răpus de oboseală, porunci să se rînduiască pentru umilul moșneag apartamentul marilor soli, să fie îmbăiat și ospătat ca a doua zi să poată relua bătălia cu figurine.

Se spune, dar Allah trebuie să știe mai bine, căci el este măsura tuturor întimplărilor petrecute și nepetrecute, că regele și oaspetele său au jucat o lună încheiată zi de zi, oprindu-se doar cît le trebuia să manînce, să doarmă și să se roage lui Allah și Profetului său. După acest răstimp cîrmuitorul luase unele hotărîri de seamă. În primul rînd jocul se va numi „Jocul regelui“ în semn de prețuire pentru marea lui frumusețe. I se va zice deci, în limba dreptcredincioșilor, „Șah“. Apoi porunci să se facă mai multe table și figurine, din materialele cele mai minunate, și toți cei de la curte și comandantii militari să-l învețe și să-l practice ca să-și ascuță mintea. Cei mai mulți sfetnici se puseră degrabă pe învățat întrucît era de presupus că, în scurtă vreme, numirile în slujbe vor depinde de abilitatea în mutarea pieselor.

După această primă lună, inventatorul jocului, care acum arăta ca orice vizir, atît de scump era îmbrăcat și așa de semeț se ținea, îl dovedise pe rege de 432 de ori. Iar celălalt pe el – niciodată. Acum regele juca mai puțin. În schimb se organizau întreceri între sfetnici pe care el și descoperitorul le prezidau cu atenție.

Încet-încet, conducătorul îl convinse pe învățător că jocul e prea complicat și de aceea vizirii îl joacă lamentabil. El îl convinse ca părțile să facă pe rînd doar o mutare, nu două și să desființeze piesele roșii neutre. Ca să-i

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 69 din 150

facă pe plac, bătrînul se învoi.

Astfel, regele începu să se apropie de maestrul său. Deși pierdea cu regularitate, era mai greu de învins. Ba chiar unii curteni începuseră să miște, spre mulțumirea regelui.

După încă vreo lună-două, marele vizir, care nu vedea cu ochi buni influența necunoscutului pe lângă rege veni și-i spuse stăpînului său că jocul mai trebuie simplificat. Regele îl luă deoparte pe străin și cîteva ore lungi nu-i mai văzu nimeni. Ce-au vorbit între ei nu știe altul decît numai Allah, fie cu el binecuvîntarea în veci. Se știe însă regele dădu un decret prin care tabla era văduvită de pătratele roșii, iar latura redusă la zece pătrate, albe și negre, alternativ. Astfel din piese dispăreau cîte doi oșteni și cei doi arcași de fiecare parte.

Mai trecu o vreme. Regele făcea minunate progrese. Chiar și sutașii jucau acum acceptabil. Doar pe magistrul încă nu-l răzbise nimeni.

Atunci o seamă de generali și prinți se înfățișară în audiență la rege. Ei spuneau că, datorită ocupării mărimilor țării cu șahul, treburile se duc de rîpă. De asemeni, poporul nu vede cu ochi buni un joc de la care este exclus. Ei propuneau, pentru scurtarea partidelor și simplitatea raționamentelor, să se reducă tabla la opt pe opt pătrate, numărul pieselor scăzînd la treizeci și două cu totul.

Marele conducător nu avu ce face. Argumentele erau foarte puternice. Îl luă cu binișorul pe șahist și-l rugă să accepte schimbarea regulilor, citîndu-i din belșug catrene și terține pilduitoare, pe care, o, rege, eu nu ți le mai reproduc.

Uimitorul bătrîn se supără foarte tare. El spuse că, dacă-i așa, el își cere simbria și se duce în lume și poate alți puternici regi îi vor aprecia mai

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 70 din 150

bine jocul, iar în țara aceasta n-aveau decît să joace cum vor, spre rușinea lor. Și se va spune că sînt slabi de minte, căci unii joacă precum bărbații întregi, iar ei ca și copiii.

Asemenea lucru nu era pe placul sinistrului tiran care, deodată, reveni la intoleranța și cruzimea obișnuite. El ordonă să se ardă imediat toate tablele de șah și figurinele și să se facă pe loc noi accesorii în chipul arătat. Și să se instituie pedeapsa cu moartea pentru oricine l-ar juca după regulile vechi. Apoi porunci ca nemernicului inventator să i se taie capul ceea ce, spre satisfacția întregii curți, se petrecu imediat. Slujbașii regelui răspîndiră zvonul că regele voise să-l răsplătească mărinimos pe moșneag dar el, viclean și făcînd pe modestul, ceruse să i se acopere tabla de șah cu boabe de grîu, exponențial, pătrat cu pătrat, după un calcul care ar fi ruinat recoltele regatului. De aceea i se tăiase capul.

Astfel, o, rege și stăpîne, șahul s-a răspîndit în lume cum îl știm și azi, adică în chip greșit. Căci, pare-se, înțeleptul lui inventator l-a blestemat pe rege înainte să-i zboare țeasta, ca jocul ciuntit de el să ducă, pe măsură ce îl înveți mai bine, la tot mai multe jocuri nedecise. Așa a apărut și s-a lățit „remiza“, moartea șahului, care în vechea alcătuire a jocului era de neconceput.

Se mai povestește că regele a înțeles repede că greșise dar, la prima tentativă de a mări din nou tabla și numărul pieselor, au izbucnit deodată o răscoală și un complot care, în nici trei zile, l-au azvîrlit cît colo de pe tron și l-au înfipt cu dosul într-o țeapă. Se poate să fi fost așa, dar, nici vorbă, Allah este mai bine cunoscător a tot ce-a mai urmat.

Aceasta este, o, soț și stăpîn al meu, povestea adevărată a jocului de șah. Dar ea, zise Șeherezada, căreia îi venise, iar chef de pălăvrăgeală, nu

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 71 din 150

e mai minunată decît cea a jocului de dame.

Rostind aceste vorbe, Șeherezada își aruncă privirea spre Șahriar și observă că el adormise adînc. Iar ea, atunci, îmbufnată, îi întoarse spatele și tăcu. De aceea povestea jocului de dame nu a ajuns pînă la noi.

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 72 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **73** din **150**

Autogol cu actor și contabilă

Era știut că Iacint Manoil are succes la femei. Era atât de urît, că le impresiona. Și atât de direct în prostia lui, încît părea sincer. Ca o piatră de moară. Era actor. În teatru au succes bărbații foarte frumoși sau urîți ca moartea. Iacint avea șanse. Nu izbutise prea mult. Nu-l interesase. O urmă de bun simț rămasă nespălată pe fundul vasului cu cromozomi îl oprea să se exteriorizeze. Și-apoi era leneș.

La femei se băga. Nu neapărat din orgoliu, ci așa, din obișnuință, cum se rădea sau se spăla pe dinți. Ele nu ziceau nu. Fusesse însurat de trei ori. Nu mai mult de doi-trei ani cu fiecare dintre neveste. Actrițe, balerine, ceva de genul ăsta. Acum se potolise, se mulțumea cu ce-i pica și se lăsase biruit de lene.

Mai de curînd înțelesese și el că femeia-artistă nu era ce-i trebuie. El n-avea nimic constructiv în creieraș. Era genul păcătos și răspîndit de om care nu poate să planteze nimic, nici un cactus între doi bolovani, care nu poate clădi nici măcar o cabină de umblătoare. Într-o vreme, își luase, cum îi era obiceiul, adică fără a se gîndi la nimic, un cîine. Plecase pe urmă la mare, uitînd pur și simplu de el. Cînd își adusese aminte, nu se întorsese și animalul murise de sete, închis în casă. Ce era să mai facă? Dăduse o bere unui gunoier să ia mortăciunea în tomberonul lui și se îmbătase melancolic zicîndu-și că viața asta-i o porcărie.

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 74 din 150

Cu un rest de luciditate, se lipsise de o proastă energetică, ordonată, făcătoare de tocănițe și prăjituri. Ea câștiga și bani. Făcea înmulțiri și împărțiri la *Rolcarton*. Avea scris frumos, școlăresc. Se chema ea contabil șef? Se chema. Ilustra și paradoxul matematicii: ai care se pricep la calcul diferențial trag mîța de coadă. În schimb, ăia care n-au habar decît de aritmetică, patru operații, își umflă teșchereaua.

La *Rolcarton* viața era un vis, moartea o deșteptare. Dar de ce să mori? Era la capătul pămîntului, pe lîngă comuna Cățelu. Calea ferată industrială ieșea printre două porți mari, ruginite, prin spatele unor ulițe suburbane și se ducea hăt, spre linia de centură. Cînd te-ai fi uitat, într-o dimineată de primăvară, în lungul ei te-ai fi putut gîndi că se leagă cu linia principală, apoi cu alte linii și ești cumva în racord direct cu gări depărtate, de care nici n-ai auzit sau le-ai văzut doar prin filme, cu halte italienești mirosind a cafea proaspătă în ceața zorilor, cu gări principale cu parfum de detergent, cu stații impozante unde closetele au capace și hîrtie igienică.

Dar la *Rolcarton* cine să se gîndească la toate astea? Primăvara pe rambleul înverzit răsărea păpădia și n-o vedea nimeni. Oamenii mai munceau, mai mureau. Alături era o tipografie, le aduceau portarii ziare. Șefii aveau ziarul lor, la cafeaua de bun-sosit. ăia mai mici citeau în grup, după prînz. Era bun ziarul, că era scris mare. Un omor din dragoste, o bunică violată, timpul trecea ușor. Un tînăr a intrat călare într-o discotecă. Și mai jos, cu litere mai mici: calul era alb. Alceva ce-ar fi trebuit să mai știi?

Rolcartonul avea și o echipă de fotbal, printr-o divizie de la jumătatea alfabetului. Îi rămăsese numele vechi *Voința Rolcarton* și jucătorii aveau într-adevăr o voință de mucava umezită. Jucau pe terenul comunal, un fel de tăpșan pentru păscut gîștele.

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 75 din 150

Numai echipamentul era frumos, luat de la o fabrică de confecții prin prietenia directorilor. Își aruncau mingea unul altuia la futu-i mă-sa. Antrenorul, nea Mișu, care jucase odată, în tinerețe, pe 23 cu naționala de juniori B, mai ascundea în pipotă un rest de orgoliu. Se vedea într-o bună zi purtat pe brațe de jucători cu cupă cu tot. Dar de unde cupă? După fiecare meci pierdut, la care asistau peste 28 spectatori, nea Mișu le plesnea câte un discurs îndurerat.

După câteva minute, căpitanul echipei, Țucu, un fundaș care pe mulți îi trimisese la ortopedie, îl oprea din *speech* pe jumătate milos, pe jumătate scîrbit:

– Da’ mai lasă-ne, bre, nea Mișule, că ne-ai umplut curul de lacrimi.

Căpitanul ăsta de echipă, nu era prea înalt. Era însă destul de solid ca să fie, în teren, imobil ca o solniță. Tocmai venise „la sediu“, la *Rolcarton* adică, să se mai roage de director pentru niște bani. Îi tăia la ramazan, că din centrări și șuturi, și alea pe lângă poartă, nu se sătura nimeni. Madam Manoil, contabilă, asistase și ea ca un cadru de conducere ce era, la milogeala cotonogarului. Țucu avea un stil aparte al negocierii. Era de o familiaritate care îi înjosea și pe ceilalți și pe sine. Îl luase pe director cu „șefu“, „bre, nea“, „tălică“, „păpică“. Chestii d-astea.

Directorul ce să mai zică? Avea el o gustă la o fabrică de salam. Le mai dădea de pe-acolo mezeluri. Bani, de unde?

Mergeau și prost, atacau toți deodată ca neghiobii. N-aveau nici o concepție tactică, zicea antrenorul, parcă asta n-ar fi fost treaba lui. Se năpusteau toți în față „Pe ei și la Dobrică!“ . Dar nu-i mai țineau forțele să se întoarcă în apărare și se trezeau cu portarul tăvălindu-se singur prin careu. Mingea peticită se țira pînă în fundul plasei. Antrenorul smiorcăia

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 76 din 150

pe lângă țigară vorbind de unul singur:

– Salam-salam... Sibiu – Sibiu... Antrenamente, Sulea...

Directorul se cam săturase de ei. Acum îl trimisese pe Țucu cu madam Manoil, să scape de lipicioasa lui prezență. Să facă niște forme pe-acolo, să mai stoarcă o primă la „băieți“. Socotitoarea era ea matroană, dar după buletin n-avea decît vreo 33 de anișori. Părea excesiv împlinită, calculele și bilanțurile fac curul mare, dar carnea era tare ca mingea Adidas. Țucu, ce i-o fi trecut prin creierul lui mare dar inutil? S-o ia la unșpe metri. Bancuri și complimente de-ale lui, vestiar de divizie inferioară, snoave fără poantă, cum se pișau ei sub dușuri și făceau concurs de nimerit la semn.

În chip cu totul surprinzător, balanțista de cifre îl găsi cu haz pe ghipsar. Era și mai tînăr năvășul. Ori că Iacint, ca actor, o privea de sus și-o ironiza, ca prostul, că parcă el știa estetica pe degete... Ori că scîrba de stoper îi dăduse pe la glande cu mirosul lui de opt ture de pistă... Ori că, dracu' știe, era primăvară și gata...

Nu trecu mult și, cum ea avea fusta cam scurtă pentru anotimp, cum purtătorul banderolei de căpitan era în trening, ajunseră la gîdilici.

La *Rolcarton* viața era un vis. Culoarul lung, podeaua de ciment zgrunțuroasă. Oamenii, mai cu treabă, mai cu ziarele. Birouri mari, multe. Ferestre înalte, de hală industrială. Puteai să stai singur în biroul tău în pielea goală să nu te vadă nimeni. N-avea Țucu tehnică individuală s-o țină în defensivă pe calculatoarea cît timp aveau ei în față. Teoretic.

Dar ceasul rău te-ajunge și-n somn. Opt sute nouăzeci și trei de zile nu mai trecuse Iacint pe la serviciul nevestii-si. N-avea de ce. Plus că duhoarea de carton dat cu clei și lac îi făcea greață. Acum, n-avînd cu cine bea o bere, ori tot mînat de primăvară, uite că venise. Cînd smucise ușa, de fier

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 77 din 150

și ea, a biroului nu înțelesese cine erau cele două mogîldețe opintite în picioare într-un colț de încăpere. Nici nu pricepuse ce fac. Întîi că el eram cam *contre-jour*. Apoi n-avea imaginație să asocieze serviciul contabilității cu numerele.

Pentru oameni cu inteligența normală totul mai putea fi încă salvat. Unde pui însă fistîceala bîzdovecii care nu mai păcătuisese niciodată? Plus ghinionul feroce care-l propulsase pe Țucu în fruntea autorilor de autogoluri din toate seriile. Își băgase mingea în proprie poartă și din corner, și din acțiune, și cu capul și cu cotul. Așa și-acum.

Adulterina scoase pe gură singurele cuvinte ce nu trebuiau emise:

– Soțul meu!

Să fi spus „Arde casa“, „Cruce-n sîn“ sau măcar un neutru „Bună ziua“, tot n-ar fi fost nimic. Așa însă, apărătorul sărise ca ars, trăgînd de nădragi, se repezise la Iacint, care tot nu pricepuse decît pe jumătate, și-l întrebese cu absurditate conform poziției lui în clasament:

– Și ce vrei, bă?!

Histrionul nu știu ce să spună că ar vrea. Ar fi răspuns tot o tîmpenie, mai probabil nici n-ar fi răspuns. Dar Țucu, avînd mintea răătăcită, plusase tot el demonstrînd, pentru prima dată în carieră, un joc de cap remarcabil. Creștetul lui sparse dantura altfel impecabilă a încornoratului.

De-aici începură pentru toți necazurile poliție, medici legiști, dentiști, procuratură, divorț, tribunale, suspendări de spectacole, anchete, sancțiuni, denunțuri.

Pentru singura lui lovitură de cap reușită Țucu fu, paradoxal, exclus pe veci din sportul rege, iar echipa, care nu avea nici o vină, desființată degrabă. Iacint își puse repede dinții, dar ceva nu se mai potrivea exact. Cu

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 78 din 150

toate piliturile ulterioare vorbirea scenică îi rămase puțin sîsîită și peltică întristîndu-l pentru totdeauna.

La *Rolcarton* oamenii au putut citi în ziar, pentru prima dată, o întîmplare zguduitoare azvîrlită de destin în curtea lor pavată cu dale de ciment. Pentru prima dată se uitau de-a lungul șinelor ruginite și se întrebau în gînd dacă ele nu duc oare spre ceva.

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 79 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **80** din **150**

Domnul Tudor

Domnul Tudor avea o calitate deosebită un dar al povestirii care ar fi rușinat orice scriitor profesionist. Avea și un mic defect: făcea cafeaua foarte dulce. Toți vecinii îl simpatizau, intrau la el în curte și-l ajutau cu plăcere la cumpărături la săpatul și udatul grădiniței sau bătutul covoarelor. Toate treburile astea nu luau decît un timp neînsemnat față de cel petrecut apoi la povești în fața cafelei foarte dulci cu care domnul Tudor își răsplătea amicii.

Eu, de pildă, n-am refuzat-o niciodată. Domnul Tudor însă îmi respingea politicos țigările optînd exclusiv pentru propriul *Carpați* fără. Zece pe zi – doză fixă. Toată lumea îl numea „domnul profesor“ dar n-am aflat niciodată ce materie predase și unde. Unii ziceau că sigur istoria sau geografia. Alții erau de părere că fusese simplu învățator, dar unul cultivat „cum erau odată“. Acum era demult la pensie. M-am îndoit totdeauna că un profesor, oricît de eminent, ar fi putut avea ocazia să călătorească atît cît o făcuse vecinul nostru. Povestea cu familiaritate despre locuri îndepărtate și oameni celebri pe care-i cunoscuse. Avea părerile lui, foarte particulare, despre aceștia, păreri care difereau într-un mod foarte plăcut de judecata curentă. Totuși nu se înverșuna niciodată împotriva unui punct de vedere.

Întîmplările și persoanele evocate de profesor țineau de un trecut nu prea îndepărtat, dar nici prea apropiat. Refuza delicat să comenteze eveni-

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 81 din 150

mente la zi și nici ziare nu citea. Colegii lui de taifas, cu câteva excepții tot pensionari, dar ceva mai tineri, nu înțelegeau chestia asta. Dar o acceptau fără discuție. Unde nu fusese domnul Tudor? Se afla la Paris când îl ocupaseră nemții. Ajunsesese apoi în Anglia și petrecuse acolo vremea bombardării Londrei. În legătură cu asta avea o propoziție scurtă, mereu aceeași:

– Bine le făcea!

Plecase, cine știe cum, în Hawai și atacul de la Pearl Harbor l-a prins la fața locului entuziasmîndu-l:

– Mamă, cum mai trăgeau japonezii! Se pricepeau, nu glumă.

Se întorsese apoi acasă și luptase și pe frontul de est și pe cel de vest, ca simplu soldat se pare. Îi admira pe ruși pentru că:

– N-aveau treabă cu nimeni. Ei cu pușca și cu vodca. Dacă era să bage baioneta în mă-sa, o băgau. Ba o și răsuceau.

Dădea ca exemplu fapte care-i înfiorau pe ascultători. Domnul Tudor povestea atît de natural, încît absolut nimeni nu putea pune la îndoială realitatea întîmplărilor. După armistițiul plecase la Moscova și îl văzuse de câteva ori destul de aproape pe Stalin.

– Țsta era un om și jumătate. O inteligență, domnule, extraordinară.

Peste crimele lui trecea ușor:

– Lăsați, că se mai și exagerează.

În schimb, pe Hitler nu-l prea avea la inimă.

– A făcut greșeli mari. Cea mai mare a fost că nu i-a omorît pe toți țigani.

După stagiul de la Moscova, Domnul Tudor vizitase puțin Japonia și fusese la Hiroshima și Nagasaki, adică mai exact la ce mai rămăsese din

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 82 din 150

ele. După opinia lui nu erau radiații periculoase. În special la Nagasaki, era un aer extrem de plăcut. De data asta, simpatia profesorului mergea spre americani.

– Că au făcut bomba e formidabil, dar ce chestie să și dea cu ea. Și nu una, două! Păi Truman ăla a fost un bărbat adevărat, domnule.

Contesta totuși numărul victimelor cu obișnuitul:

– Lasă, că se și exagerează mult!

La asta adauga teoria lui:

– Unde sînt mulți oameni, trebuie să se și moară proporțional. Păi uite-te la China. Îți dai seama cîți au murit cu revoluțiile lor? Și tot nu e destul.

Cînd venea vorba de China, domnul Tudor se înflăcăra. Îl cunoscuse chiar pe Mao Tsetung.

– Pot să spun că am dat mîna cu cel mai tare om din istoria omenirii. Păi el era, domnule, stăpîn absolut peste vreo șase-șapte sute de milioane de oameni. Dispunea de ei cum voia! Ce Baiazid, ce Roma! ăia erau niște pigmei. ăsta dacă zicea aduce-ți-mi capul lui Li din provincia Ți, într-o oră avea capul lui pe birou. În privința celor uciși în Revoluția Culturală și în alte prilejuri, pensionarul nostru nu mai emitea teza exagerării:

– E drept că a căsăpît, dar cum să strunești atîta popor fără teroare, spune și dumneata, ce mijloace ai să conduci atîta amar de analfabeți. Și pe urmă în felul ăsta el mai regla și creșterea populației care și așa era prea mare.

După război, domnul Tudor călătorise mai puțin. Fusese doar în China, cum spunea, și puțin prin Africa. Pe continentul negru se cam scîrbise:

– ăștia ar trebui exterminați cu toții.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 83 din 150

Singurul african de care îi placuse îl cunoscuse totuși nu acolo, ci la București. Acesta fusese împăratul Bokassa cu care, întâlnindu-se la o recepție, stătuse de vorbă.

– Era un intelectual de prima clasă. Un om sensibil și rafinat.

Cei de față obiectau, zicînd că un om sensibil nu-și mănîncă semenii. Domnul Tudor zîmbea, amintindu-și de această excentricitate a împăratului și spunea:

– Lăsați, că se și exagerează. Și pe urmă, odată ce omul a murit și este, vorba aia, un cadavru, ce mai contează dacă-l mănîncă tigrii, viermii sau alți oameni.

Mirarea noastră că un intelectual, așa cum zicea el că fusese Bokassa, se putuse împrieteni cu un analfabet cum era Ceaușescu rămînea fără nici o replică. Domnul Tudor nu vorbea despre Ceaușescu pentru că lucrurile erau prea recente pentru judecăți. Aici auditoriul era și el de acord.

Într-o zi domnul Tudor a dispărut. Poarta era încuiată. Ne-am temut că, Doamne-fereste, a avut un atac în casă și a murit acolo, că stătea singur. Noroc că un alt vecin ne-a liniștit. Îi lăsase lui un bilețel în cutia poștală. Urma să lipsească vreo cîteva zile și, trebuind să plece în grabă, îl ruga să-i plătească telefonul ca nu cumva, pînă la întoarcere, să-i închidă postul. Ne-am liniștit și am așteptat. Peste cîteva zile domnul profesor era din nou acasă și ne strînsesem, că mai în fiecare după-amiază, în jurul mesei rotunde de fier, din gradină. Avea ce să ne povestească, fusese în America, fiind convocat urgent „cu niște treburi“. Ne-a descris pe larg călătoria și oamenii de-acolo, viața americană. Cu talentul lui îi vedeam mai bine ca într-un film.

L-am întrebat, pentru că stătuse la New York, ce ecou avuseseră cele

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 84 din 150

două dezastre petrecute acolo chiar în timpul șederii lui. Era vorba de marele avion căzut misterios în ocean la câteva minute de la decolare și de imobilul distrus de o bombă artizanală.

Domnul Tudor ne-a dat câteva relații cam vagi și fără mare plăcere.

– Doar știți că nu citesc ziarele.

Noi am insistat puțin mai mult ca de obicei. Numai în accidentul de avion muriseră 250 de oameni. Vecinul a surîs, ca unei amintiri plăcute, și a corectat:

– Chiar 254. Dă-i încolo, că și așa sînt prea mulți.

Eu am spus atunci că, dincolo de număr, sfîrșitul acesta, căderea fără speranță spre ocean trebuie să fie teribil pentru victime. Cei mai mulți muriseră astfel, după rapoarte, înecați. Dar domnul Tudor m-a liniștit cu un gest:

– Parcă nu știi cum se exagerează...!

Mi-am dat seama încă o dată cît de mult îmi place să discut cu domnul Tudor. E pur și simplu Dracu' pe pămînt.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 85 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **86** din **150**

Plăcerile vieții

Cînd Camil Deleanu află că trebuie să se ducă la teatru, se gîndi la început c-o să-și piardă mințile. Mai fusese la teatru, știa cum este. Nevastă-sa, Despina, îl ducea destul de rar pentru frecvența presupusă a intelectualului mediu. Dar lui i se părea că ajunge acolo mult prea des. Va sta claustrat, pe un scaun de pluș, în întuneric, lîngă babe care oftau melodramatic și-și făceau vînt cu caietele-program, rîgîind uneori fără nici un rost. Va trebui să vadă hoarde de tineri desculți, cu cagule negre, tropăind pe o podea prost vopsită. Uneori se auzeau urlete surde, infecte și oameni în toată firea se tîrau printre anvelope reformate și cîrpe muiate în vopsea. Chestia asta se numea de obicei „Antigona“ și tăvăleala dura cîte trei-patru ore. Aerul, și așa închis, din sală începea deodată să pută a transpirație de alcoolic.

Alteori, bărbați falnici, înveșmîntați în uniforme fanteziste, dar prăfuite și prost cusute, se rostogoleau hohotind. Zburdau pe lîngă poalele albe ale unor pretinse ingenuie ce aveau însă pe murișoare stigmatul păcatului. Voci pițigăiate pronunțau numele franțuzești și englezești stîlcindu-le oribil, ca matroanele de Calea Rahovei. Apărea apoi cîte o babă supraponderală cu rictus de vrăjitoare, pe care toate ziarele o numeau „doamnă a teatrului“. Tineretul, numai unghii și colți, îi pîndea zi de zi necrologul. Dar ea se fasolea netulburată străbătînd scena cu salturi mici, cochete. Cînd una

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 87 din 150

începuse, odată, nu se știe de ce, să sară coarda, lui Camil Deleanu îi venise să vomite și fugise afară, călcînd pe picioare tot rîndul.

Dar asta încă nu era nimic. Foarte des, partea masculină a distribuției era pusă de regizori să dea dovadă de trăiri abisale și se pornea pe plîns. Știind că le este pus în discuție nu doar salariul de merit, ci și turneul de la Paris, nenorociții lăcrimau de-a binelea. Gîndul că nevestele vor afla cum, din cauza lipsei de patos, au fost penalizați pe trei luni îi făcea să izbucnească în lacrimi atît de autentice, încît femeile din sală, care aveau și ele bărbați concediați și copii căzuți multiplu la examene, boceau de le sărea cămașa. Rimelul ajungea să le spoiască bărbia. La plecare îl întindeau spre urechi cu batiste minuscule și rigide de semănau cu „femeia cu barbă“ de la circ.

Camil Deleanu nu suporta însă vederea unor bărbați care dădeau apă la șoareci, pielea i se încrețea și fiori lungi se răsuceau de la ceafă spre antebrațe. Nu avea nimic de făcut. Legitima sa consoartă îl programa la teatru așa cum l-ar fi anunțat un dentist sadic că în ziua de joi, la ora cutare îi va smulge, fără anestezie, măseaua. Nenorocitul știa prea bine că femeii nu-i plăcea teatrul. Se ducea din obligație, ca la școală. Era o profesoară model. Fusese și o școlăriță model care plîngea trei ore dacă ajungea în clasă cu vreo temă nefăcută. Acum, adultă, dacă o colegă ar fi întrebat-o cum i s-a părut *Visul unei nopți de vară* sau ultimul *Hamlet*, iar ea ar fi trebuit să răspundă că nu l-a văzut, s-ar fi roșit la față și ar fi fost gata să bîzîie, ca pe vremea cînd nu-i intra în cap teorema lui Pitagora.

Uneori, bietul creștin se simțea răzbunat pe nevestă și pe toată haita ei de snobi. Asta se-nîmpla cînd pe scenă actorii erau puși, din rațiuni de modernitate și nonconformism, să defileze despuiati. După revoluție se

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 88 din 150

dăduse drumul la goliciuni. O piesă în care personajele ar fi fost înțolite ar fi stîrnit o strîmbătură lungă de la toată suflarea teatrală.

Deleanu, inginer trăit pe șantiere, om falnic și iubitor de rotunjimi muieresti, răbda și el destul de greu mascarada. Penisuri strîmbe, sîni scofilciți în treizeci de ani de succese, fese femeiești cît cupola Mitropoliei, pîntece care fuseseră sărutate cu deliciu pe vremea lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, iar acum încercau să se ascundă sub faldurile în cădere liberă ale țîțelor se arătau spectatorilor. Stîrneau nu excitația pe care și-o visau, ci oroare și ilaritate de ineditul anatomiei, ca într-un vagon de circ ambulant, în fața borcanelor cu foetuși multicefali.

Despina și amicii ei îndrăgostiți platonice de artă îndurau fără să-și fească privirea. „*Naturalia non sunt turpia*“, voiau să zică buzele lor strînse în fața unor picioare care nici în X nu erau, ci în Y sau chiar în Omega. De fapt se zguduiau în sinea lor, dar cum să plece, să-i vadă lumea că nu sînt racordați la estetic. Camil îi observa cu satisfacție răutăcioasă. Odată însă, nu mai putuse nici el. O hoască pe trei-sferuri dezintegrată, și optzeci la sută nudă, începuse să țopăie grotesc cu cearcănele înnodate de colțurile gurii și să-și arate, cu de la ea putere, un fund cu pielea ca de gîscă. Bietul om își aminti icoana tinereții ei blonde de-acum un sfert de veac și trebui să-și șteargă o lacrimă cu batista. Vecinul de scaun, un cunoscut, bătrînel cinic care făcea absurd pe amarezul, prinsese faza și îi dăduse un cot șoptind:

– Așa, așa! Catharsis!

Toate erau cum erau la teatru, dar pînă la răcnete. De cînd își irosise tinerețea printre screpere, buldo-excavatoare și răpăieli de pick-hammere care construiau socialismul prin metoda demolării, Camil nu mai răbda

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 89 din 150

zgomotul violent. Mai ales urletul omenesc, prin care, de fapt, histrionii coborau bucuroși în zoologie, îl îngrozea. Odată, în tinerețea constructoare, el fusese marcat de un asemenea zbieret. Un tractor pe șenile fusese agățat să tragă o macara din nămol. Cablul era pus în două. Maistrul îi potrivise personal capetele pe un cârlig, în prezența inginerului, și apoi strigase poruncitor la mecanic:

– Dă-i drumu', Ioane!

Ion eliberase brusc ambreiajul, coarda dublă de oțel se întinsese, făcându-se una, și câte patru degete de la fiecare mână, uitate pe sîrme, căzuseră retezate în noroi. Atunci urlase maistrul exact ca un animal spintecat sau ca Timon din Atena, la teatru, când se văzuse trădat de amici.

– Ce i-aș tăia eu ăștia un coi, să aibe de ce să țipe, gîndea Deleanu când, timp de patru acte, auzea răgetele scenice și vedea, de fiecare dată, degete ciuntite în sos de noroi cu sînge. Parcă ar fi fost ieri.

Joia asta n-avea cum să facă. Trebuia să meargă. Să suporte piesa. Nevastă-sa ar fi fost dezonorată să fie văzută singură în lojă. Când se mai întîmpla, mințea cu stîngăcie, inventîndu-i bolile cele mai oribile care-l țineau, împotriva voinței lui, departe de sanctuarul artei.

Urmau să vadă o piesă de Shakespeare. Ea îl iubea pe englez. Era aceeași dragoste lipsită de conținut pe care babele o închină sfîntului Sisoe. El îl detesta. Din cauză că odată, la un *Hamlet* din cei peste douăzeci pe care fusese obligat să-i vadă, un actor întinsese degetul acuzator spre public și nimerise, întîmplător, cu arătătorul în pieptul lui Camil. Apoi strigase de se crăpase tencuiala, versul clasic:

– Ce-i pasă lui de Hecuba?!

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 90 din 150

Lui Camil, evident, nu-i păsa. Dar se-ntîmplase, iar ca blestemații de amici din „cercul“ lor, la fel de sastisiți și, cărați acolo tot de neveste, să vadă în replică unul dintre puținele momente de destindere ce li se oferea la teatru. Ani de zile, întîlnindu-l, îi puneau o amprentă unsuroasă pe cravată și-l chestionau cu tîlc:

– Ce-ți pasă ție de Hecuba?

Astfel, anunțat că joi era zi de suferință, Deleanu găsi unica replică prin care se mai putea, cît de cît, să se răzbune:

– Tot e bine că nu-i vineri...

Auzind fraza și intonația, Despina se crispă precum Othello sub povara bănuielii:

– Dar ce e vineri?

– Vorbisem să mă întîlnesc cu Sandu, zise imprecis bărbatul.

– Și cu Bubi?

– Nu știu dacă vine și el, minți inutil măgarul ei soț.

Amatoarea de piese oftă lung și cu înțeles, cum auzise odată de la o Vetă în *O noapte furtunoasă*. Dar nu îndrăzni să pronunțe cuvinte. Prețul trebuia plătit.

Se întîmpla, nu foarte des, dar mai ales după o seară de teatru urmată de nesărate discuții în grup pe cîte o terasă uitată deschisă. Camil, a doua zi după supliciu, „își lua lumea în cap“. Se întîlnea cu Sandu, profesorul de sport, spaima diviziei B la rugby, cu inutilul Bubi și, uneori, cu alți vreo doi. Se adunau pe la șase seara și, împreună, sfidînd, după opinia teatralistei și a nevestelor celorlalți, orice bun simț, porneau în grup „la treabă“.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 91 din 150

După cum erau priviți din prag, și uneori conduși pînă la el sau chiar cîțiva pași mai mult, cu ochi umezi de reproș, s-ar fi zis că merg să violeze eleve de școală primară. Ori să joace cărți pe sume care nu puteau fi pierdute fără sinucidere sau să pună bombe în tramvai. Cînd erau mai mici, copiii împricinaților, crescuți de mame în cultul urii față de manifestarea asta, credeau că tații lor se duc să ucidă și voiau să stea treji pînă după miezul nopții, să-i vadă venind acasă plini de sînge.

De fapt ei, săracii, nu mergeau nici măcar să se îmbete. Pur și simplu voiau să mai discute „de-ale lor“, adică amintiri dezlîinate, vechi povești de pe vremea cînd jucau fotbal și rugby în echipe de amatori sau tenis pe cîte-o ladă de bere băută apoi în patru pe ștrand. Mai învîrteau politica, mai povesteau, care aveau mici afaceri, șmecherii de doi bani.

În timpul vorbirii însă, și asta le îngrozea pe nevestele lor ce nu erau nici vesele, nici din Windsor, mîncau. Prinzînd puțin cheag, își permiteau să se adune la *Castravetele de mare*, local peste media fineții. Tot acolo veneau, ironie, și actorii mai cuprinși la minte și la pungă. Dar Camil și amicii lui ignorau amănuntul. Patronul *Castravetelui* îl știa bine pe Sandu cu care jucase pe linia de trei-sferturi împărțind după meci ligheanul și prosopul în vestiare neîncălzite. Nu le lua mai ieftin, dar punea un băiat să-i servească bine și ordona să nu li se boteze băutura.

Plăcerea asta inocentă li se părea soțiilor, niciodată admise la locul de desfătare, un ultragiu, o ticăloșie, aproape un adulter. Vorbeau despre *Castravete* ca despre o rivală tînără cu sîni mari și despre patronul lui, știut din vedere, precum de un codoș odios. De ce se purtau astfel, era, la prima vedere, greu de spus.

Era poate onoarea lor de gospodine, invidia pentru misterioșii bucătari

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 92 din 150

ai cîrciumii. Mîncarea gătită de ele era înghițită în grabă, cu nasul în televizor sau în gazetă. Cealaltă era „cea bună“, îngăduită rar și lăudată apoi zile-n șir. Mai era apoi suspiciunea față de cele discutate acolo, în lăcașul de taină, în lipsa lor și, cine știe, împotriva lor. Știind că ele își bîrfesc bărbații, presupuneau că și ei fac la fel.

Desigur, nici cheltuiala ocazională de escapadă nu le făcea plăcere doamnelor. Biletele de teatru și berea de după erau o parte infimă din nota de la *Castravete*. Și totuși nimeni, oricît de hapsîn, nu le-ar fi dat ușor dreptate cînd începeau să lăcrimeze, invocau crize de fiere și ulcer sau scarlatine de copii și ședințe cu părinții ca să-i facă pe infractori să-și amîne întîlnirea. S-o amîne, căci de renunțat la ea nu putea fi vorba.

Nu, nimeni n-ar fi aprobat căderea colțurilor gurii, și-așa căzute, doar la auzul cuvîntului „castravete“. Poate doar cineva care ar fi văzut în ce constă masa băieților.

Porneau la drumul anevoios care urma cu icre negre și treceau tîrziu mai departe, după cîteva țuici. Veneau la rînd pateurile în aspic și ficații de gîscă hepatică, umflați peste poate, în fața căroră Sandu chicotea de plăcere ca un copil în fața primului trenuleț electric. Era numai încălzirea, pînă se cocea plăcinta, specialitatea casei. Plăcintă mare, cu brînză de trei feluri și verdețuri, la care începeau să se toarne vinurile, începînd ca la carte, cu cele seci. Numai la *Castravete* se făcea asemenea dezmăț de plăcintă.

Ai fi crezut că aluatul cald le punea capac. Dar, antrenauți și avînd timpul de partea lor, abia se prindeau în joc pentru că venea la rînd peștele. Nepricepuții care veneau la cîrciuma cu pricina se repezeau la fructe de mare, pui de baltă și crustacee. Mîncau cu oroare diverse orătanii jegoase care se tîrau pe fundul mării crezînd că fac o cură de rafinament. După

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 93 din 150

o jumătate de oră erau buni de adunat cu fărașul, cu buzunarele golite și burțile stricate.

Camil și-ai lui, nu că s-ar fi scîrbit de homari și creveți, dar nu voiau să se încurce cu mizilicuri. Lor le trebuia pana de somn, preluată de la un exemplar zdravăn de care se știe că trebuie momit cu hoit de cîine mort de trei zile. Le era pe măsură numai păstruga pe grătar, cu felia groasă cît cartea de telefon, și fileul de somon de-ai fi zis, dacă nu era roz, că e cotlet de porc de două sute de kile. Știucă umplută încercau rar, dar încercau.

Peste pește se trecea greu și nici ei, cît erau de hîrșiți, dacă n-ar fi fost vinul sec, ales anume, n-ar fi făcut față.

Cînd se curăța masa pentru friptură era deja tîrziu. Locanta se umplea de curve. Beau suc de portocale două cîte două și, după ce că fustele mulate abia le treceau de buci, mai și puneau picior peste picior. La *Castravetele de mare* nu veneau răsufături de Grivița sau parașute de Banu Manta de care se zicea că au acțiuni la fabricile de antibiotice ori că le scrie pe cur „penicilină“. Se adunau dame finuțe, de familie. Multe aveau harapul lor și ieșeau numai așa, să facă un ban cîstit de țigări și-o bîrfă cu colegele.

Băgau priviri pe foștii sportivi și lingeau buza paharului. Aș! Cît ar fi fost de pizdoase, bărbații noștri nu le băgau în seamă. Sosea purcelul de lapte, cerut c-o săptămînă înainte. Atunci se mai punea și patronul la masa lor să bea un Cabernet cu ei și să mai schimbe o vorbă. Om era și el, săracul.

Cînd nu era purcel, se îndestulau cu medalion de căprioară sau un iepuroi mai dolofan. Orișicît, ideea era să meargă un vin roșu mai greu, că asta îi pune pe butuci și pe ei. De fier să fi fost!

Pe la desert îi răzbea oboseala. Două cafele țepene îi mai aduceau în

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 94 din 150

simțiri cît să n-adoarmă cu nasul în clătite. Că n-ar fi mîncat profiterol precum coardele minore. Șampanie nu îngăduiau. Ziceau să nu le facă rău, că au stomacuri delicate. Un chelner le propusese whisky și Camil, trecut puțin cu băutura, îi scuturase o scamă inexistentă de pe rever:

– Ce crezi tu, măi puță, că noi sîntem născuți la bloc ca tine?

Cînd nu era cognac franțuzesc, tot un Cotnari era bun să încoroneze opera.

Se ridicau mulțumiți. Îi lua o abureală dar nu s-ar fi clătinat unul, nici cît podul Brooklyn sub vînt. Amețeala se vedea numai în banii mulți pe care-i lăsau chelnerilor, ca oamenii care vor să le fie de bine și se gîndesc că viața-i oricum mai scurtă decît ar trebui.

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 95 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **96** din **150**

Scara

Cînd am ajuns înapoi la birou, secretara mi-a spus ca „doamna mă așteaptă de vreo oră“. M-am scuzat deși n-o cunoșteam și nu-i fixasem nici o întîlnire. Pe urmă a fost rîndul ei să-și ceară iertare. Era o femeie în vîrstă, să fi avut poate peste 70 de ani, dar se ținea bine. Era vioaie și părea cultivată, din generația mătușilor mele, a celor care nu lucraseră niciodată. Stătuseră acasă și citiseră, călătoriseră și, după ce veniseră „*ăștia*“, se închiseră în lumea lor tot mai împruținată ca să-i aștepte pe americani, să asculte muzică și să joace bridge sau rummy cu mare elan evazionist.

Am aflat ulterior că pînă la sosirea mea îi explicase Iuliei cum se face mîncarea de castraveți, prin ce se deosebește de cea de dovlecei și cum se fierbe ghiveciul ca să iasă bun, precum se făcea în vechime, pe cînd bunica doamnei ținuse bucătăreasă țigancă, „*alea știau să gătească*“.

Dupa toate politețurile, a intrat în subiect. Doamna Nela-Elvira Athanasescu rămasese de cîteva luni văduvă. Soțul ei, „mult mai mare ca mine“, fusese pensionat după venirea „*ăloră*“. Făcuse apoi pușcăria obligatorie pentru cei cu situația lui socială. Scăpase din fericire mai repede pentru că fusese medic. Mai dăduse o vreme consultații particulare, ceea ce îi ajutase să treacă peste anii foarte grei dar, în ultimele două decenii, se dedica unei opere monumentale. Murind subit, nu lăsase soției, moștenitoare unică, nici o indicație despre aceasta. Ea voia s-o facă publică, nu ca să

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 97 din 150

cîştige bani, deşi poate că nu i-ar fi stricat, ci pentru că, bănuia, cercetările erau de o mare importanță și noutate, era păcat să se piardă.

Dar despre ce fusese vorba? Doamna Nela nu ştia să-mi spună. Domnul Athanasescu fusese medic militar, însă avea o cultură enciclopedică. Aşa că toate cercetările lui și eventualele lor rezultate puteau să fie în domeniul medical dar și în cel militar sau, cine știe, în altul. Omul fusese pasionat de istorie, de religie, știa multe limbi străine, inclusiv greaca „pentru că ai lui au fost puțin greci“. Dar știa multă matematică și mecanică. Putea să fi descoperit o teorie sau poate o mașinărie sau să fi creat o lucrare de lingvistică.

Ei nu-i spusese? Nu. Ea „oricum n-ar fi înțeles“. Nu știa măcar dacă sfîrșitul nu-l surprinsese pe autor înainte de finalizarea lucrării. „Ceva însă, tot era acolo“. Nimeni n-ar fi trudit atîția ani fără să obțină niște concluzii intermediare. „Lucra și cîte douăsprezece ore pe zi“.

Nu-și făcuse publice căutările. „Înainte“ nu avea cum și nici n-ar fi dorit să le pună la dispoziția unui regim scelerat. Iar „după“ nu mai apucase. Unii prieteni știuseră, poate, despre ce era vorba, dar ei dispăruseră înaintea savantului.

Ar fi dorit să încerc o apropiere de opera soțului ei. Am întregat-o pe doamnă de ce m-a ales pe mine. Răspunsul ei a fost foarte logic. Neștiind ce obiect avuseseră căutările doctorului, nu știa căror specialiști să se adreseze. Era mai bine să cerceteze situația un om din presă. El ar fi făcut apoi convenita mediatizare și ar fi atras astfel atenția lumii științifice. Se dusese la televiziune și fusese trimisă la plimbare. Mai fusese la cîteva gazete și oamenii de-acolo, ocupați cu campania electorală și alte mineriade, refuzaseră subiectul. Atunci se hotărîse să vină la o publicație mai mică „dar

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 98 din 150

serioasă“.

I-am multumit pentru încredere și-am întrebat-o de unde știa că sîntem „mai serioși“. Era simplu. În primul rînd era clar că nu sîntem „bolșevici“. Apoi știa că regretatul doctor îl cunoscuse cîndva pe bunicul meu, iar ea fusese chiar prietenă cu o mătușă a unui coleg de redacție.

Bine, am zis, sigur că vom vedea despre ce este vorba. A adus cu ea o copie, măcar parțială a manuscrisului? Nu adusese. Aici era dificultatea. Doctorul nu lăsase manuscrite. Chiar și bruioanele erau arse imediat. El avea obsesia furtului științific și credea că singurul mod de a se asigura de posesia originalului era să-l scrie în chip mai durabil. Spera ca prin lucrarea lui să asigure, chiar după ce el ar fi dispărut, o bătrînețe lipsită de griji consoartei.

De aceea manuscrisul nu putea fi nici furat, nici copiat cu ușurință. Fusese pictat pe pereții a trei camere din casa lor. De altfel un timp foarte lung era consacrat nu elaborării, ci transcrierii pe ziduri a capitolelor. În ultimii ani, doctorul studia tot mai puțin și picta tot mai mult, ceea ce ducea la concluzia că ajunsese în faza finală. Doi pereți rămăseseră albi. Nu se știa dacă manuscrisul se terminase ori se întrerupea acolo.

Povestea devenea cam nebunească dar, măcar ca fapt divers, merita puțină atenție. Doamna Nela, foarte practică, îmi sugera să fotografiez la lumina unui reflector (casa era cam întunecoasă) toți pereții acoperiți cu scrierea și, mai departe, să vad ce puteam înțelege. Eventual cu ajutorul unor traducători pentru ca textul era în grecește.

M-am învoit să încerc dar, înainte de a trece la treabă, am vrut să văd obiectul. Așa că într-o dimineață de vară m-am prezentat la domiciliul familiei Athanasescu. Era o casă veche, de la începutul secolului, cu camere

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 99 din 150

înalte, să tot scrii pe pereții lor. În afară de dormitor și de o sufragerie cu remarcabil mobilier florentin, care aveau zugrăveala curată, mai existau trei camere. Două era goale. Cea de-a treia fusese biroul savantului. Pe murii lor se afla pictată cu pensula, cu negru pe alb, muncă de ocnaș, lucrarea. Singurele mobile din ultima încăpere erau o bibliotecă mare, plină de cărți, și un birou. Pe acesta erau instrumente de scris, foi albe și o singură coală scrisă pe jumătate, ultimele notații ale dispărutului.

Lângă un perete erau vopsele, pensule și o scară solidă, cu rotile, pe care maestrul se cățăraseră pînă în ultima zi, deși avea peste 85 de ani.

Din titlurile din bibliotecă nu se putea deduce care fusese obiectul studiilor. Erau cărți de medicină, de strategie militară, memorii, dicționare. Erau însă și romane franțuzesti care nu puteau avea legătură cu chestiunea. Erau cărți nemțești de agrotehnică și matematică, volume în grecește care păreau că se ocupă de astrologie și anatomie. Nu erau puse pe domenii sau autori. Nu se observa ca anumite cărți ar fi fost cercetate mai des, erau plasate toate corect pe rafturi. Doar două volume erau așezate orizontal peste rîndul celorlalte, dar acelea erau *Contrapunct* de Huxley în vechea ediție, în traducere de Jul. Giurgea. Doamna mă asigurase că totul este „așa cum a lăsat el“. Ea își avea biblioteca în dormitor, mai mult romane polițiste în franceză.

Mai interesant era, desigur, manuscrisul mural. Era scris cu litere grecești, dar nu în grecește. Nu știi limba asta dar, cunoscînd alfabetul, mi-am dat seama că nu pot exista cuvinte atît de lungi numai din consoane. De asemeni nu apăreau nici semne de punctuație, nici inițiale majuscule. Erau doar unele cuvinte scrise complet cu litere mari. Printre rîndurile întinse ordonat, ca pe o foaie de hîrtie, erau locuri unde se iveau ceea ce ar fi pu-

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 100 din 150

tut să fie „formulele“. Pentru că apăreau cifre arabe și semnele operațiilor din matematică, dar și simboluri care se repetau. Unele erau inteligibile, altele nu. Țin minte o ecuație: *un soare plus două semilune egal cifra opt urmata de trei buline negre cu șase raze albe*. Într-un loc apărea un șir care conținea de vreo șapte ori semnul infinitului.

Treaba se anunța foarte complicată. Doctorul folosisse o scriere codificată și nu aveam cheia. Aflasem, normal, din *Numele trandafirului*, că prima condiție a descifrării unui text secret este să-ți imaginezi ce conține. În privința asta însă, nu aveam nici o idee. Ca să nu mai spun că nici nu eram atât de ager ca fratele William din Baskerville.

De ce o fi ales maestrul această soluție? Doamna Athanasescu credea că, redactarea începind demult, voise să se asigure de secret în cazul că autoritățile ar fi intrat peste ei, ar fi naționalizat casa și așa mai departe. Poate avea de gând, când și-ar fi simțit sfârșitul, să-i lase ei dezlegarea. Dar moartea îl luase pe neașteptate. Sau poate, mă gândeam eu, excluzînd cazul că tipul era nebun, va fi existînd pe lumea asta cineva care să posede uzul acestui tip de scriere. Cine știe dacă, pe undeva, prin vreo carte veche de criptografie, nu se găsea tocmai codul folosit de el. Necazul era ca succesoarea autorului nici nu știa de unde începea textul. Își amintea care fusese prima cameră, dar nu și primul perete.

În concluzie, posibilitatea descifrării imediate fiind exclusă, am făcut, din simpatie pentru doamna Nela-Elvira, tot ce se putea face am publicat un articol în care prezentam viața și cariera misteriosului ei soț, adăugînd povestea manuscrisului însoțită de transcrierea de mîna a șapte-opt „cuvinte“ și a doua dintre „formulele“. Invitam în final pe cei ce ar fi putut contribui la descifrare să ni se adreseze. Foarte lucidă, doamna a înțeles că

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 101 din 150

era ajutorul maxim ce-l putea primi de la mine.

După un răstimp m-a căutat la redacție un bărbat înalt care s-a prezentat profesorul Vasiliu-Petroșani, proaspăt pensionar. Ajunsesse să vadă revista la mai mult timp după apariție și recunoscuse unele dintre combinațiile de semne. Codul doctorului îi scăpa, firește. Era și el de părere că folosise un sistem personal. Dar unele asocieri ale celorlalte simboluri le mai întâlneau cândva într-o carte. Nu era cartea lui, nici nu-și amintea exact titlul. Pentru că profesorul era specialist în istorie antică, văzuse semnele într-un volum despre astrologia anticilor. El credea ca textul secret este un îndreptar astrologic complex și conține un sistem de previziuni.

Vasiliu-Petroșani era un tip cam ciudat. Era la rîndul său fascinat de posibilitatea de a citi în stele, de Nostradamus și alți prezicători. Deși părea serios, teoriile lui cădeau prost, exact în momentul în care piața era inundată de zodii, horoscoape și premoniții, unele tendențioase, dînd apă la moară naționalismului. Cît erau de valabile, știam bine. Eu însumi scriam „horoscopul“ pentru două publicații diferite „din burtă“, fără să am habar de zodiile europene sau chinezești. Știam că și alții fac la fel.

În privința textului pictat de Athanasescu, el credea că omul avusese acces cândva la opere ezoterice pe care le pusesse cap la cap și își stabilise propriile „versete“ în care prezicea soarta lumii pe o perioadă îndelungată. Altfel nu avea rost durata elaborării și trăinicia cu care ținuse să-și scrie opera. Mai mult, zicea el, secretomania, încifrarea textelor sînt specifice zodiacilor. Mai ales cînd lucrează într-un stat cu regim represiv, care n-are nici un chef să-i fie dezvăluit viitorul sumbru.

Bun, toate astea erau logice. Tot logic era ca „formulele“ erau de fapt conjuncții astrale pe care rîndurile de mai jos le explicau. Eram însă deza-

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 102 din 150

magit. Abuzul de „zodiace“ și „întimplări paranormale“ din epocă reduceau interesul pentru munca medicului.

„Gîndiți cam prea gazetărește“, mă dojenea Vasiliu. „Omul asta a muncit ani de zile, cînd explozia horoscoapelor nu putea fi prevăzută la noi și nu începuse nici în Occident. Nimeni nu face dintr-un fleac, dintr-un amuzament de supliment duminical, sensul vieții lui.“

Pîna la urmă, cum era singurul ecou al articolului meu, am stabilit o întîlnire și am vizitat-o împreună cu profesorul pe doamna Athanasescu. Lui Vasiliu pereții pictați i s-au părut fascinanți. A recunoscut mai multe simboluri ca fiind, indiscutabil, semne astrale. Era ciudat, zicea, că în aceleași ecuații apareau semne provenind de la culturi și din epoci diferite, probabil doctorul făcuse o sinteză. Semnele astrale convenționale, pe care de altfel le știam și eu, lipseau. Apăreau în plus unele pe care nici Vasiliu nu le văzuse vreodată, probabil extrase din zodiace mai obscure.

Prima idee, de bun simț, a fost să se identifice toate volumele din bibliotecă în legătură cu subiectul și apoi să vadă în care dintre ele pot fi găsite semne precum cele de pe ziduri și ce semnificație au. Era o operație pentru care eu nu aveam timp și interes, iar doamna Nela nu avea energie. Dar Vasiliu s-a oferit s-o facă și ea a fost de acord.

Cea mai interesantă informație a fost aceea ca, într-o zi, un tip și, poate, soția lui apăruseră la ușa doamnei Athanasescu și își manifestaseră dorința de a cumpăra casa. Nu era clar de unde auziseră, poate din vecini, că doamna stă singură într-o casă prea mare pentru ea, greu de întreținut. Ofereau un mic apartament în centru și o sumă respectabilă.

Tîrgul era tentant pentru bătrîna. Cei doi voiseră să vadă casa. Suspicioasă, ea nu-i dusese în camerele pictate sub pretext ca e deranj. Ei

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 103 din 150

insistaseră destul de mult ceea ce-i mărise vigilența. În final le spusese că nu vrea de fapt să vîndă. Cei doi stăruiseră din nou, măriseră prețul și desi plecaseră, aproape dați afară, ziseseră că vor mai trece.

Vasiliu se ambală imediat. Era clar, zicea, că indivizii urmăreau să pună mîna pe text și să descifreze taina, de care aflaseră din revistă, în beneficiul lor. Doamna Nela se gîndise la același lucru. Numai că ea găsisese și soluția. Avea să facă, după proiectul mai vechi, fotografiile ale pereților pictați și apoi, înainte de vînzarea casei, să-i spele și să-i rezugrăvească pentru a fi posesoarea exclusivă a frescelor. Doar nu conta manuscrisul, ci mesajul lui.

La aceasta, Vasiliu fu gata să parieze că amatorii vor renuța la tranzacție. Nu-i nimic, zicea doamna, va găsi atunci alt client. Casa era prea mare, pensia ei prea mică. În fond, răposatul dorise ca ea să-și petreacă ultimii ani ferită de griji.

Ne-am despărțit și n-am mai sunat-o pe doamna Athanasescu. Peste cîteva luni, de Crăciun, mi-a telefonat ea. Să-mi ureze sărbători fericite. Și să-mi mulțumească. Publicitatea făcută de mine îi folosise.

Descifrase mesajul? Nu. Nici vorbă. Vînduse casa? Nici atît. Se petrecuse un lucru straniu. Încercările de fotografiere eșuaseră. Încercase întîi domnul Vasiliu-Petroșani, apoi veniseră niște profesioniști. Fotografiile nu ieșeau. Nu reprezentau textul. Restul detaliilor apareau foarte bine, dar literele grecești și simbolurile – ioc! Pozarii-Experti acuzau ba lumina naturală, ba pe cea artificială, ba lipsa contrastului. Vasiliu credea însă că doctorul scrisese cu o vopsea specială tocmai ca manuscrisul să nu poată fi furat prin fotografiere. Se apucase el să-l copieze, de mîna, literă cu literă, simbol cu simbol. Tot muncă de ocnaș, desigur. Copierea trebuia să fie atentă. Avea să-i ia cîteva luni bune, poate ani. Între timp însă, o ceruse în

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 104 din 150

căsătorie și ea acceptase. La trecerea anului de doliu se petrecuse fericitul eveniment. Doamna Nela era foarte mulțumită, sigură ca și doctorul-zodier ar fi aprobat decizia ei de a-și „reface viața“.

Cînd „Gelu“, acesta era prenumele lui Vasiliu, ar fi terminat copierea textului, ar fi putut vinde casa dar, chiar și atunci, ce rost ar fi avut să se mute dintr-un loc unde fusese fericită. Acum erau doi, își puteau permite să rămîină. În plus, Gelu se dedicase descifrării textului, paralel cu copierea lui. „Muncește și douăsprezece ore pe zi, e atît de drăguț“, chicotise doamna. Dar ea ce mai făcea? Era bine, dar foarte ocupată „cu gospodăria“. Vasiliu aprecia mult talentele ei de maestră în arta culinară, în special ghiveciul, fiert după o rețetă străveche. Înainte de a închide telefonul, doamna Nela mi-a spus că le-ar face o mare plăcere să-i vizitez într-o zi. I-am promis că o voi face.

Dar nu m-am ținut de cuvînt cîtiva ani. Eram foarte prins, timpul a trecut repede. Într-o împrejurare mi-am amintit brusc de ei. Eram la Londra cînd unul dintre prietenii care mă găzduiau mi-a propus să petrecem un *week-end* în Somerset, la mama lui. Am mers cu el spre vest, am trecut și pe la Stonehenge care nu m-a impresionat deloc așa, năpădit de japonezi. Apoi am văzut Bath și în sfîrșit am ajuns la Glastonbury.

Un orașel superb, acest Glastonbury, acolo se întîlnesc, zice-se, *ley-lines*, liniile de forță cosmică ale planetei. Un turn străvechi, în vîrfurile unui deal izolat, care pare artificial în vasta cîmpie, marchează locul. De sus se zărește oceanul, spre Bristol. Dar mai ales se simte vîntul dinspre el.

Orașul, cu străzi vechi și înguste, este considerat orașul vrăjitoarelor. Zeci de prăvălioare vînd sticlute cu poțiuni „magice“ sau cu parfumuri „vrăjite“, talismane și brățări de lînă care se pun pentru a alunga duhurile.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 105 din 150

Libăriile gem de cărți de astrologie și de albume cu „Calul Alb“ și diverse sanctuare. Magazinele de suveniruri oferă insigne și brelocuri cu simulacre de megaliti sau capete de mort, bufnițe, vrăjitoare călărind mături. Ilustratele nu arată decit reproduceri după Goya cu vrăjitoare, semne de zodii sau caricaturi în culori vii cu scene fanteziste de sabat.

Imediat mi-a atras atenția o asemenea carte poștală lucioasă pe care erau pictate câteva formule magice. Nu erau semne zodiacale obișnuite, ci ecuațiile, poate nu exact acelea, dar unele similare, pe care le văzusem pe pereții doctorului Athanasescu. Hopa! M-am dus imediat la vînzătoare și am întrebat ce semnificație au desenele.

Domnișoara a rîs amabilă și indulgentă. Nu avea nici o semnificație. Artiștii care compun ilustrațiile combină la întîmplare diferite figuri. Unele sînt semne ale zodiilor sau alte desene cu semnificație mistică. Iată aici o ilustrată cu o cruce celtică, aici una cu semnul yin-yang, dincoace un zeu maya... Cine să le știe pe toate? Vreau să cumpăr ilustrata aceea? O liră și douăzeci! Mulțumesc.

Cînd am ajuns la București, mai devreme decît aș fi dorit, am pus ilustrata în buzunar și m-am dus la vechea casă cu pereți pictați. La telefon nu-mi răspunsese nimeni, dar eram sigur că spre seară cei doi nu puteau fi decît acasă. Voiam să le arăt ilustrata.

Am sunat; mi-a deschis o femeie tînă. Aflind cine sînt și pe cine caut, m-a poftit înăuntru. Am recunoscut interiorul. Practic neschimbat. Am aflat cu stupeoare că doamna Nela și soțul ei muriseră. Doamna era fiica lui Gelu Vasiliu din prima căsătorie. Ea moștenise casa, dar se gîndea s-o vîndă. Era prea mare.

Cum se întîmplase nenorocirea? Domnul Vasiliu căzuse într-o zi de pe o

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 106 din 150

scară și își rupsesese piciorul. Sudura se făcuse greu și timpul lung petrecut în pat îl slăbise. Făcuse o pneumonie care „îl terminase“, cum zicea fiica. Ea venise încă de pe atunci să locuiască împreună cu ei. Doamna Nela, chiar așa o numea și ea, fusese foarte afectată de moartea lui. Se sfârșise practic de durere, n-o mai interesa nimic pe lume. Domnișoara Vasiliu își scuturase palmele elocvent.

Și manuscrisul? Care manuscris? Ea nu știa de nimic despre vreun manuscris de pe vreun zid. Eram atît de consternat încît a insistat să intru în biroul tatalui ei, fostul birou al doctorului, și să mă conving. Totul era la loc, se adăugase încă o bibliotecă, desigur a profesorului. Pereții erau zugrăviți banal cu humă. Tavanul era alb. Lîngă fereastră era scara, cunoscută de mine, a doctorului Athanasescu.

N-am comentat în nici un fel. Am întrebat-o doar pe noua proprietară dacă era aceea scara de pe care căzuse sărmanul domn Vasiliu. Da, aceea era, chiar acolo s-a întîmplat. „Dumnezeu știe cum căzuse de pe o scară atît de stabilă. Se suise să prindă la loc perdeaua care fusese adusă de la spălat“. Cel puțin așa îi povestise ei doamna Nela.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 107 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **108** din **150**

Crime la Elsinore

Mulți ani mai târziu, în fața plutonului de execuție, colonelul Aureliano Buendia avea să-și amintească ziua îndepărtată când tatăl său îl dusesese să cunoască prima tîrfă. Simțea mirosul ei de parfum, nu din cel mai prost dar nici bun, un parfum totuși scump, leșios într-un fel. Încerca să-și amintească mai departe dar porniră focurile de pușcă și îl văzu pe tovarășul său răpunînd un ofițer cu o lovitură de baionetă, pe soldații din pluton trecînd de partea lui și trebui să strige:

– Lichidați răniții! Fiecare ins viu este un dușman în viață. Voi duce treizeci și două de războaie civile și voi fi mereu în fruntea voastră.

Printr-un truc simplu și spectaculos pereții albi ai micului patio se pătaseră de sînge și în nisipul de jos se formaseră bălți lipicioase. Eroul o înhăță pe maică-sa care i se agățase de umăr și, schimonosindu-se către ea, holbîndu-și ochii, îi zbieră în față:

– Nu-mi mai spune Aurelito, babornița dracu’! Sînt colonelul Aureliano Buendia.

La replica asta zguduitoare, jumătate din public începu să rîdă și să aplaude, urmată pe loc de cealaltă jumătate. Colonelul Buendia, care se obișnuise cu reacția asta inexplicabilă, se mai strîmbă o dată, acum mîrîind, la sărmana lui mamă și iscă un nou val de satisfacție. Apoi rămase încrămenit, așteptînd liniștirea publicului și sorbindu-și succesul.

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 109 din 150

Unul dintre răniți, care se oprise și el din cauza aplauzelor, începu să se târască din nou prin bălțile de gelatină colorată cu vopsea pentru ouă de Paște și ajunse la distanța potrivită pentru ca învingătorul să-i dea, în trecere, o cizmă în cap. Spasmul final îi ieși mai bine decât săptămîna trecută. Fumul se răspîndea în sală, atras de gurile de ventilație și cîteva doamne tușiră mai mult din autosugestie. Mama colonelului căzuse în genunchi și îi îmbrățișase coapsa încercînd să-l rețină. Să nu plece, adică, la o nouă luptă. Iar el ridică bărbia și privi în gol așteptînd căderea cortinei și înțelegînd că mirosul acela care-i declanșase amintirile venea de jos, din primele rînduri de scaune.

Cortina coborî după indicație, „nu prea repede“, și un spectator strănută zgomotos. Aplauzele porniră iar, ca și cum strănutul ar fi fost un semnal așteptat de toți.

Din punct de vedere tehnic, superficial, Iacint Manoil era un actor potrivit pentru rolul lui Aureliano Buendia, cel care comandase 32 de războaie civile și ieșise învins de fiecare dată. Și el jucase în peste treizeci de piese și fusese inevitabil zdrobit.

Era un ins spătos și necomplicat care, dacă n-ar fi purtat acest prenume imbecil, cadorisit de sora mai mare a maică-sii, căreia maică-sa nu-i ieșea din cuvînt, nu s-ar fi remarcat prin nimic. Nu era un aristocrat, firește, dar burghezia ultimelor trei generații lustruise neamul lor și, prin contrast cu neciopirea generală, părea a fi nobil, noblețea dîmbovițeană. Adică un amestec de lecturi prospăite, snobism și inteligență nativă soră cu prostia, sub care o femeie ce ar fi stat mai mult pe-aproape ar fi ajuns să cunoască și o mîrlănie rece, de serviciu.

În rolul lui Buendia, Iacint ajunsese din întîmplare, din cauză că titu-

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 110 din 150

larul, un actor mult mai talentat, își pierduse mințile întru Hristos și se dusesse la schit sub pretext că meseria îl făcea să păcătuiască. Era, în principiu, un adevăr indiscutabil: actoria și păcatul mergeau mână în mână spre străfundul iadului. De-ar fi numai obligația de a juca duminica și în zilele de post roluri cu totul neconvenabile mîntuirii.

Dar cel mai greu păcat ce-l apăsă pe Manoil și pe care-l simțise și predecesorul era acela că nu avuseseră puterea și răbdarea să citească romanul dramatizat în care urmau să joace.

Iacint nu înțelegea absolut nimic din caracterul lui Aureliano Buendia, adormea după două pagini, mereu aceleași. Nici nu-și dădea seama că romanul nu poate fi transformat mulțumitor în piesă de teatru. Învățase doar replicile scenariului. Singura lui consolare era că nici regizorul, care și dramatizase opera columbianului, nu înțelesese mai mult. Sărea în ochi că Ivan Cosma nu are habar de literatură. Se încapățîna totuși să dramatizeze tot ce-i cădea sub mîină. Nu ca să ia drepturile de adaptare, mizerabile, ci ca nu cumva, colaborînd cu un literat, acela să ghicească și să spună mai departe că el, marele Cosma, superelogiatul și arhipremiatul, este incult și agramat. Socoteală eronată: cine trebuia să știe, aflase.

Cosma nu pricepea decît romanele polițiste din care citise teancuri întregi. Pe Shakespeare niciodată, și nici n-avea de gînd. Secretul lui era spectaculos și inavuabil. Cînd voia să pună un Shakespeare, parcurgea atent capitolul respectiv din „Povestiri după piesele lui Shakespeare“ de Lamb, într-o ediție ilustrată pentru copii. Odată prinsă acțiunea, o reprezenta ca pe un scenariu de film polițist în care intercala, pentru derutarea adversarilor, fragmente alese absolut la întîmplare din Molière sau Euripide.

Brambureala ar fi fost reperată urgent într-o stagiune cu spectacole

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 111 din 150

multe și dese. Și aici însă, mintea super-regizorului, ascuțită în Agatha Christie și Edgar Wallace, găsisese un tertip. Își stabilise cartierul general artistic la Călărași. Nu era departe de capitala orgoliilor neostoite, dar era în afara rutelor comerciale și artistice, iar localnicii nu se interesau de teatru. Acolo își monta uriașele făcături convocînd, în scene grandioase, orchestra simfonică de amatori, echipe de gimnastică ritmică și zeci de dansatoare folclorice deghizate ad-hoc în duhuri bune, cu voaluri albe, și rele, cu voaluri negre, ca să nu încapă confuzie.

Ținea pe lîngă el un coregraf bătrîn și extraordinar de bețiv, nea Sasu, care avea talentul să miște ritmic gloatele de zîne cu bust proeminent într-o agitație de pînzeturi donate generos de fabrica locală și într-un fum de-l tăiai cu cuțitul. De altfel specialitățile lui Cosma erau fumul și stroboscopscoapele. De la piesele lui, spectatorii ieșeau leșinați de clipiciul luminos, împleticiți și gata să vomite. Creația lui se adresa plexului, diafragmei, ombilicului și, la o adică, acelor resorturi care, la spectatorii masculi, puteau uneori să prilejuiască o erecție cît de mediocră.

De aceea făcuse pe dracu în patru să doteze Călărașiul nu cu o mașină de fum obișnuită, de teatru, ci cu un agregat fumigen profesional, casat de infanteria armatei a II-a, cu care se simula ceața toxică la aplicațiile militare.

Tot de la oaste, că avea un văr colonel, împrumuta măști de gaze cu purtătorii lor cu tot. Astfel la Macbeth, stilizat cu adaosuri din Beaumar-chais, un pluton de infanteriști șarjase cu masca pe figură dinspre scenă spre sală, avînd în mîna dreaptă o sabie și în cea stîngă un puiet de fag din pădurea cu pricina. Spectatorii călărășeni, neobișnuiți cu modalitatea estetică a teatrului, dăduseră să fugă călcîndu-i în picioare pe criticii teatrali

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 112 din 150

care, înțelegînd metafora, stătuseră pe loc în calea lor.

Se crease o busculadă grozavă și, din cauza fumului care nu înceta să se reverse în chip de ceață britanică, Malcom și Macduff, în loc să-l înhațe pe Macbeth, îl luaseră pe un profesor de gimnastică din public. Nevasta ăluia începuse să urle, iar răzbunătorii, neînțelegînd de ce uzurpatorul se lasă dus atît de greu, îl înjuraseră șoptit de morții mă-sii.

Printr-un accident nefericit, profesorașul își înmormîntase născătoarea cu o lună în urmă și venise la teatru în silă, convins de rude că trebuie să se mai destindă după atîta stress. La auzul trivialității, el se smuci și îi dădu un cap în gură lui Macduff. Dacă n-ar fi avut masca pe față, scoțianul de ocazie și-ar fi adunat dinții de pe mochetă. Noroc că actorul din rolul lui Macbeth, venise în fugă, îl îmbrîncise pe gimnast și îi luase locul în brațele învingătorilor săi.

În urbe nu se puteau juca mai mult de cinci spectacole cu aceeași piesă. La primul veneau rudele actorilor, prietenii și clasele terminale de la liceul textil. La al doilea, notabilitățile orașului, comercianții privatizați și aceleași clase de la liceul textil. La al treilea erau aduși în autobuze critici, actori bucureșteni, operatori de la televiziuni, iar sala era umplută cu amatori de autografe de la aceștia.

Regizorul chema automat și un mare iubitor de teatru și de Ballantines, funcționar trei la consulatul Cubei, pe care-l prezenta prefectului și primarului drept ambasadorul Argentinei. Culmea că individul, după cîteva pahare de whisky, chiar credea că este. Juca rolul acesta dificil mult mai bine decît orice profesionist din trupă.

Mai erau posibile două reprezentații la care însă grosul era format tot din cei ce mai văzuseră piesa, de cîte un grup de jandarmi și aceleași

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **113** din **150**

infatigabile fete de la liceul textil. Veneau și acelea dintre ele care dățile anterioare fuseseră ținute departe de complicațiile consecutive unui avort.

Astfel montarea își trăia traiul inferior-dunărean, criticii, amețiți de fum și seduși de recepția somptuoasă de după spectacol, scriau de bine sau, în cel mai rău caz, povesteau piesa. Tehnica lui Cosma era să facă distribuții uriașe în capul cărora plasa cîteva vedete bucureștene. Numai înșirarea lor, cu cîteva cuvinte despre fiecare ocupa optzeci la sută din spațiul unei cronici teatrale standard. Adăugînd și floricelele de stil despre atmosfera patriarhală și malul înflorit al Borcei pe care amerizase lebăda de pe Avon, nu mai era loc de alte considerații.

Venirea la București era pregătită din vreme. Tămîia era aprinsă în cădelnițe pentru sfințirea monumentului teatral cu o zi înainte prin conferințe de presă. Soboare de ziarști aghesmuiau cu scurte semnale sosirea. Actorii împrumutați făceau atmosferă în teatrele lor de proveniență. La spectacol erau mobilizați toți finii și verișorii. Mătușile bucureștene ale histrionilor erau dotate cu buchete de garoafe, iar amicii politici își aduceau filialele partinice. Domnul Mușilă, un cumnat al coregrafului Sasu, șef la salubritate, avea grijă să trimită coșuri de flori din partea celor șase primării de sector regretînd amarnic vremea cînd Bucureștii aveau opt arondismente. Tot el cumpăra toate biletele disponibile la casă și le împărțea funcționarilor cu ordin strașnic să vină cu întreaga familie. Absenții urmau să piardă leafa pe trei luni.

Acest Mușilă, a cărui fiică dădea neîncetat examen la universitatea de făcut actrițe, era într-adevăr neprețuit. Pentru că damblaua lui Cosma era să aibă buluc de lume pe strapontine și pe trepte, Mușilă mobiliza douăzeci de șoferi grași de autogunoieră cu nevestele aferente și proporționale. Îi

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 114 din 150

băga în sală pe la intrarea actorilor cu dispoziții clare să ocupe culoarele de acces. Sub comanda lui Cosma, teatrul național din Călărași filma spectacolul cu două camere. Cu una prindea viermuiala de pe scenă și cu alta înghionteala din sala supraaglomerată. Prin mixarea celor două pelicule se realizau casetele de prezentare pentru festivaluri.

La conferința de presă se anunța că, îndată după reprezentația prin care ochii uimiți ai Capitalei aveau să ia act de o nouă capodoperă, vor începe repetiții în vederea unor turnee internaționale.

Acesta era un mesaj codificat dar ușor de priceput. El dădea startul într-o competiție a elogiilor. Criticii teatrali profesioniști sau de ocazie se întreceau în epitete, căutau să arunce cât mai departe metaforele și comparațiile ca la o reuniune athletică. Primul sau, cu puțin noroc, primii doi clasau în acest turnir al lingușelii aveau să fie alipiți trupei în următorul tur internațional, pe principiul că unde mănîncă patruzeci, mănîncă și patruzeci și doi.

Odată purtați prin lume, atîrnați de carul de luptă al invincibilului Cosma, ei aveau să trimită via fax vestea izbînzilor lui artistice prin decuparea citatelor favorabile din diverse publicații obscure. Rîndurile respective se prezentau muiate într-un butoi de sirop personal. Cei mai harnici dintre acești condeieri se pricepeau să inventeze, dacă era nevoie, nu numai articole, ci și ziare care nu apăruseră niciodată. Nimeni din spațiul carpatin n-ar fi bănuit că nu există nici un *Journal des Arts* în Quebec și nici poveste să apară vreun săptămînal numit *Teatro Oggi* în Reggio Calabria.

Era evident că mulți cetățeni spanioli din Bilbao se puteau numi Jorge Valdez, dar în mod sigur nici unul dintre ei nu se îndeletnicea cu teatrul, necum să mai și scrie că montarea lui Cosma „îl răscolise în acel colț al

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 115 din 150

inimii unde pînă atunci nu fusese loc decît pentru Peter Brook“. De altfel bieții cititori din țară nu știau nimic despre felul cum se scria despre teatru în privilegiatul spațiu al celor douăsprezece steluțe galbene.

Fanii teatrali nu aveau cum să știe că, de pildă, numai în Lombardia apăreau vreo douăzeci și două de publicații de teatru dar ele, la un loc, nu tipăreau mai mult de o mie de bucăți pe lună. Umblînd din chioșc în chioșc o săptămînă, n-ai fi putut să zărești niciuna. Se distribuiau prin abonament cîtorva contese nebune, actorilor pensionați, crescători de pisici, și unor potențiali sponsori.

Asta nu însemna că marile cotidiene îl ignorau pe Cosma. Așa de pildă, *Le Figaro* dedicase spectacolului său cu opt actori și două sute de figuranți șase rînduri în pagina 26 și o fotografie de cinci centimetri pătrați. În *Evening Standard*, în suplimentul de sîmbătă pentru grădinărit, creșterea iepurilor de casă și alte activități de umplut timpul liber, avusese chiar o optime de coloană și o fotografie color cît un timbru fiscal. Articolul și poza fuseseră mărite cu un super-copiator care făcea bannere publicitare. Uriașa copie ocupa un perete întreg al teatrului național din Călărași fiind luminată de nouă reflectoare. Nici nu se putea citi, literele erau cît capul de om.

Fapta cea mai de seamă a geniului său era însă aceea de a-l fi găbjit și recondiționat pe Sasu, coregraful, omul din umbră, niciodată pomenit în articole critice. Sasu avea marele avantaj că nu-și dorea nici un fel de glorie. Mult mai pragmatic, avea un singur dor: să bea cît mai mult whisky amestecat cu Martini alb. Turneele lungi, acoperite de foi xeroxate cu cronici imaginare îl lăsau mai rece decît cubul de gheață cu care-și garnisea trăscaul de lux. De porniri erotice fusese iertat de două decenii. Bînd, pe

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 116 din 150

atunci, exclusiv *Săniuță* și *Doi ochi albaștri* impotența i se instalase trainic de la mijlocul deceniului opt al aceluși secol sinistru ce-a fost al douăzecilea.

– Comunismul m-a castrat, zicea. Și ce bine mi-a făcut!

Acum se putea dedica exclusiv pasiunii pentru mixtura fericirii sale. El meșteșugea totul impecabil, fără să-l mai întrebe pe Cosma. Pe care de fapt îl disprețuia pentru motivul omenesc că nu știa ce și cât să bea. Ordona zecilor de iobagi și mai ales iobage ale scenei în ce ritm și în ce pas să are scena. Criticii de teatru rămâneau înmărmuriți.

Explicația era foarte simplă. Sasu realizase sute de spectacole de balet revoluționar pentru diferite prilejuri în care ochiul iubitorilor conducători trebuia flatat. El mișca masele, flutura steagurile, dezvelea coapsele. Și pe atunci era doar „mîna a doua“, discret, anonim.

Bieților hermeneuți teatrali li se întipăriseră atît de adînc pe cortex mișcărilor istorice, tematice reglate de Sasu, încît acum, după cucerirea libertății, subconștientul lor cîinos-pavlovian încă le recunoștea cu exces de salivație. De-aici jubilația vecină cu orgasmul ce se vădea în ejaculare de laude nemăsurate. Pe care le colecta Cosma. Lui Sasu îi revenea numai combinația de alcooluri și nici că-i trebuia mai mult.

În ceea ce-l privea pe Iacint, el intrase la teatru din întîmplare. Meditatorul care-l pregătea pentru fioroasa admitere era, ca atîția alții din breasla lui, om de legătură pentru un șmecher de membru al comisiei. Cu cîteva săptămîni înainte de examenul fatal, omul din juriu se prezenta la lecție ca să vadă candidații. Aceștia trebuiau să-i pună în plic un avans consistent pentru a fi prețaluiți și a li se prezice viitorul: unii puteau fi susținuți în sesiunea curentă și urmau să dea restul sumei după fericita afișare a listelor. Alții „mai trebuiau lucrați“ vreo cîteva ani și deci scăpau numai cu

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 117 din 150

arvuna.

Tocînd banii destinați marelui moment, lui Iacint, care nu-și dădea șanse, nu-i rămăsese decît să înhațe două sticle prețioase din colecția de țării a lui taică-su și să le ofere maestrului. Deși, valoric, ele nu împlineau tariful legiuit, tartorul intrărilor, care nu de bani ducea lipsă, ci de un carcalete mai fin, îl ținuse minte. Astfel, profitînd și de răzgîndirea unui favorit, Iacint se trezise în rîndurile studenților.

La concursul pentru ocuparea postului, Iacint fusese din nou norocos. Aici prețul era fixat din vreme, printr-un interpus, un fel de slugă a directorului, aparent bleg-unsuros, dar iute la mușcătură ca vipera. Cînd auzise suma, actorașului i se muiaseră picioarele, iar n-avea banii. Îi veni însă o idee simplă și eficientă. Îl luă deoparte pe ticălos și, împărțind bănuții, cîți avea, în două, îi dădu jumătate dintre ei. Îl convinse apoi să dijmuiască plicurile celorlalți și să adauge la al lui Iacint pînă la echilibru. Apoi să ia asupra lui vina de-a fi transmis greșit cifra.

Tipul prinsese mișcarea din zbor și astfel Iacint, căruia-i cădeau cuvintele din gură precum cojile de semințe, se trezi reușit la concurs alături de cei ale căror punguțe fuseseră ciugulite. Alți doi colegi, mai cu experiență și de vreo zece ori mai buni, care se prezentaseră ca fraierii doar cu talentul, fură felicitați călduros de întreaga comisie dar rămaseră, firește, mofluji.

Ei au avut destine diferite. Primul mai încercase de trei ori și-apoi își pusese ștreangul de gît. Al doilea se cărase în Germania însurîndu-se cu o nemțoaică bogată. Se îngrășase și, la petreceri, făcea deliciul oaspeților prezentîndu-le, între tort și cafele, numărul de pantomimă cu care fusese respins la prima și ultima lui tentativă de a pătrunde într-un teatru de elită.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 118 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **119** din **150**

Motanii din bibliotecă (în loc de încheiere)

Sfințitul Daniel pășea sfielnic, apăsător nu atât de vîrstă, cît de umilința ipocrită pe care și-o impunea teatral în prezența starețului. După ani lungi de tutuială, se osîdea să-l cheme pre acesta numai după canoane, cu toată cinstea, stîrnind adesea rîsul chihăit, de orangutani, ai dumnealor canonicilor Mihail și Gavril, aflați ca din întîmplare prin preajmă.

Mai ales cînd trebuia să raporteze cîte o năzbitie a motanilor, Daniel lua ton de sfială îngerească și nu pe ei, necuvîntătoare, îi osîdea, ci pe sine, prefăcîndu-se că nu ia seama la stricăciunile lor, ceea ce părea lucru de tot ironic. În adevăr, slăbiciunea starețului pentru pisici se adîncise cu vîrsta. Dacă Nicolae, Mircea sau Laurențiu, cotoii lui favoriți, prăduiau cămara sau răsturnau ceva în bibliotecă, unde erau îngăduiți din mila înalt-preasfîntului, ponoasele aveau să le tragă călugării sau, mai vîrtos, cei doi novici, băietani de alergătură, Iosif și Simion, pe care tare-i mai oropsea sfinția-lui.

Ceilalți sfințiți călugări se țineau mai dîrji. Dumnealui Lucian Ploșteanu alunga alene cozile lor cînd îi dădeau pe la nas în strană, unde moțăia adesea. Ierodiaconul Radu, acrit de păcate și rămas la treaptă joasă a ierarhiei întrucît uitase și puțina carte pe care-o știa, îi afurisea cu vorbe nemaiauzite ce făceau să roșească și sfinții de pe pereți și care-i aminteau de junețe.

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 120 din 150

Chiar sfințitul Gavril, trecut la cele sfinte sub numele lui de botez, cel mirean de Horia părînd prea nebisericesc, blestema mîrtacii. Se ivea, roșu de furie, înaintea starețului și se jeluia de picturile sale minunate cu colorile întinse de etichetele păcătoase ale fiarelor:

– Băi, prea sfinte Silviene, băga-mi-aș doamne iartă-mă în cine a îmbătrînit de nu-l mai ține memoria și a lăsat ușile de la bibliotecă deschise. A intrat proclerul de Laurențiu și mi-a vărsat apa peste desene și apoi a călcat în verdele smarald de l-a amestecat cu galbenul de crom, că dacă n-aș fi călugăr drept credincios i-aș... dumnezeii lui de motan... Că-i lași sfinția ta și...

Trebuia sfințitul stareț, cu durere în suflet, să-i dea canon foarte greu ca să ispășească asemenea vorbe.

La fel și sfințitul călugăr Sergiu, cînd pășea prin curte, lipsit cum era de lumina ochilor, la braț cu ieromonahul Calinic, de-i zisese Cătălin precînd fusese la cele lumești, se-mpiedica hojma de mîțele pripășite de stareț, pre numele lor Simona, Rodica, Nina și Adina, izmenite și veșnic borțoase. Atunci se cam mînia dar, diplomat ce se afla, înjura numai ungurește să nu-l priceapă nimeni.

Ori astăzi sfințitul Daniel avea de adus în fața prea-sfîntului stareț Silviu o plîngere mult mai grea. Cu barba roșcovană lăsată în piept, arătînd numai creștetul tonsurat de vreme, Daniel nu putea să-l privească în ochi cînd îi spunea pe ocolite:

– Sfințite, îmi pare rău că te tulbur. Dar vezi că Nicolae, cotoiul sfinției-tale, n-a avut ce face și s-a ușurat în bibliotecă, taman în sala manuscriselor și asta n-ar fi nimic, dar apoi a prăvălit scrierile cuviosului Cristian, iertat fie și pus alături cu îngerii, peste murdărie, de i s-a năclăit familia

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 121 din 150

sărmanului....

– Hă? Cum? întrebă starețul, pe care ori îl lăsase auzul, ori nu voia să priceapă. Cine?

– Cotoiul s-a căcat în bibliotecă! trecu, cu glas mare, la limba de rînd Daniel.

– Voi ce-ați păzit? se mînie starețul. Nu mai sînteți în putere, nu mai aveți vlagă nici să păziți o mîță! Să curățiți fiecare literă, că iadul e-al vostru! Radule! mai strigă el. Ce le-ai dat să mănînce?

– Kitty Cat, prea-sfinte, întru slava Mînuitorului, zdrăngăni din mustața rară cel chemat.

– Minți, deșuchiatule! Le-ai dat fasole și ai mîncat tu conservele ca să nu ții postul! Altfel cum s-ar fi cufurit ei, săracii?! Să faci patru sute de metenii în mijlocul bisericii, iar ceilalți cîte două sute. Iar pre voi, arătă el cu degetul spre sfințiți călugări Mihail, Lucian și Gavril, vă opresc de la biliard o lună de zile că aicea-i lăcașul Domnului, nu club. Iar vin nu mai puneți pe limbă pînă după Sfintele Paști.

Cei trei se frînseră sub greutatea pedepsei, iar sfințitul Calinic le făcu un semn liniștitor, căci mai avea ceva provizii.

– Da' noi ce vină avem, prea sfinte? îndrăzni Mihail de sub pletele-i albe.

– Aveți, că beți și lăsați ușile vraște. Domnul vede! încheie starețul.

– Trec prin hrubă și osuar în bibliotecă după șoareci, îndrăzni să le ia apărarea cuviosul Radu care, ca bibliotecar-șef, cunoștea mersul. Și-au ascuțit ghearele pe pielea copertii lui Toma din Aquino!

– Și ce vreți voi, se răsti ierarhul? Să mă lipsesc de *mâte*? Mai bine mă lipsesc de voi, că prea *sunteți* plini de păcate!

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 122 din 150

Să vorbească el cu *sunt* și cu *î* din a, nu se mai întâmplase. Era semn de mare amar. Niciodată, de când statul hotărîse să dea generației lor o monastire cu bibliotecă, s-o stăpînească și să viețuiască în ea în legea lor, cu condiția trecerii la călugărie, asta nu se mai petrecuse.

Ce-i drept, ani lungi de păcate care trebuiau răscumpărate le impuneau să se retragă din viața de mireni și se strînseseră în sihăstrie de bunăvoie. Tot de bunăvoie îl aleseseră stareț pe Silvian, iubitorul de feline, dar acum se întrebau dacă nu greșiseră.

Zguduit de întâmplare, potrivit-și cu mîna tremurătoare ochelarii pe nas, sfințitul Răzvan, felcerul voluntar al adunării, bilbîi că, dacă e nevoie, în două-trei zile îi poate strînge la mațe pe păcătoșii de pisoi de aveau să facă numai gloanțe de mitralieră.

– Da' ce crezi tu, mă?! se zoborși starețul. Că ăștia sînt pacienții tăi de la țară să-i omori de ocluzie în numele artei?!

Felcerul tăcu umil.

– Toată lumea la curățat biblioteca! mai hotărî Silvian. Să le dai pisicilor ceai de mentă fără zahăr, îl osîndi el pe ierodiaconul Radu. Iar tu, doctore, să vîri pe gîtul sfințiților colegi cîte un diazepam, să doarmă bine la noapte, nu să cutreiere prin edificiu cu scopuri livrești. Că mîine avem de lucru. Adicătelea noaptea umblați prin bibliotecă precum stafiele, doar-doar oți găsi ceva pornografie, iar ziua, de adormiți ce sînteți, lăsați bieteles pisici să intre între rafturi și nici nu le vedeți. S-a mîntuit.

– Și slujba? îndrăzni Mihail Gălățanul numai de-al naibii.

Dar starețul îl privi aspru făcîndu-l să plece.

Peste noapte nu se petrecu nimic. Pare-se că și motanii, pisicile și călugării dormiră buștean. Dar a doua zi, năuci de somnifer, pe care unii

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 123 din 150

îl potențaseră pe-ascuns cu niscai țuică, ultimii începură să umble printre rafturile de cărți ca bezmeticii. Sfințitul Sergiu rătăcise o carte și începuse să-i întrebe pe toți, lăsînd ungureasca deoparte:

– Frate Calinic, nu vezi tu unde grijania mă-sii am pus catehismul?

Nerăbdănd să-l audă vorbind așa, sfiosul călugăr Lucian se repezi să-l caute dar, sub sedative fiind, puse un sfeșnic la marginea raftului și, trecînd pe-acolo pălălăind din mîini, cum avea obicei, sfințitul Mihail îl răsturnă peste niște hîrțoage.

Atît trebui să se aprindă niște cărți mai subțiri, apoi ditamai scripturile, apoi lemnăria bibliotecii și la urmă toată monastirea. Și arse cu flacără mare, de n-a fost post de televiziune să nu dea la știri vestea că primul așezămînt de călugări grămățici, toți din același leat, a ars cu terfeloage cu tot.

Numai Dumnezeu a făcut să nu ardă și pivnița decît în parte. Iar cînd au venit televiziunea și pompierii, rămăseseră numai niște butoaie cu vin, iar din merindele strînse cu greu, doar niscai gîște păstrate în untură care se pîrliseră puțin. Însă sfințitul Gavril zicea că așa sînt mai bune.

Se liniștiseră părinții, bătrîni cum ajunseseră, că trecuse vremea lor, și tot rupeau din friptură cu mîinile și beau vin, iar ierodiaconul Radu le cînta ca la mahala, ca pe vremuri. Numai părintele stareț stătea aparte întristat. El vin nu bea, nici carne de zburătoare nu punea în gură. Îi privea cu necaz pe ceilalți și-și plîngea pisicile fugite în lume cu coada bîrzoiată.

Mai apoi însă, s-a ogoit și el la gîndul că bietecele animale măcar nu arsaseră sub cărți. Unii l-au văzut chiar închinînd cu frații lui de credință în numele Tatălui, și al Fiului și al Sfîntului Duh cum poate mai fac ei și azi de-or mai trăi și n-or fi murit.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 124 din 150

Addenda

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **125** din **150**

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **126** din **150**

Interviu cu Sfințitul Călugăr Vasile

(O păcăleală de 1 Aprilie 2000 scrisă la invitația revistei PLAYBOY)

În campania electorală a anului 1996, viitorul președinte al României, domnul Emil Constantinescu a vorbit pe larg despre o întâlnire a domniei-sale cu un sfințit călugăr, pe numele său Vasile. Acest călugăr l-a îndrumat spirital pe candidat și l-a luminat întru înțelegerea cuvântului dumnezeiesc. Am aflat între timp cu toții că acțiunea sfințitului Vasile nu a rămas fără urmări întrucât domnul Constantinescu, înarmat cu statornicia lui credință și apropiindu-se de cele sfinte prin intermediul călugărului, a biruit în alegeri.

Surse apropiate de Cotroceni ne-au afirmat că întrebarea celebră de acum „Credeți în Dumnezeu, domnule Iliescu?” nu i-a fost sugerată președintelui nici de Ion Caramitru, nici de Zoe Petre, ci de însuși sfințitul Vasile. Ea l-a răscolit la ultima confruntare electorală atât pe domnul Ion Iliescu cât și pe alegătorii nehotărâți și a decis victoria în turul doi de scrutin a candidatului CDR.

Așa cum era firesc, după investirea ca președinte, domnul Constantinescu a rămas în legătură cu sfințitul călugăr deși acesta nu și-a părăsit sălașul pentru a veni la Cotroceni. El nu a dorit să devină în chip oficial consilier al președintelui. Totuși, în momente de cumpănă, sau doar de

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 127 din 150

descurajare, sau la Sfintele Sărbători, președintele caută apropierea, sfatul și lumina credinței călugărului Vasile, acum în vîrstă de aproape 80 de ani.

El l-a sfătuit pe președinte la toate remanierele guvernamentale, în clipe grele cum au fost mineriadele de la Costești și Stoenеști, în dezlegarea afacerii Țigareta dar și în momente fericite precum vizitele lui Bill Clinton și ale Papei Ioan Paul al II-lea. Am aflat pe căi întortocheate că atunci sfințitul călugăr a sosit la București pentru cîteva ore și s-a întîlnit în secret cu Sfîntul Părinte.

Identitatea reală a călugărului misterios a rămas o taină pentru toată mass-media din România deși mulți au căutat s-o afle. Revista PLAYBOY a izbutit acolo unde reporterii cei mai iscoditori au dat greș. Știm acum că numele Sfîntului Ierarh Vasile nu este cel de la botez, sfințitul călugăr numindu-se de-adevăratelea Eftimie. El și-a spus Vasile acum aproximativ 60 de ani cînd a îmbrăcat haina monahală pentru a nu fi obligat să participe la oroarea care a fost al doilea război mondial. Mergînd pe urmele greu de găsit ale sfințitului Vasile, nu am descoperit schitul în care se ascunde de lume și unde președintele vine să-l caute. Secretul e păzit cu strășnicie atît de Sfînta Biserică Ortodoxă cît și de Serviciul Român de Informații care colaborează strîns ca totdeauna în păstrarea lui.

Am profitat însă de o vizită pe care, în ciuda vîrstei, călugărul Vasile a făcut-o în plină iarnă la Schitul Îndurării din Pojorîta. Sfinția sa a sosit în ospeția celor trei călugări de acolo pentru a se reculege cîteva zile la icoana vindecătoare ferecată în argint a Sfinților Cosma și Damian doftori fără de arginți. Astfel, îndată după Odovania Praznicului Întîmpinării, chiar în ziua Sfîntului Mucenic Haralambie, după ce am ascultat sfînta slujbă a vecerniei am avut deosebitul privilegiu de a sta de vorbă cîtăva vreme, în

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 128 din 150

chilia rezervată lui de gazde, cu Sfințitul Călugăr Vasile.

Dialogul nostru s-a legat repede, în jurul unei sticle de vin mănăstiresc minunat și la lumina lămpii de gaz. Căci Schitul Îndurării este prea departe de rețelele electrice. În lumina blîndă a flăcării de gaz și a focului din sobă, sfințitul Vasile ne-a destăinuit lucruri uimitoare. Vocea lui blîndă și egală dar foarte hotărîtă răsuna sclipitor între cuvioasele ziduri. Am pornit, cum era firesc, de la praznicul acelei zile în care creștinii prăznuiesc virtuțile creștine ale Sfîntului Mucenic Haralambie dar totodată ale Sfintei Valentina.

A doua zi fiind vineri, zi de post, sfîntul călugăr ne-a îndemnat la cumpătare. S-a potrivit să fie a doua zi și ziua Sfintei Împărătese Teodora, devenită sfîntă alături cu îngerii după ce fusese desfrînată. Și de la ea la PLAYBOY și apoi la politică n-a mai fost decît un pas. Sfințitul călugăr ne-a vorbit cu dezinvoltură, dar cu pioșenie, despre toate ale lumii.

PLAYBOY Sfințite părinte Vasile, sînteți confesorul și sfătuitoarul președintelui. Cum s-a ajuns la această situație?

CĂLUGĂRUL VASILE A fost, fără îndoială, lucrarea Domnului și voia Sa de necercetat. Eu nu mi-am pus această întrebare și mă mir că mi-o puneți. Și în trecut conducătorii au avut sfătuitoarii lor tainici sau fățiși dintre monahi. De pildă, istoria ne vorbește despre Sfințitul Daniil, zis și Sihastrul. El îl sfătuia pe Ștefan cel Mare și sfînt dar, precum se știe, îl și dojenea adesea. Eu cred că avea și de ce. Căci Ștefan, cînd era Mare, nu era totdeauna și Sfînt. Și viceversa. Vasăzică este un lucru în firea poruncilor Domnului ca un conducător să aibă alături de el un om al bisericii care să-l îndrume în cele văzute ca și în cele nevăzute.

PLAYBOY Dar pentru cele văzute, ca să dați sfaturi unui președinte,

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 129 din 150

trebuie să vă pricepeți și în cele lumești?

CĂLUGĂRUL VASILE Fără doar și poate. Dară lumea, în întregimea ei ca și în părți, nu este decît creația lui Dumnezeu. De aceea eu trebuie, firește, să fiu cunoscător și al lucrurilor lumești. Care sînt oglinda pămîntescă a lui Dumnezeu. Le cunosc și pe acestea, cu voia Stăpînului Ceresc.

PLAYBOY Dar cele trupești?

CĂLUGĂRUL VASILE În cărțile sfinte este deslușire pentru toate. Dumnezeu l-a făcut pe om din țărîna pămîntului. Țărîna trupului este așadar modelată de El. Nu se află lucru trupesc în care să nu se vădească lucrarea dumnezeiască.

PLAYBOY Vă plac femeile frumoase, așa cum sînt cele din revista noastră?

CĂLUGĂRUL VASILE Ce-i frumos îi place și lui Dumnezeu. Mie cu atît mai mult. Femeia a fost ispitită de șarpe cum deslușit se spune în Geneză. Ea i-a dat și bărbatului rodul pomului. Iar el, bărbatul vreau să zic, dacă a primit să păcătuiască alături de femeie, a făcut-o pesemne pentru că femeile sînt frumoase.

PLAYBOY Așadar privirea acestor femei vă face plăcere?

CĂLUGĂRUL VASILE Da, ca oricărui muritor. Privirea unui lucru sau a unei ființe nu trebuie să fie desfătare, căci Sfîntul Prooroc Ieremia scrie: „Veți roși din pricina grădinilor în care vă desfățați“. Privirea trebuie să fie doar contemplație și să fie plină de dragoste, cum scrie la *Cîntarea Cîntărilor*: „Apele cele mari nu pot să stingă dragostea și rîurile n-ar putea s-o înece“.

PLAYBOY Cum trebuie să se poarte bărbatul cu femeia?

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 130 din 150

CĂLUGĂRUL VASILE Trebuie să o iubească și să se înmulțească împreună-îndu-se cu ea așa cum spune și Vechiul Testament în mai multe locuri. Bărbatul va dovedi iubirea lui făcînd cu femeia cum glăsuiește Scriptura.

PLAYBOY Dar dacă femeia nu vrea să se înmulțească? În ziua de azi, știți...

CĂLUGĂRUL VASILE Bărbatul trebuie să arate bunăvoință și să se împreune cu ea cît se va putea mai des. Ce se petrece după aceea, este lucrarea Domnului.

PLAYBOY Sau a farmacistului?

CĂLUGĂRUL VASILE Dacă e voința Domnului, farmacistul nu are nici o putere. Au credeți că lecurile cele mai tari pot sta în calea Lui? *Evanghelia* ne face arătare deslușită. Cînd Domnul Dumnezeu a vrut să îl nască pe Iisus dintr-o fecioară, el a izbutit. Nimeni nu se poate împotrivi în nici un fel vrierii Lui.

PLAYBOY Ce fel de sfaturi dați președintelui și cum sînteți recompensat?

CĂLUGĂRUL VASILE *Sfînta Evanghelie de la Matei* spune: fără plată ați primit, fără plată să dați. Eu primesc fără plată îndemnuri spirituale de la Domnul Dumnezeu nostru și tot fără plată le dau mai departe. Sînt vasăzică sfaturi de suflet deoarece *Sfînta Evanghelie după Luca* scrie deslușit: „Nu cei sănătoși au nevoie de doftor, ci cei bolnavi“. Un om care îi conduce pe alții nu poate fi decît bolnav.

PLAYBOY Împărtașiți așadar ideea că lumea este condusă de niște bolnavi?

CĂLUGĂRUL VASILE Da. Sigur. Lumea în cuprinderea ei în general. Iară țara noastră în special. Iar de împărtașit, eu nu împărtașesc decît ceea ce este scris deslușit în cărțile sfinte. Vasăzică este scris în *Psalmul 39*: „Omul

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 131 din 150

umblă ca o umbră, strînge comori și nu știe cine le va lua“. Deci omul care-i conduce pe alții este bolnav. El își poate găsi sănătatea după aceea, intrînd în sihăstrie.

PLAYBOY Care a fost cel mai important sfat pe care l-ați dat președintelui? L-a urmat?

CĂLUGĂRUL VASILE După cum am spus și înainte, sfatul meu cel mai de seamă a fost ca, după ce va încheia misiunea sa de cîrmuitor, să îmbrace haina monahală. Să fugă de cele lumesti. Întrucît Sfîntul Apostol Pavel foarte deslușit scrie: „cei ce împlinesc legea lui Dumnezeu vor fi socotiți fără prihană“. Vasăzică ei, chiar dacă au stat alături cu cei prihăniți, cu iudeii și fariseii, dacă se întorc la lege, se curăță. Nu știu dacă președintele nostru va urma sfatul meu. Dacă o va face, eu l-am îndrumat să își ia numele de Ieremia.

PLAYBOY De ce tocmai acest nume?

CĂLUGĂRUL VASILE Pentru aceea că la cartea lui Ieremia este scris, la versetul 29, că în zilele acelea, ale venirii Domnului pe pămînt, nu se va mai zice: „părinții au mîncat aguridă și copiilor li s-au strepezit dinții“ ci fiecare va plăti după nelegiuirea lui. Și tîlcul acesta mi se pare atît de deslușit, că nici nu mai trebuie să-l explic.

PLAYBOY Sfînțite părinte, dar și Ezechiel spune același lucru. Nu credeți că ar trebui ca președintele să-și ia numele Ezechiel?

CĂLUGĂRUL VASILE S-ar putea și aceasta, dar, mai sigur, la ceasul potrivit Domnul ne va lumina cum să înfăptuim. Vasăzică nu trebuie să ne bîntuie grija de pe acum. Căci din mandat mult mai este.

PLAYBOY Îi citați adesea președintelui din Scriptură?

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 132 din 150

CĂLUGĂRUL VASILE Este scris în Pildele din Vechiul Testament că ochii lui Dumnezeu îl păzesc pe cel ce are știință. De aceea eu îl încunoștințez pe domnul președinte ca și pe toți cei care îmi cer sfatul de cuvîntul lui Dumnezeu. Întru aceasta, eu îi citez dumnealui atît din Vechiul Testament cît și din *Sfintele Evanghelii* și din *Epistolele Apostolului Pavel*. Foarte des, președintele îmi cere să-i deslușesc anumite pasagii pe care nu le înțelege îndestul.

PLAYBOY Care sînt părțile din Biblie la care vă referiți mai des în ajutorul pe care îl dați șefului statului?

CĂLUGĂRUL VASILE Fără doar și poate că mai întîi stau *Evangheliile*. Domnia-sa este binecunoscător al *Evangheliei după Sfîntul Apostol Luca*. Mai puțin îi place *Evanghelia după Sfîntul Apostol Ioan*. De asemeni nici nu vrea să audă de *Apocalipsa lui Ioan*. Iară eu, ca păstor sufletesc, încerc să-i respect această înclinație. Fiecare își ia din textele sacre ceea ce-i vine mai mult la socoteală.

PLAYBOY Îi citiți și din *Cîntarea Cîntărilor*?

CĂLUGĂRUL VASILE Nu este nevoie. Domnia sa cunoaște *Cîntarea Cîntărilor* pe dinafară și adesea recităm împreună versetele ei cu melancolie. Eu îl sfătuiesc mereu să citească *Psalmul 45* ca și *Psalmul 46* unde este înfățișată în cuvinte minunate puterea lui Dumnezeu și unde este scris: „Copiii tăi vor lua locul părinților tăi; îi vei pune domni în toată țara“.

PLAYBOY Credeți că faptele apostolilor pot constitui exemple pentru un președinte?

CĂLUGĂRUL VASILE Eu sînt de părere că faptele Sfinților Apostoli nu pot să fie pilde pentru un președinte, întrucît erau alte vremuri pe-atunci iară ei erau apostoli, iar nu președinți. Dacă un președinte vrea să se poarte

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 133 din 150

ca un apostol, atunci trebuie să devină sfânt, iar asta nu este cu putință. De aceea zic un apostol să se poarte ca un apostol, și un președinte ca un președinte. Așa cum Petru l-a vindecat pe Enea în Lidia, așa și președintele poate fi vindecat de un apostol. Dar nu poate sta în locul său.

PLAYBOY Care este pasajul preferat din Biblie al președintelui nostru?

CĂLUGĂRUL VASILE Președintele îndrăgește foarte mult un verset minunat din a 12-a epistolă a Sfintului Apostol Pavel către Corinteni și anume: „Am ajuns nebun, dară voi m-ați silit.“

PLAYBOY Sînteți de părere că este un verset stimulator pentru oricine?

CĂLUGĂRUL VASILE Desigur. Ca în orice frază a Sfintei Scripturi, vorbește prin ea înțelepciunea Divină. De asemeni președintele repetă foarte des un alt verset din Sfintul Apostol Pavel care spune deslușit: „E nevoie să mă laud, măcar că nu este de folos“.

PLAYBOY În afară de președinte, cunoașteți comportamentul religios al altor politicieni? Cum se comportă ei cu prilejul sărbătorilor religioase?

CĂLUGĂRUL VASILE Pustnicindu-mă întru slava veșnică a Domnului, nu particip la marile slujbe și la *Te Deum*-urile oficiale. Dar, întrucît trebuie să le cunosc totuși, Serviciul Român de Informații se străduiește cu milosîrdie creștinescă să mă ajute. Astfel am văzut multe casete digitale cu asemenea sfinte liturghii și pomeniri. E limpede, după cum se poartă numeroși lideri politici, că în sufletul lor sălășuiește Satana. Altcum nu se poate înțelege de ce se scobesc în nări, joacă de pe un picior pe altul și nu fac gesturile potrivite unui creștin evlavios. Mai au mult pînă să învețe cele trebuitoare mîntuirii sufletului. Dar, cum spuneam, lucrarea lui Belzebuth în sufletele lor îi și împiedică.

PLAYBOY Dar cruce își fac cu toții.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 134 din 150

CĂLUGĂRUL VASILE Mulți nici măcar semnul acesta nu-l fac bine și este un păcat de moarte. Sfânta cruce este semnul ritual cel mai important fiind simbolul pătimirii Domnului Nostru Iisus Hristos pentru scăparea noastră. Nu mai spun că, și dacă îl fac bine, dar fără să se pătrundă de înțelesul lui, e zadarnic. Unul dintre cei mai însemnați oameni din stat i-a mărturisit președintelui că este membru în patru consilii de administrație și, când își face sfânta cruce se gîndește pe rînd la fiecare dintre cele patru. Nu așa se dobîndește Împărăția Cerurilor.

PLAYBOY Dar nu s-ar putea institui niște ore de religie pentru deputați și senatori și pentru miniștri pentru a-i scoate din neștiință?

CĂLUGĂRUL VASILE S-ar putea, firește. Măcar pentru cei care sînt de religie creștin-ortodoxă. I-am propus chiar președintelui să le vorbească și să le ceară să urmeze asemenea învățătură. Dar domnia-sa mi-a răspuns cu înțelepciune: „Cum crezi dumneata, sfințite părinte, că acești nevrednici, care abia vin la ședințele pentru care sînt plătiți ori nu vin nici acolo decît ca să moțăie și să bîrfească, ar putea să se strîngă la ore de religie?“. Am găsit că are dreptate.

PLAYBOY Dacă s-ar pune problema să dați un sfat unui om politic într-o chestiune legată de poftele trupului, ce ați face?

CĂLUGĂRUL VASILE Dacă mi-ar cere sfatul, aș căuta în toate cărțile dezlegarea întrebării și i-aș da ceea ce îmi cere. Așa este creștinește. Este scris: cere și ți se va da. Cel care va cere de la mine, de la mine va primi.

PLAYBOY De exemplu, dacă ați fi întrebat despre promulgarea unei legi prin care să se înființeze case de toleranță ce ați răspunde?

CĂLUGĂRUL VASILE Dacă s-ar întâmpla, i-aș pune pe legiuitori să se roage fierbinte pentru luminarea minților lor, să citească *Sfintele Evanghelii*

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 135 din 150

și apoi să hotărască așa cum se vor fi dumirit.

PLAYBOY Dar care ar fi părerea dumneavoastră?

CĂLUGĂRUL VASILE Domnul nostru Iisus Hristos a iertat-o pe femeia curvă. Cui i se iartă mult, iubește mult. Cui i se iartă puțin, iubește puțin, spune deslușit Sfântul Apostol Luca. Iară eu mai mult ce pot spune?

PLAYBOY Am priceput. Vă interesează lupta politică?

CĂLUGĂRUL VASILE Mă interesează foarte mult. Eu văd în lupta politică lucrarea lui Satan și a altor îngeri căzuți. Iară în felul în care se desfășoară ea găsesc tot felul de învățăminte. Pentru a te apăra de Necuratul, trebuie să cunoști felul în care el se arată și încearcă să izbândească asupra celor drepti. Armele lui sînt felurite: corupe, îndeamnă la jaf, la minciună, la mîndrie deșartă. Lupta în politică este după cum citesc eu în Scriptură încercarea lui Azazel de a învărti lumea în jurul cozii lui blestamate. Iară la noi mulți oameni din politică se poartă așa cum se poartă fiind îndrăciți, adică posedați de Diavol care lucrează în ei.

PLAYBOY Cum îl puteți feri pe președinte de influențe malefice?

CĂLUGĂRUL VASILE De cîte ori trebuie să se întilnească față în față cu acei oameni în care stă pitit Duhul Celui Nemernic, îl împărtășesc pe domnul președinte. Dînsul se înarmează cu armele credinței și astfel biruie asupra vrășmașilor. Altminteri i-ar fi cu neputință pentru că diavolii sînt foarte vicleni.

PLAYBOY Cîți draci sînt în medie într-un politician?

CĂLUGĂRUL VASILE Diavolii nu pot fi măsurați cu numărul și nici cîntăriți cu cîntarul. Cînd intru în sălile Paramentului sau la Guvern sau chiar la vreun partid, simt cum bolțile se cutremură și se crapă de urletele demonilor care mă știu dușmanul lor neîmpăcat.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 136 din 150

PLAYBOY Cum se face că alții nu aud aceste urlate?

CĂLUGĂRUL VASILE Pentru că sînt la rîndul lor posedați de diavoli care le astupă urechile. Altfel cum ar putea oamenii de rînd să-i aleagă în fruntea lor, drept conducători, pe cei mai îndrăciți?

PLAYBOY Dar președintele nostru nu are și Domnia-sa vreun drac?

CĂLUGĂRUL VASILE Dacă a avut, nu mai are. Vasăzică Domnia-sa este curățit de Satana și ce nu s-a curățit încă, se va curăți în cît i-a mai rămas. Căci mult a suferit. Și poate va mai suferi dacă va fi din nou ales ca președinte. S-ar putea să aibă de îndurat pînă în anul 2004. Ceea ce ar fi foarte mult.

PLAYBOY Credeți că a fi președinte este o suferință atît de mare?

CĂLUGĂRUL VASILE Din punct de vedere spiritual este un chin pe care nici osîndiții din Iad nu-l primesc. De aceea am și dorit să alin durerea președintelui prin cuvîntul lui Dumnezeu.

PLAYBOY Dacă e așa cum spuneți, înseamnă că Fidel Castro suferă de decenii întregi.

CĂLUGĂRUL VASILE Ateii, cei care nu-L recunosc pe Dumnezeu, în speță comuniștii, ca lifte bolșevice spurcate și păgîne, fie cu ei afurisenia în veci, nu suferă! Ei, necunoscîndu-L pe Domnul, nu au parte de chinuri cînd sînt la putere. Dar durerea și moartea sufletului vin după aceea, pe cea lume, și încă însutit.

PLAYBOY Înseamnă atunci că, din punct de vedere sufletesc, domnul Ion Iliescu nu a prea suferit în cei 6 ani de președinție. Fiind liber cugetător.

CĂLUGĂRUL VASILE Liber cugetător înseamnă posedat de Satana. Lucrarea lui Dumnezeu nu cunoaște deosebire între cei ce nu-L primesc pe Fiul

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 137 din 150

Omului și cei care-L resping. Există numai drept-credincioși și păgâni. Atît. Căci așa spune deslușit scriptura în *Evangelhia Sfîntului Apostol Marcu*. Din fericire pentru mîntuirea sa, domnul Ion Iliescu, îmbătrînind, pare a se întoarce la dreapta cale a credinței strămoșești.

PLAYBOY Și atunci?

CĂLUGĂRUL VASILE Atunci va fi chinuit pe lumea asta și mîntuit în cealaltă. Dacă nu, va fi tocmai dimpotrivă. Eu însă m-am oferit, dacă va fi să ajungă iar președinte, să-l sfătuiesc și pe dumnealui ca să poată fugi de Cel Viclean.

PLAYBOY Dar asta înseamnă că veți trece de partea opusă celei în care vă aflați. De ce?

CĂLUGĂRUL VASILE Pentru că este scris: mai mult se bucură păstorul de o oaie rătăcită care se întoarce la turmă decît de o sută de oi care nu s-au rătăcit. Domnul Iliescu este o oaie dintre cele mai rătăcite și revenirea sa la turma lui Hristos ar fi prilej de bucurie și ar desfăta inima mea.

PLAYBOY Așadar, indiferent cine va cîștiga, îl veți sfătui.

CĂLUGĂRUL VASILE Am chibzuit că este aceasta alegerea cea mai creștinească. Să împarți bunăvoia și iubirea celor ce n-o au, nu celor ce o au.

PLAYBOY Și domnul Ion Iliescu este de acord? Nu v-a pus nici o condiție?

CĂLUGĂRUL VASILE Cînd credinciosul, cît de spurcat ateu a fost, se întoarce la dreapta cale nu trebuie să mai pună și condiții. El trebuie să se plece în fața Domnului. Domnul Iliescu va înțelege obligațiile ce le capătă un credincios adevărat. De la zilele de post pînă la cunoașterea Scripturii. Totuși, cînd am vorbit cu domnia-sa, domnul Iliescu mi-a pus o condiție. Însă un cu caracter pur formal.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 138 din 150

PLAYBOY Putem s-o cunoaștem?

CĂLUGĂRUL VASILE Ca să-i devin confesor și sfetnic, mi-a cerut să mă înscriu în PDSR.

PLAYBOY Doamne! Și ați primit?

CĂLUGĂRUL VASILE Am cercetat scripturile și alte texte sfinte. Am întâlnit acolo pilda unor mucenici și martiri care s-au jertfit pentru credință și pentru aducerea păcătoșilor la calea cea dreaptă. Astfel sfântul mucenic Andrei a fost răstignit ca însuși Mîntuitorul, Sfîntul Petru a fost pus în lanțuri și temniți și atîția alți sfinți au pătimit amarnic întru Domnul. De aceea nu-mi va fi nici mie teamă, pentru mîntuirea unui suflet, să înfrunt un rău cu mult mai mic decît sulțile și fiarele înroșite și să intru în PDSR. Dacă asta va clinti fie și cît un bob de nisip necredința unui român, asta trebuie să fac.

PLAYBOY Dar s-ar putea spune că ați făcut-o ca să rămîneți alături de putere.

CĂLUGĂRUL VASILE Să spună oricine ce vrea, eu îmi urmez calea mîntuirii păcătoșilor. Ce sînt regii și mai ales președinții în fața Regelui Regilor? Prof. Mîntuirea este cea care trebuie căutată mai presus de orice.

PLAYBOY În concluzie lucrurile par să stea astfel domnul Constantinescu la mănăstire, domnul Iliescu la Cotroceni și dumneavoastră lîngă dumnealui. Așa este?

CĂLUGĂRUL VASILE Dacă Domnul Dumnezeu va hotărî așa, va fi așa. Iar dacă va hotărî altfel, va fi de bună seamă altfel. Dar sufletul meu va fi, oricum, mîntuit prin lucrarea mea spirituală ce-o fac fără oprire și zăbavă în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh.

PLAYBOY Amin!

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 139 din 150

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina **140** din **150**

Povestea unui om leneș (parodie)

Amu', cică era odată într-un sat, în vremuri grele de tranziție, un om grozav de leneș. De leneș ce era nici îmbucătura din gură nu și-o mesteca. La televizor nu se uita, politică nu făcea, în sindicat nu era înscris, iar de citit, citea numai reviste de-alea cu muieri dezbrăcate, dar și alea destul de rar.

Oamenii din orașul lui, care era o capitală îndepărtată, de prin sud-est, se mirau din ce trăiește. Dar se vede treaba că leneșul avea proprietăți care-i rentau, bani puși prin bănci, că, fără să muncească, o ducea bine, ba îi mai pune pe alții să muncească pentru el.

Leneșul le stătea în gât vecinilor și-i necăjea ca un castravete în dos. L-au reclamat ei la fisc, dar leneșul plătitise impozitele, la poliție și parchet, dar leneșul a scăpat sub cuvânt că legea împotriva lenei încă nu se votase. I-au trimis scrisori de amenințare, dar leneșul avea o zi de lene totală și s-a șters cu ele undeva, fără să le mai citească.

Atunci s-au hotărât să-l spînzure că, ziceau ei, să nu mai dea pildă de lenevie și altora. S-au ales vreo doi, doisprezece, douăzeci și s-au dus la casa leneșului, l-au umflat pe sus, l-au pus într-un camion, că n-aveau car cu boi, și hai cu dînsul la locul de spînzurătoare.

Pe drum, se întîlnesc ei cu un *Mercedes A Klasse*, condus de un șofer, în care era, în spate, o cucoană. Cucoana, văzînd camionul și leneșul întrebă

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 141 din 150

cu milă:

– Oameni buni, se vede că omul cel din camion e bolnav și-l duceți la vreo doftoroaie, undeva, sau la vrăjitoare, că la spitale în ziua de azi, slabă nădejde.

– Ba nu, cucoană. Să ierte cinstita fața dumneavoastră, ce frumos machiată este, dar aista-i un leneș fără pereche și-l ducem la spînzurătoare să curățim societatea de un trîndav. Uitați, și acum, că îl spînzurăm, zace nemișcat și citește reviste dintre acelea de nici nu le putem pronunța numele.

– Alei! Oameni buni! zise cucoana înfiorîndu-se. E păcat să moară, că pare încă în putere. Mai bine urcați-l colea, lîngă mine, în Mercedesul meu, să-l duc la moșie la mine. Eu am acolo o cămară plină de posmagi rămași din vechiul regim și niște icre negre, ia, așa, pentru împrejurări grele, Doamne ferește. Și, de! creștini sîntem. A mînca și el posmagi cu caviar pe lîngă casa mea. Dă, sîntem datori a ne ajuta unii pe alții.

– I-auzi, măi leneșule, ce zice cucoana! spuseră oamenii. Îți dă adăpost și posmagi, să tot trăiești, să nu mai mori. Hai, spune vrei la dînsa pe posmagi și icre negre sau la spînzurătoare? Alege liber, că sîntem în democrație.

La care leneșul zise atunci cu jumătate de gură:

– Dar muie ți-s posmagii, cucoană?

– Vai de mine, zise ea. Nu-s muieți! Muie-ți trebuie ție? Altfel nu poți?

– Ba, răspunse leneșul, dacă nu-s muieți, mai bine să mă spînzure.

– Ehei, oftă cucoana atunci, multe păcate-mi fac eu cu tine, leneșule. Dar, decît să merg în iad că am lăsat să te spînzure, mai bine i-oi muia eu, arză-i focul de posmagi.

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 142 din 150

Oamenii îl urcară pe leneș în spatele limuzinei, lângă cucoană și plecară mulțumiți c-au scăpat de el. Iar cucoana zise, pipăind mijlocul leneșului:

– Să te văd acum, leneșule, cum ți-ai plăti cei posmagi muietți!

Dar leneșul era tare de virtute, de! ca omul nemuncit. Încît cucoana zise șoferului:

– Mînă înainte și să nu te uiți îndărăt.

Și cum e Mercedesul lat în spate, își făcu loc cucoana pe lângă leneș, așa ca o păsărică în cuibul ei. Și merseră înainte zile după zile și poate că mai merg și acum dacă nu s-o fi terminat benzina.

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **143** din **150**

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **144** din **150**

FIȘĂ SIGNALETICĂ

Horia-Răzvan Gârbea

PROFIL

équivalences
2001

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 145 din 150

HORIA-RĂZVAN GÂRBEA

1962 n. la 10 august, în București

1981–1986 studii: Facultatea de Îmbunătățiri funciare și Ingineria mediului, București (diplomă de inginer constructor, 1986)

1982 debut poetic în revista *Amfiteatru* (București)

1986–2001 asistent universitar, apoi lector la Facultatea de Îmbunătățiri funciare și Ingineria mediului (Universitatea de Științe Agronomice, București)

1990 debut în teatru: *The Serpent* (*Royal Court Theater*, Londra)

1993 debut editorial: *Doamna Bovary sînt ceilalți* (texte pentru teatru, PHOENIX, București)

1999 doctorat (inginerie, Universitatea Tehnică de Construcții, București)

*** poet, dramaturg, prozator, critic (literatură beletristică, teatru) și publicist

*** de profesie inginer constructor (cadru didactic universitar în București, lucrări științifice în domeniul construcțiilor, etc.)

*** script editor (filme TV, TV-shows) la grupul MEDIAPRO, secretar literar la teatrul *Toma Caragiu* din Ploiești, membru al Uniunii Teatrale UNITER (din 1993) și al Uniunii Scriitorilor din România (din 1994)

Povestiri HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 146 din 150

- *** autor a mai multor volume de poezie, proză și teatru (cf. *Bibliografia selectivă* de mai jos), prezent în volume colective și antologii (în limbile română, engleză, franceză, germană, rusă, sîrbă), printre care și în selecțiile periodice din *Cele mai bune povestiri ale anului* (1995–1996, 1997, 2000)
- *** publicistică în reviste literare și cotidiene românești și la PROTV (1982–2000); rubrici permanente în *Luceafărul* (1990–1995, 1998–2001), *Art-Panorama* (1997–1998), *Scena* (1998–2001), *Monitorul de Iași* (1998–1999), *Contemporanul*, PROTV *Magazin*, *Caiete critice*, *PLAYBOY*; redactor șef adjunct al publicațiilor *Phoenix* (1990–1996); secretar general de redacție al publicației *Alternativa* (1997–1998)
- *** premii literare: premiul Universității din Bilbao pentru poezie (1986), premiul Uniunii Scriitorilor (Sighet, 1987), Marele Premiu *Nicolae Labiș* (1990), premiul *Luceafărul* pentru dramaturgie (1991), premiul pentru volum de poezie (Sighet, 1996), premiul pentru poezie al Asociației Scriitorilor din București (1997), premiul *Poesis* pentru proză (Satu-Mare, 1998), *Premiul Sudului* pentru activitate literară (Călărași, 1998), premiul *Ion Creangă* pentru proză (Târgu Neamț, 1998), premiul *Art-Panorama* pentru critică (1998), premiul *Convorbiri literare* pentru dramaturgie (1999), premiul Uniunii Scriitorilor pentru dramaturgie (1999), etc.
- *** participant la *Bonner Biennale 1998*, ca dramaturg

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 147 din 150

HORIA GÂRBEA
Bibliografie selectivă

Volume

Doamna Bovary sînt ceilalți (texte pentru teatru), PHOENIX, București 1993

Mephisto (texte pentru teatru), PHOENIX, București 1993

Text biografic (poeme), PANTHEON, Piatra Neamț 1996

Probă cu martori (poeme), CARTEA ROMÂNEASCĂ, București 1996
(Premiul Asociației Scriitorilor din București)

Misterele Bucureștilor (proză scurtă), CARTEA ROMÂNEASCĂ, București 1997

Căderea Bastiliei (roman), ALLFA, București 1998 (Premiul *Poesis* Satu-Mare, *Premiul Sudului*, *Premiul Ion Creangă*)

Cine l-a ucis pe Marx? (text pentru teatru), EMINESCU, București 1998 (în colecția „Biblioteca București“, editată de Asociația Scriitorilor din București)

Decembrie, în direct (texte pentru teatru), ALL, București 1999
(Premiul Uniunii Scriitorilor [din România] pentru dramaturgie)

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

leșire

Pagina 148 din 150

Dramaturgie (piese reprezentate)

The Serpent, *Royal Court Theater*, Londra 1990

Pescărușul din livada cu vișini, *Teatrul V. I. Popa*, București 1991 & *Teatrul Al. Davila*, Pitești 1994

Funcționarul destinului, *Teatrul Inoportun*, București 1992 & *Theatrum Mundi*, București 2000

Mephisto, *Teatrul Bulandra*, București 1993

Stăpînul tăcerii, *Teatrul Al. Davila*, Pitești 1994 & *Teatrul de Stat*, Turda 1995

L'émagement (spectacol stradal), Franța 1996

Doamna Bovary sînt ceilalți, *Teatrul Levant*, București 1996

Cărțile, *Grupul Teatral Studentesc Calandrion*, București 2000

Cafeaua domnului Ministru, *Teatrul Toma Caragiu*, Ploiești 2000 & *Centrul Cultural ARCUB*, București 2000

Traduceri

JACQUES COPI **Nepoftiții** [*Une visite inopportune*], *Teatrul Inoportun*, București 1993

MOLIÈRE **Sfaturi pentru neveste în Școala nevestelor**, *Teatrul Mic*, București 1998

Povestiri
HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina 149 din 150

PIERRE CORNEILLE **Iluzia comică**, *Teatrul de Comedie*, București 1999

FERNANDO ARRABAL **Scrisoare de dragoste** *Teatrul Toma Caragiu*, Ploiești 1999

S. I. WITKIEWICZ **Nebunul și călugărița** *Teatrul Toma Caragiu*, Ploiești 1999

NICCOLÒ MACHIAVELLI **Magister Machiavelli** [adaptare], *Teatrul Ariel*, Râmnicu Vâlcea 2000 & *Teatrul Odeon*, București 2000

A. P. CEHOV **Livada de vișini**, *Teatrul Național*, Iași 2000

DARIO FO **N-avem bani, nu plătim!** *Teatrul Toma Caragiu*, Ploiești 2000

Povestiri

HORIA GÂRBEA

Pagina de titlu

Cuprins

Înapoi

Închide

Ieșire

Pagina **150** din **150**